

מזכירות הממשלה

מעודכן ליום 25.04.2018

סדר היום

לישיבת ועדת השרים לענייני חקיקה

יום ראשון, י"ד באייר התשע"ח - 29 באפריל 2018

(בשעה 13:00 - במזכירות הממשלה)

<u>#</u>	<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>
א.	הרשאות לפי חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 - לנושאי משרה במשרד המשפטים	ח460	שרת המשפטים
ב.	טיוטת חוק העונשין (תיקון מס') (ירי מנשק חם), התשע"ח-2018 (באישור הממשלה)	ח462	שרת המשפטים השר לביטחון הפנים
ג.	טיוטת חוק הכניסה לישראל (תיקון מס'), התשע"ח-2018 (באישור הממשלה)	ח461	שר הפנים
ד.	הצעת חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה (תיקון - איסור הדלקת מדורות בתקופות ובאזורים מסוימים), התשע"ח-2018 של חה"כ מיקי לוי (פ/5161)		

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	#
ה. הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - טיפול פסיכולוגי לנפגעי עבירת שנאה), התשע"ז-2017 של חה"כ ג'מעה אזברגה (פ/4457)			
- המשך הדיון			
ו. הצעת חוק מידע גנטי (תיקון - התאמה להתפתחויות טכנולוגיות), התשע"ו-2016 של חה"כ זאב בנימין בגין (פ/3321)			
- המשך הדיון			
ז. הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון - הגבלת משלוחים חיים לשחיטה), התשע"ז-2017 של חה"כ איתן ברושי ואחרים (פ/4438)			
- המשך הדיון			
ח. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - דמי לידה לעצמאיות - מתן זכות לעבוד חלקית), התשע"ז-2017 של חה"כ אורלי לוי אבקסיס (פ/4103)			
- המשך הדיון			
ט. הצעת חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון - עוזר בטיחות), התשע"ח-2018 של חה"כ איל בן ראובן ואחרים (פ/4959)			

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	#
הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון) - השוואת תנאי לקוח ונותן שירות בעניין החזרת טובין), התשע"ז-2016 של חה"כ קסניה סבטלובה ואחרים (פ/3441) - המשך הדיון			י.
הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (חיזוק שלטון החוק וטוהר המידות בשלטון המקומי), התשע"ח-2018 של חה"כ רועי פולקמן ואחרים (פ/5110)			יא.
טיטת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ח-2018	459חק	שר האוצר	יב.
הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון - דירת מגורים יחידה), התשע"ז-2016 של חה"כ אורי מקלב ואחרים (פ/3478) - דיון נוסף (נמצאת בהכנה לקראת קריאה ראשונה בוועדת הכספים של הכנסת)			יג.
הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצלה), התשע"ו- 2016 של חה"כ דוד אמסלם (פ/2462) - המשך הדיון			יד.

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	#
טו. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - פטור מוסדות מהיטל השבחה), התשע"ח-2018 של חה"כ דוד אמסלם (5082/פ)			
טז. הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - מועד חיוב היטל השבחה באישור תכנית כוללנית), התשע"ח-2018 של חה"כ מיכאל מלכיאלי ואחרים (5293/פ)			
יז. הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון - חופש בחירת שמאי מקרקעין בהליך משכנתה), התשע"ח-2018 של חה"כ עמיר פרץ ואחרים (5143/פ)			
יח. הצעת חוק גיל פרישה (תיקון - העלאת גיל הפרישה לנשים וקביעת צעדים תומכים לנשים בגילאי העבודה), התשע"ח-2018 של חה"כ משה גפני ואחרים (4952/פ) - המשך הדיון			
יט. הצעת חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה) (תיקון - גיל העובד), התשע"ו-2016 של חה"כ יעקב אשר ואחרים (3328/פ)			

<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	<u>נושא</u>	#
		הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון - מכרז להפעלת השירות האזרחי), התשע"ח-2017 של חה"כ בצלאל סמוטריץ' (פ/4724)	כ.
		- המשך הדיון	
		הצעת חוק שירות אזרחי (תיקון - דחיית התחילה של מימון תקני מתנדבים), התשע"ח-2018 של חה"כ שולי מועלם רפאלי (פ/5220)	כא.
		הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון - ביטול איסור הכניסה לצפון השומרון), התשע"ז-2017 של חה"כ שולי מועלם רפאלי ואחרים (פ/3913)	כב.
		- המשך הדיון	
		הצעת חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) (תיקון - חובת קיזוז סכומים), התשע"ח-2018 של חה"כ אמיר אוחנה ואחרים (פ/5282)	כג.

נושא מספר נספח השר המגיש

כד. הצעת חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל (תיקון - ניהול והקצאת הקרקע באזור יהודה והשומרון על ידי החטיבה להתיישבות), התשע"ח-2017 של חה"כ בצלאל סמוטריץ' ואחרים (פ/4920)
- המשך הדיון

כה. הצעת חוק-יסוד: מדינת ישראל של חה"כ יאיר לפיד ואחרים (פ/4953)

כו. הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון - תוקפו של חוק חורג) של חה"כ בצלאל סמוטריץ' ואחרים (פ/4005)
- המשך הדיון

כז. הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון - תוקפו של חוק חורג) של חה"כ ניסן סלומינסקי ובצלאל סמוטריץ' (פ/2115)

כח. הצעת חוק יסוד: השפיטה (תיקון - ביקורת שיפוטית על חקיקה) של חה"כ מרדכי יוגב ואחרים (פ/4129)
- המשך הדיון

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	#
כט. הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון - הגנה על סמכויות בית המשפט העליון) של חה"כ אילן גילאון ואחרים (1204/פ)			
ל. הצעת חוק הבוררות (תיקון - בית המשפט המוסמך), התשע"ח-2018 של חה"כ טלב אבו עראר ואחרים (5003/פ)			
לא. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - החמרת ענישה), התשע"ח-2017 של חה"כ מאיר כהן (4682/פ)			
- המשך הדיון			
לב. הצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין (פיצויים לדוגמה בשל מעשה טרור או פגיעת איבה), התשע"ח-2017 של חה"כ עודד פורר ואחרים (4907/פ)			
לג. הצעת חוק המקרקעין (תיקון - התקנת מערכת הפקת חשמל מהשמש בבניין משותף), התשע"ז-2017 של חה"כ יעל כהן-פארן ואחרים (4591/פ)			
- המשך הדיון			

<u>נושא</u>	<u>מספר נספח</u>	<u>השר המגיש</u>	#
לד. הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון - תנאים להגבלת רישיון נהיגה), התשע"ח-2017 של חה"כ נורית קורן ואחרים (פ/4866)			
לה. הצעת חוק ברית הזוגיות, התשע"ח-2018 של חה"כ ציפי לבני (פ/5028)			
לו. הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון - פרסום מחירון לרכישת קבר), התשע"ח-2018 של חה"כ עליזה לביא ואחרים (פ/5289)			

הרשאות לפי חוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 - לנושאי משרה במשרד המשפטים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם , בהתאם לסעיף 6(א)(2) לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 (להלן – החוק), להרשות את נושאי המשרות במשרד המשפטים (להלן – המשרד) אשר מפורטים להלן, לייצג את הממשלה בכל עסקה מהעסקאות שמדובר בהן בסעיפים 4 ו-5 לחוק האמור, למעט עסקאות במקרקעין, שבתחום הפעולות של המשרד ותפקידו של המורשה, עד לסכום הנקוב לצד כל אחד מהם ולחתום בשם המדינה על המסמכים הנוגעים לעסקאות האמורות:

1. המנהל הכללי, לגבי כל עסקה כאמור – ללא הגבלת סכום.
  2. המשנה למנהל הכללי, לגבי כל עסקה כאמור – עד לסכום של 1,000,000 ₪.
  3. סגן מנהל כללי בכיר (תפעול ולוגיסטיקה) לגבי כל עסקה כאמור – עד לסכום של 750,000 ₪.
  4. מנהל אגף א (רכש נכסים ולוגיסטיקה) – עד לסכום של 400,000 ₪.
  5. מנהל אגף בכיר (מערכות מידע) – עד לסכום של 400,000 ₪.
  6. ראש רשות הפטנטים – רשם הפטנטים – עד לסכום של 200,000 ₪.
  7. מנהל הסיוע המשפטי או סגנו – עד לסכום של 200,000 ₪.
  8. מנהל אגף בכיר (מינהל היחידות המקצועיות) – עד לסכום של 200,000 ₪.
  9. הסניגור הציבורי הארצי – עד לסכום של 200,000 ₪.
  10. ראש רשות התאגידים – עד לסכום של 200,000 ₪.
  11. האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי – עד לסכום של 200,000 ₪.
  12. מנהל היחידה לאכיפה אזרחית בפרקליטות המדינה – עד לסכום של 200,000 ₪.
  13. מנהל אגף א' הדרכה ופיתוח – עד לסכום של 200,000 ₪.
  14. מנהל המרכז לשירותי ניהול בסניגוריה הציבורית – עד לסכום של 50,000 ₪.
  15. מנהל תחום (רכש) באגף רכש, נכסים ולוגיסטיקה – עד לסכום של 50,000 ₪.
- כל מורשה כאמור, יחתום יחד עם אחד מהמפורטים להלן:

- א. חשב המשרד.
  - ב. סגנו של חשב המשרד.
  - ג. מנהל תחום (התקשרויות, רכש, פיקוח תקציבי ותמיכות), ובלבד שתמורת העסקה אינה עולה על 50,000 ₪.
  - ד. מנהל תחום גזברות ארצי (סנגוריה ציבורית וסיוע משפטי), ובלבד שהעסקה מתבצעת בתחום פעילותה של יחידת הסנגוריה הציבורית או הסיוע המשפטי, ושתמורתה אינה עולה על 200,000 ₪.
- ההרשאות הקודמות לנושאי משרה במשרד המשפטים, שהודעות עליהן פורסמו – בטלות, למעט ההרשאה שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 6568 ביום ט' בניסן ה'תשע"ג 20.3.2013 אשר תעמוד בעינה.

דברי הסבר

סעיף 6 לחוק נכסי המדינה, התשי"א-1951 (להלן – החוק) עוסק בייצוג הממשלה בעסקאות. סעיף (א)(2) לחוק קובע כי "שר או אדם אחר שהורשה לכך על-ידי הממשלה, אם באופן כללי ואם לגבי סוגי

עסקאות או סוגי נכסים מסוימים", רשאי לייצג את הממשלה בעסקאות שמדובר בהן בסעיף 4 או 5 לחוק (להלן: העסקאות) ולחתום בשם המדינה על מסמכים הנוגעים אליהן. בהתאם לכך ישנן החלטות הקובעות את המורשים לחתום על עסקאות הנוגעות למשרדי הממשלה השונים. על פי סעיף 1.2 להוראת תכ"ס 1.3.5 "מורשי חתימה וחתימה על מסמך התחייבות" (02.03.2017), על מנת לתת תוקף מחייב לעסקאות, נדרשות חתימות של שני מורשי חתימה שהורשו על ידי הממשלה. אחד מן החותמים הוא חשב המשרד או מי מטעמו, החותם יחד עם חתימת נושאי המשרה. על כן, לאחר רשימת נושאי המשרה, מופיעה רשימת הגורמים בחשבות המשרד שיחד עם חותם נושא המשרה על העסקאות.

החלטת ועדת השרים לענייני חקיקה חק/1300 מיום 9.3.2015 (קיבלה תוקף כהחלטת ממשלה 2742 ביום 25.3.2015) (להלן: "ההחלטה הקודמת") מפרטת את נושאי המשרה מטעם משרד המשפטים (להלן: המשרד) המוסמכים לייצג את הממשלה בעסקאות.

כעת מוצע לעדכן את ההחלטה הקודמת ולהוסיף עליה. על מנת לפשט את הדברים מוצע לערוך את העדכון על דרך של ביטול ההחלטות וקבלת החלטה חדשה בנוסח זהה להחלטה הקודמת ובתוספת שני העניינים שיוצגו להלן.

מוצע להוסיף נושא משרה נוסף במשרד המשפטים - מנהל אגף א' הדרכה ופיתוח - לחתום על עסקאות כאמור עד לסכום של 200,000 ₪. הוספה זו נדרשת על מנת ליעל את תהליך העבודה במשרד, ולאפשר אישור עסקאות ללא העברה מיותרת של העסקאות בין בעלי תפקידים שונים. בנוסף, מוצע להוסיף מורשה חתימה נוסף מטעם חשב המשרד לגבי עסקאות מסוימות. כך, תינתן הרשאה למנהל תחום גזברות ארצי (סנגוריה ציבורית וסיוע משפטי) כמורשה מטעם החשב לחתום ביחד עם כלל המורשים במשרד על כל עסקה מהעסקאות שמדובר בהן בסעיפים 4 ו 5 לחוק, למעט עסקאות במקרקעין, שתחום הפעולה של יחידות הסנגוריה הציבורית והסיוע המשפטי בלבד, עד לסכום של 200,000 ₪ ולחתום בשם המדינה על המסמכים הנוגעים לעסקאות. הוספה זו נדרשת עקב הפעילות הענפה שמקיימות יחידות אלו ולצורך הקלה על העומס הנוצר בעקבותיה. מלבד נושאים אלו, לא נערך שינוי בהחלטה הקודמת וכלל רכיביה מופיעים כלשונם בהצעה, לרבות שמירת תוקפה של ההרשאה שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 6568 ביום ט' בניסן ה'תשע"ג 20.3.2013, היא ההרשאה המפרטת את סמכויותיו של האפוטרופוס הכללי וכונס הנכסים הרשמי.

עניינים כלכליים והשפעה על משק המדינה

לא רלוונטי.

תקציב

לא רלוונטי.

השפעת המצבה על כוח האדם

לא רלוונטי.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

ההצעה גובשה על דעת אגף החשב הכללי במשרד האוצר.

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

החלטה זו מבטלת הרשאות קודמות, למעט הרשאה מסוימת הנוגעת לכונס הנכסים הרשמי והאפוסטרופוס הכללי.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

אין מניעה משפטית להגשת ההצעה. ראה דברי ההסבר והאמור בהתייחסות להיבט המשפטי.

סיווגים

סיווג ראשי: ממשלה

סיווג משני: ביצועי

תחום פעולה עיקרי: מגזר ציבורי

מוגש על ידי שרת המשפטים

י' באייר התשע"ח

25 באפריל 2018

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' ....) (ירי מנשק חם), התשע"ח-2018.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

סעיף 340א לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין" או "החוק"), קובע עבירה של ירי מנשק חם באזור מגורים, ללא הסבר סביר, שהעונש המרבי בצידה הוא שנת מאסר. במסגרת תיקון החקיקה מוצע להרחיב את גדר העבירה כך שתחול על כל מעשה של ירי מנשק חם שלא כדין, להחמיר את הענישה בצידה לשנתיים מאסר, וכן לקבוע מדרג ענישה חמור יותר של חמש שנות מאסר בנסיבות בהן הירי בוצע באזור מגורים, או במקום או באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם.

סעיף 340א לחוק העונשין קובע:

340א. יריות באזור מגורים

היורה מנשק חם באזור מגורים ללא הסבר סביר, דינו – מאסר שנה.

עבירה זו זכתה לביקורת הן בשל יסודותיה המצומצמים והקזואיסטיים והן בשל העונש הנמוך הקבוע בצדה. כך למשל, אם עשה אדם שימוש בכלי הנשק שבידו, וירה ללא הסבר סביר לכך, אך לא עשה זאת באזור מגורים, אין הדבר מהווה עבירה לפי סעיף זה. מעשים כגון ירי באוויר במקום פתוח, או במקום אחר שאינו משמש למגורים (למשל, אזור תעשייה או מסחר, מקום בילוי וכיו"ב) או אימוני ירי במטווח מאולתר שאינו מטווח מורשה, אינם בהכרח כלולים בעבירה, חרף העובדה שיש בהם כדי לסכן חיי אדם ולפיכך יש אינטרס ציבורי למנוע אותם. לשם שמירה על שלום הציבור ובטחונו, יש חשיבות לוודא כי כל אדם המחזיק נשק בידו, בין אם החזיק בו כדין ובין אם לאו, לא יעשה בו שימוש שלא כדין, תהא הסיבה לכך אשר תהא.

אשר לעונש הקבוע בצד העבירה העומד כיום על שנת מאסר אחת, עונש זה אינו נותן ביטוי הולם לחומרה הגלומה במעשה ירי שלא כדין ולסיכון הגלום במעשה כאמור לפגיעה בערך המוגן שבבסיס העבירה – הגנה על חיי אדם. סיכון כאמור לפגיעה בערך המוגן- חיי אדם- קיים גם אם לא היה סיכון קונקרטי לחיי אדם שהעושה היה מודע לו. קל וחומר שסיכון כאמור גלום במקרה בו הירי מנשק חם סיכן בפועל חיי אדם, למשל במקרה בו יריות נורו לעבר ביתו של אדם במטרה להפחידו, בנסיבות בהן לא ניתן לייחס לורה ניסיון לגרימת פגיעה או חבלה חמורה לאדם. העונש הקבוע כיום בצד העבירה אינו מבטא חומרה זו ואינו הולם את הפגיעה בערך המוגן, בין אם היה סיכון קונקרטי כאמור, ובין אם לאו.

בע"פ 4595/13 **זובידאת נ' מ"י**¹, עמד בית המשפט העליון על כך, כי העונש הקבוע בצד העבירה הקבועה בסעיף 340א לחוק, איננו הולם את חומרתה, הן נוכח הסיכון לחיי אדם הגלום בה והן בשים לב לעונש בצד עבירות הנשק האחרות הקבועות בחוק העונשין. בית המשפט קרא בפסק הדין למחוקק לשקול את החמרת הענישה בעבירה זו. בנוסף, בשורה ארוכה של פסקי דין, התייחס בית המשפט העליון לסיכון הטבוע בשימוש בירי באופן מסכן חיי אדם בכלל, ובקרבת אזור מגורים בפרט. לעניין זה ראו למשל ע"פ 32/14 **עמאש נ' מ"י**². יש לשים לב, כי לעתים ביצוע ירי מנשק חם שלא כדין, אף אם לא נעשה לשם איום או ביצוע עבירות אחרות, עלול להביא למימוש בפועל של הסיכון לחייו או שלומו של אדם אחר ותוצאתו עשויה להיות פגיעה בחפים מפשע. לעניין זה ראו ע"פ

¹ ע"פ 4595/13 זובידאת נ' מ"י.

² פורסם בנבו, בפסקה 20 (17.9.2015).

1414/17, 2030/17 **עריאן נ' מ"י**³ בו נפגע נער כבן 14 כתוצאה מירי כאמור. לפיכך, יש חומרה בעצם ההתנהגות יוצרת הסיכון, אף אם לא נבעה מכוונה לפגוע, ואף כאשר לא ארעה פגיעה בפועל.

אמנם, בחוק העונשין קבועות עבירות נוספות הקשורות לנשק, אולם עבירות אלה אינן נותנות מענה ל**שימוש** שלא כדין בנשק. בסעיף 144 לחוק קבועות עבירות החזקת נשק או רכישתו בלא רשות על פי דין להחזיקו (סעיף 144(א)), נשיאת נשק והובלתו (סעיף 144(ב)) וכן ייצור, ייבוא או ייצוא נשק (סעיף 144(ג)). עבירות אלה נועדו לטפל במעשה הנוגע לנסיבות הגעתו הבלתי חוקית של הנשק לאדם, אשר לא הורשה להחזיק בו, וזאת על פי מדרגי חומרה שונים התלויים בנסיבות המעשה. בעבירות אלה, יש מעצם טבעו, משום סיכון לציבור ולשלטון, בשל מאפייניו של הנשק והיותו כלי התקפי ומסוכן, וכן נוכח הימצאותו בידי מי שאינו מורשה לכך, בדרך כלל לשם שימוש כלשהו בכלי המסוכן בעתיד. עבירות אלה נועדו להגן על הציבור מפני עצם הימצאותם של כלי נשק בלתי חוקיים בקרב האוכלוסייה, באופן שמעודד פשיעה ואלמות, ומהווה סכנה לציבור. עם זאת, כאמור, אין בעבירות אלה איסור על ה**שימוש** שלא כדין בנשק, יהיו נסיבות החזקתו או השגתו אשר יהיו. יודגש, כי גם על פי המצב המשפטי כיום, כאשר נעשה שימוש בנשק בנסיבות המנויות בסעיף 340א לחוק, והנשק מוחזק על ידי היורה שלא ברישיון, כי אז ניתן לייחס ליורה הן עבירה של החזקת נשק או נשיאתו שלא ברשות כדין לפי סעיף 144(א) או 144(ב) לחוק, והן עבירה לפי סעיף 340א לחוק. כמו כן, המחזיק בנשק כדין, אשר עושה בו שימוש בניגוד לתנאי או הגבלה שנקבעו ברישיון או תעודת הרשאה, עובר עבירה לפי סעיף 16 לחוק כלי יריה, התש"ט-1949.

נוכח האמור לעיל, מוצע לתקן את העבירה הקבועה בסעיף 340א לחוק, לקבוע בה מדרג של שתי עבירות ולקבוע ענישה הולמת, הכל כמפורט להלן.

מוצע לקבוע **עבירת בסיס אשר תחול על כל ירי מנשק חס שלא כדין, שהעונש המרבי בצידה יעמוד על שנתיים מאסר**. בשונה מהקבוע בחוק היום, העבירה החדשה לא תוגבל לירי באזור מגורים, זאת מהטעם שכל מעשה ירי מנשק חס שלא כדין גם אם לא נעשה באזור מגורים או בקרבת בני אדם, מטבעו מגלם סיכון, גם אם לא התקיים באותו מקרה סיכון קונקרטי שהעושה היה מודע לו. לפיכך, קיים אינטרס ציבורי לאסור על כל מעשה ירי שלא כדין, גם בהעדר סיכון קונקרטי לחיי אדם וכן קיימת הצדקה להחמיר את הענישה בגין ירי כאמור משנת מאסר כקבוע בחוק היום, לשנתיים מאסר.

כן מוצע לקבוע נסיבה מחמירה של **ירי מנשק חס באזור מגורים, או במקום או באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם, שהעונש בצדה יעמוד על חמש שנות מאסר**. בנסיבות שבהן הירי אכן סיכן בפועל חיי אדם והעושה היה מודע לסיכון זה, הרי שהמעשה אף חמור יותר וראוי שיהווה עבירה מסוג פשע. יובהר כי העבירה המוצעת אינה גורעת מגדרי העבירה הקיימת בחוק כיום, אלא נועדה להרחיב את גבולותיה, כך שהן ירי באזור מגורים ממש, והן ירי במקום אחר או באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם, יהוו עבירה לפי הסעיף. בדרך זו, כאשר נעשה מעשה הירי באזור מגורים ומכיוון שמעשה כזה טומן בחובו ככלל סיכון לחיי אדם, לא יהיה צורך להוכיח כי היה בכך באותו מקרה כדי לסכן חיי אדם, בדומה למצב המשפטי הקיים כיום. יצוין כי במסגרת עבירה חדשה זו יוחמר העונש על מעשה של ירי באזור מגורים משנת מאסר לחמש שנות מאסר וזאת מהטעמים שפורטו.

לצד תיקון העבירה כאמור, מוצע לבטל את העבירה הקבועה בסעיף 338(ב) לחוק.
סעיף 338 קובע:

338. מעשי פזיזות ורשלנות

³ פורסם בנבו, מיום 25.10.17.

(א) העושה אחת מאלה בדרך נמהרת או רשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה, דינו – מאסר שלוש שנים:

[...]

(5) עושה מעשה לגבי חומר נפץ או כלי יריה שבהחזקתו, או אינו נוקט אמצעי זהירות נאותים מפני סכנה מסתברת הכרוכה בהם;

[...]

(ב) העובר על עבירה לפי סעיף קטן (א)(5) בחגיגה או בטקס, דינו – מאסר ארבע שנים.

סעיף 338(ב) הוא סעיף בעייתי משום שהעונש הקבוע בצדו אינו עולה בקנה אחד עם האמור בסעיף 21(ב) לחוק העונשין, המורה כי לא ייקבע יסוד נפשי של רשלנות לעבירה מסוג פשע. בנוסף, סעיף זה אף הוא קזואיסטי באופיו ומתייחס לסיטואציה ספציפית של טיפול רשלני בחומר נפץ או בכלי ירייה העשוי לסכן חיי אדם, בעוד שישנם מקרים נוספים, שאינם נמנים בסעיף, אשר בהם שימוש כאמור עשוי לסכן חיי אדם. התיקון המוצע לסעיף 340א יוצר עבירה כללית של שימוש שלא כדין בנשק חם, לרבות בנסיבות שיש בהן כדי לסכן חיי אדם, ולפיכך מספק מענה הולם לסוגיה זו.

משמעות הצעת החוק היא, כי חלק העבירה הקבועה היום בסעיף 340א, ייקבעו שתי עבירות בסעיף זה- עבירת הבסיס, שנוכח העונש הקבוע בצדה, היא עבירת עוון, והעבירה בנסיבות מחמירות- 340א(ב)- אשר נוכח העונש המוצע בצדה, היא עבירת פשע. כיום, הסמכות להגיש כתבי אישום בעבירה לפי הסעיף הקיים, שהיא עבירת עוון מצויה על פי חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "חוק סדר הדין הפלילי") בידי התביעה המשטרית. מוצע לשמר מצב זה, כך שסמכות התביעה המשטרית תכלול לאחר התיקון, גם את ההעמדה לדין בעבירה המוחמרת. לפיכך, מוצע גם תיקון עקיף לתוספת א' חלק ב' של חוק סדר הדין הפלילי, כך שייקבע כי עבירה לפי סעיף 340א(ב) תהיה בסמכות התביעה המשטרית, חרף היותה עבירת פשע.

יוער, כי העבירות אותן מבוקש לקבוע, יחולו גם על אזרחי ישראל תושבי יהודה ושומרון, בהתאם לסעיף 2(א) לתקנות שעת חירום (יהודה ושומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967.

ג. עיקרי החוק המוצע

עיקר 1: מוצע לתקן את סעיף 340א לחוק כך שיכלול כל מעשה ירי שלא כדין, וכן נסיבה מחמירה של ירי במקום מגורים או במקום או באופן המסכן חיי אדם. כמוצע לעיל, תוחמר הענישה הקבועה בצדן של העבירות, כך שלצד עבירת הבסיס ייקבע עונש העומד על שנתיים מאסר, ולצד העבירה החמורה יותר, ייקבע עונש של חמש שנות מאסר.

עיקר 2: יימחק סעיף 338(ב) לחוק, נוכח מתן מענה לכל שימוש בלתי מורשה בנשק חם, בסעיף 340א, כאמור בעיקר 1.

עיקר 3: תתוקן תוספת א', חלק ב' לחוק סדר הדין הפלילי, ויוסף פרט (28) עבירות לפי סעיף 340א(ב), כפי שפורט לעיל.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקן סעיף 340א, יבוטל סעיף 338(ב) לחוק העונשין ותתוקן התוספת בחוק סדר הדין הפלילי.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל היבט המינהלי
אין השפעה.

ו. הערות הציבור לתזכיר החוק

הסניגוריה הציבורית ועיריית אילת העירו על נוסח תזכיר החוק, אך הערותיהם לא התקבלו.

ז. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

הצעת חוק מטעם משרד המשפטים:

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' ....)(ירי מנשק חס), התשע"ח-2018

1.	סעיף 338(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק העיקרי) – בטל.	ביטול סעיף 338(ב)
2.	במקום סעיף 340א לחוק העיקרי שכותרתו "יריות באזור מגורים", יבוא - "340א. ירי מנשק חס.	תיקון סעיף 340א
(א)	היורה מנשק חס שלא כדין, דינו – מאסר שנתיים.	
(ב)	היורה מנשק חס שלא כדין באזור מגורים, או במקום או באופן שיש בו כדי לסכן חיי אדם, דינו – מאסר חמש שנים."	
3.	בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בתוספת הראשונה א' בחלק ב', אחרי פרט (28) יבוא: "29) עבירות לפי סעיף 340א(ב) לחוק."	תיקון עקיף לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב- 1982

מוגש על ידי שרת המשפטים
ועל ידי השר לביטחון הפנים

י' באייר התשע"ח
25 באפריל 2018

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' ...), התשע"ח - 2018.

ב. מטרת החוק המוצע, הצורך בו, עיקרי הוראותיו והשפעתו על הדין הקיים

מטרות החוק המוצע הינן :

1. לקבוע סמכויות עיכוב ומעצר בסירוב לעיכוב, לקציני ביקורת הגבולות של רשות האוכלוסין וההגירה (להלן – רשות האוכלוסין) המתמנים ע"י שר הפנים בהתאם לסעיף 15(ב) לחוק הכניסה לישראל התשי"ב – 1952 (להלן – החוק).
2. לקבוע תנאים למינויים של קציני ביקורת הגבולות.

תיקון סעיף 7 והוספת סעיפים 10 עד 11 לחוק - הסדרת סמכויות קציני ביקורת גבולות לעניין

עיכוב ומעצר בסירוב לעיכוב:

מטרתם של הסעיפים הללו הינה הסדרתן של מתן סמכויות עיכוב ומעצר בסירוב לעיכוב לקציני ביקורת הגבולות, תחת אותן סמכויות הניתנות כיום לקציני ביקורת הגבולות בתחנות הגבול באמצעות צווי הענקה מהשר לביטחון הפנים כאמור לעיל, על מנת לאפשר את הטיפול במי שיש למנוע או לעכב את כניסתו לישראל או יציאתו ממנה לצורך פעולות שונות הנדרשות לגופי אכיפה וחקירה. על עיכובו של אדם יחולו הוראות סעיפים 74-72 ו-23(ב) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו – 1996 וכן ניתן יהיה להשתמש בכח סביר בעת הפעלת סמכות המעצר כאמור בסעיף 19 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט – 1969. כמו כן, יוסדר נושא זיהויו של קצין ביקורת הגבולות באמצעות מדים, תג מזהה ותעודה המעידה על תפקידו וסמכויותיו.

תיקון סעיף 15 לחוק – תנאים למינוי קציני ביקורת גבולות:

סעיף 15 יתוקן ויתווספו לו תנאים למינויים של קציני ביקורת גבולות בידי שר הפנים, והם - קבלת הכשרה מתאימה ובדיקה של משטרת ישראל כי אינה מתנגדת למינוי מטעמים של ביטחון הציבור, לצד האפשרות לקבוע תנאי כשירות נוספים. לעניין הכשרת בקרי הגבול בכל הנוגע להפעלת סמכויות הפיקוח והאכיפה נשוא תיקון זה נדרשת הסכמה של השר לביטחון הפנים ולעניין קביעתם של תנאי כשירות נוספים, נדרשת התייעצות עם השר לביטחון הפנים.

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יתוקן סעיף 7 לחוק, יתווסף פרק שני לחוק ובו יתווספו סעיפים 10א עד 11 ויתוקן סעיף 15 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב – 1952.

ד. השפעת החוק המוצע על התקציב ועל התקן המינהלי של המשרד היוזם, משרדים אחרים

ורשויות אחרות

החוק המוצע אינו מטיל עלויות נוספות על תקציב המדינה.

ה. הערות ממשרדי הממשלה

לא התקבלו הערות לתזכיר

1. **התייחסות לתחולת החוק על ההתיישבות הישראלית ביהודה ושומרון**

ההסדרים נשוא טיוטת החוק אינם רלוונטיים ואינם דורשים מענה נפרד, בכל הנוגע להתיישבות הישראלית ביהודה ושומרון

2. **עמדת היועץ המשפטי לממשלה**

המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (משפט פלילי) סבורה כי אין מניעה משפטית להעלאת טיוטת החוק לאישור ועדת שרים לחקיקה.

ח. **להלן נוסח החוק המוצע:**

הצעת חוק הכניסה לישראל (תיקון מס' ...), התשע"ח-2018

- תיקון סעיף 7 .1 בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב - 1952¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 7, אחרי "באחת מתחנות הגבול שקבע שר הפנים בצו שפורסם ברשומות" יבוא "בכחוק זה- תחנת גבול".
- הוספת פרק שני .2 אחרי סעיף 10א לחוק העיקרי יבוא:

"פרק שני:1: סמכויות עיכוב ומעצר בתחנת גבול"

- עיכוב בקשר לעבירה 10ב. (א) היה לקצין בקורת הגבולות יסוד סביר לחשד כי אדם שנמצא בתחנת גבול עבר עבירה בת מעצר או עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם או את שלום הציבור או ביטחון המדינה, רשאי הוא לעכב את אותו אדם כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, במקום הימצאו.
- (ב) היה לקצין בקורת הגבולות יסוד סביר לחשד שנעברה עבירה בת מעצר, רשאי הוא לעכב אדם שיכול למסור לו מידע בנוגע לאותה עבירה, כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו, במקום הימצאו.
- (ג) על עיכוב לפי סעיפים קטנים (א) או (ב) יחולו הוראות סעיפים 72 עד 74 לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.
- (ד) בסעיף זה -

"חוק המעצרים" - סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו-1996²;

"עבירה בת מעצר" - כהגדרתה בסעיף 23(א)(7) לחוק המעצרים.

- מעצר בסירוב לעיכוב 10ג. סירב אדם להיענות לדרישת קצין בקורת הגבולות לעיכוב לפי סעיף 10ב תהיה נתונה לקצין בקורת הגבולות סמכות המעצר לפי סעיף 23(ב) לחוק המעצרים, בשינויים המחויבים.

¹ ס"ח התשי"ב, עמ' 354; התשע"ז, עמ' 458.
² ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

זיהוי קצין בקורת 10.D. (א) קצין בקורת הגבולות לא יעשה שימוש בסמכות הגבולות הנתונה לו לפי פרק זה, אלא בעת מילוי תפקידו ובהתקיים שניים אלה:

(1) הוא עונד, באופן גלוי, תג המזהה אותו ואת תפקידו ולובש מדי קצין בקורת הגבולות בצבע ובצורה שהורה השר לעניין זה, ובלבד שהמדים כאמור אינם נחזים להיות מדי משטרה;

(2) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו שאותה יציג על פי דרישה.

(ב) חובת ההזדהות לפי סעיף קטן (א) לא תחול אם קיומה עלול לגרום לסיכול ביצוע הסמכות בידי קצין בקורת הגבולות.

(ג) חלפה הנסיבה שבשלה לא קיים קצין בקורת הגבולות את חובת ההזדהות כאמור בסעיף קטן (ב), יקיים את חובתו כאמור, מוקדם ככל האפשר.

בסעיף 15(ב) לחוק העיקרי - 3. תיקון סעיף 15

(1) האמור בו יסומן כפסקה (1), ובה, הסיפה החל במילים "הודעה על מינויים" - תימחק;

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) לקצין בקורת הגבולות ימונה רק מי שמתקיימים בו כל אלה:

(א) משטרת ישראל הודיעה לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטיו, כי היא אינה מתנגדת למינויו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(ב) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, ולעניין הכשרה בתחום הסמכויות הנתונות לו לפי פרק שני-1 כפי שהורה השר בהסכמת השר לביטחון הפנים;

(ג) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים כפי שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

(3) הודעה על מינוי קציני בקורת הגבולות וממונים על בקורת הגבולות לפי סעיף זה תפורסם ברשומות."

תחילה 4. תחילתו של חוק זה ביום י"ח בתמוז התשע"ח (1 ביולי 2018) (בחוק זה - יום התחילה).

הוראת מעבר 5. מי שמונה לקצין בקורת הגבולות לפי סעיף 15(ב) לחוק העיקרי כנוסחו ערב יום התחילה ושימש בתפקיד האמור ערב יום התחילה, יראו אותו לתקופה של שישה חודשים מיום התחילה כמי שמתקיימים לגביו התנאים לפי סעיף 15(ב)(2) לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 3(ב)(2) לחוק זה.

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת מיקי לוי

פ/20/5161

הצעת חוק הרשות הארצית לכבאות והצלה (תיקון – איסור הדלקת מדורות בתקופות ובאזורים מסוימים), התשע"ח–2018

1. הוספת סעיף 46א. בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 46 יבוא:

”א. 46א. בתקופה שמיום 1 באפריל ועד 31 במאי, הדלקת מדורות תהיה אסורה ובאזורים מסוימים שהנציב קבע כי שורר בהם יובש קיצוני המעלה את הסבירות לפריצת דליקות.

ב. רשות הכבאות וההצלה תפרסם באתר האינטרנט שלה ובאמצעי התקשורת את האזורים שהנציב קבע כאמור בסעיף קטן (א).

ג. על אף האמור בסעיף קטן (א), מפקד מחוז רשאי לאשר, במקרים חריגים, מראש ובכתב, הדלקת מדורה, בתנאים שיקבע, ובלבד שמצא כי ניתן לקיים רמה נאותה של בטיחות אש בנסיבות העניין.”

2. בסעיף 76א(א) לחוק העיקרי, אחרי פסקה (5) יבוא:
” (6) הדליק מדורה בניגוד להוראות סעיף 46א.”

דברי הסבר

יערות ממלאים תפקיד חשוב בהגנה על מערכות אקולוגיות ועל המגוון הביולוגי, והם קולטים פחמן דו-חמצני ומקטינים את אפקט החממה. כמו כן, יערות משמשים לפעילויות נופש ופנאי כגון טיולים,

¹ ס"ח התשע"ב, עמ' 702.

מחנאות ופיקניקים. מדינות רבות הכירו בחשיבות ההגנה והשמירה על היערות בשטחן, וחלקן אף הסדירו זאת בחקיקה ראשית. יצוין שההשלכות החמורות של שריפות יער הביאו את האיחוד האירופי להכיר בחשיבות של מניעת שריפות אלו. לאורך השנים הוקמו באיחוד האירופי מספר תכניות לאיסוף מידע על שריפות יער וניתוחן וכן תכניות לתמיכה בשימור יערות וההגנה עליהם, אך טרם התקבלה מדיניות יערות אירופית מוסכמת.

נוכח התחממות כדור הארץ והתארכות תקופת היובש בישראל, שריפות רבות פורצות בעקבות הדלקת מדורות בשטחים מיוערים המועדים לפורענות במיוחד בתקופות של יובש קיצוני. שריפות אלו גרמו לנזק רב ברכוש, סיכנו חיי אדם וההתמודדות איתן עולה כסף רב.

על פי כללי ההתנהגות ביער שמפרסמת הקרן הקיימת לישראל, ניתן להדליק אש ביערות רק במקומות מוסדרים המיועדים לכך, יש לנקות מראש את האזור הסמוך למְצָלָה (מנגל) מענפים, זרדים ועלי עצים, ואין לעזוב את המקום אלא לאחר כיבוי מוחלט של האש. כמו כן, מודגש כי בימי מזג אוויר של חום ויובש קיצוניים שבהם יש סכנה לשריפות – אין להדליק אש ביערות ובחניונים כלל, ויש לעקוב אחרי עדכוני מזג האוויר באמצעי התקשורת.

כיום בישראל יש תקנות שמקנות לנציב כבאות והצלה את הסמכות לאסור על הדלקת מדורות במועד או באזור מסוים, בשל תנאים קיצוניים המעלים את הסבירות להתרחשות דליקות. נוסף על כך, נקבע כי רשות הכבאות וההצלה תפרסם הודעה על איסור כאמור באתר האינטרנט שלה ובאמצעי התקשורת. במקרים חריגים, רשאי מפקד מחוז ברשות הכבאות וההצלה לאשר מראש ובכתב, הדלקת מדורה בניגוד לתקנות, בתנאים שיקבע, ובלבד שמצא שניתן לקיים רמה נאותה של בטיחות אש בנסיבות העניין. הצעת חוק זו נועדה לעגן את ההסדר שבתקנות אלו בחקיקה ראשית.

יצוין שבתקנות כאמור ובהצעת החוק אין סעיף המורה על עבירה פלילית ומה דינו של עובר העבירה. עם זאת, בחוק הרשות הארצית לכבאות והצלה, התשע"ב–2012, מכוחו הותקנו תקנות בטיחות אש, קיים פרק עונשין, במסגרתו נקבעה עבירת בטיחות באש. העובר על עבירה כאמור, דינו – מאסר של שישה חודשים או קנס עד לסכום של 75,300 שקלים חדשים. אם העבירה נעברה בידי תאגיד, דינו – כפל קנס. מוצע להחיל את פרק העונשין על מי שיפר את הוראות ההסדר המוצע בהצעת החוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"א באדר התשע"ח – 26.2.18

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת ג'מעה אזברגה

פ/20/4457

הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון – טיפול פסיכולוגי לנפגעי עבירת שנאה), התשע"ז–2017

1. תיקון התוספת השנייה
בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994,¹ בתוספת השנייה, בסעיף 22(ד), בפסקה (6), בסופה יבוא "לעניין נפגע עבירת שנאה, הטיפול יינתן ללא השתתפות עצמית של המטופל; בפסקה זו, "עבירת שנאה" – עבירה נגד הגוף, החירות, או הרכוש, או עבירה של איומים או סחיטה, מתוך מניע של גזענות כהגדרתה בסעיף 144א לחוק העונשין, התשל"ז–1977,² או של עוינות כלפי ציבור מחמת דת, קבוצה דתית, מוצא עדתי, נטייה מינית או בשל היותם עובדים זרים."

דברי הסבר

הגזענות במדינת ישראל אינה תופעת טבע. אלימות גזענית היא בעיה חברתית שמוטלת חובה על המדינה לקחת אחריות על קורבנותיה. לעתים מעשי אלימות אלה מתוך מניע של גזענות כהגדרתה בסעיף 144א לחוק העונשין, התשל"ז–1977, או על רקע דת, קבוצה דתית, מוצא עדתי, נטייה מינית או היות אדם עובד זר, עשויים להביא לפציעתם ואף לרציחתם של אנשים חפים מפשע, או לפגיעה נפשית קשה שאחריה הנפגעים עוברים תקופת הסתגרות ופחד ומפסיקים לצאת לעבודה. בשנים האחרונות ניתן לזהות בחברה הישראלית הקצנה ברמת האלימות וההפליה בין קבוצות שונות בחברה בכלל ונגד האזרחים הערבים בפרט כאשר מגמת העלייה במקרים גזעניים והתגברותם במדינת ישראל באים לידי ביטוי במערכת החינוך, בתרבות, ברחוב ואף בחקיקה ובהסתה מתמשכת מאנשי ציבור וכלי תקשורת. בדוח השנתי של המטה נגד גזענות לשנת 2013, מופנית אצבע מאשימה כלפי הכנסת השמונה-עשרה וזאת, לדבריהם, בשל עשרות הצעות חוק אנטי דמוקרטיות אשר הוגשו בה ושנועדו בעיקר נגד האזרחים הערבים בישראל, מהגרי העבודה ומבקשי המקלט. עוד נחקקו בכנסת האמורה חוקים המגבילים את מרחב העשייה של הארגונים לזכויות אדם. מהדוח עולה גם שמספר מקרי ההסתה המתועדים בתקשורת עלה בשנה הסמוכה להגשתו מ-59 ל-106, כאשר החלק העיקרי שבהם הם מקרי הסתה כלפי הציבור

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.
² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

החברה הישראלית היתה עדה לשורה של מקרי תקיפות גזעניות נגד ערבים, אשר אירעו על רקע אותה אווירה ציבורית של הסתה.

כדוגמה, עובד הניקיון הערבי שהותקף על הטיילת בחוף הים של יפו; הנאא מטיר, צעירה ערבייה שהותקפה בתחנת הרכבת הקלה בירושלים; המלצר הערבי שהותקף במסעדה בצפון תל-אביב; שתי מורות, יהודייה וערבייה, שהותקפו ברכבן בירושלים; המחנך טאלב אלפראונה, שהותק במרכז המסחרי "קניון עזריאלי הנגב" על ידי מאבטחי המרכז; לדעת המציע, כולם נפלו קורבנות לאלימות גזענית, השואבת עידוד מהמדיניות הרשמית ומהאווירה הציבורית של המדינה. לעולם לא היינו יודעים על המקרים האמורים אילו לא מצלמות האבטחה שתעדו את המקרים. כמו כן רבים מהקורבנות לא מתלוננים, ולא יתלוננו ורובם סבלו ממצב נפשי קשה ומהסתגרות.

מוצע לתקן את התוספת השנייה לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1944, ולקבוע כי הטיפול הפסיכולוגי לנפגעי עבירת שנאה, הכוללת הן מניע של גזענות והן מניע של עוינות כלפי ציבור על רקע דת, קבוצה דתית, מוצא עדתי, נטייה מינית או היות אדם עובד זר, יינתן ללא כל השתתפות עצמית של המטופל, וימומן באופן מלא. כך המדינה תהיה אחראית באופן מלא לתוצאות עבירות השנאה, לרבות הגזענות.

הצעת החוק נועדה לשפר את מצבם של הנפגעים אשר מצויים במצב של פגיעה פיזית ונפשית קשה ושלאחר הפגיעה עוברים תהליך של הסתגרות, ולעתים אף מפחדים לצאת לעבוד, דבר הגורם להידרדרות חדה במצבם הכלכלי. הפגיעה היא קשה ותמורה, ומשפיעה על חיי היום-יום וגם על מצבם הכלכלי. על כך מתווסף הטיפול הנפשי-הפסיכולוגי היקר, וכך הם נותרים במלכוד שממנו אינם יכולים להיחלץ לבדם. הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת באסל גטאס (פ/1203/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

א' באב התשע"ז – 24.7.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2780 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 10.12.2017 .

חק/2780. הצעת חוק ביטוח בריאות ממלכתי (תיקון - טיפול פסיכולוגי לנפגעי עבירת שנאה), התשע"ז-2017 של חה"כ ג'מעה אזברגה (פ/4457)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 חודשים.

הערה

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת זאב בנימין בגין

3321/20/פ

הצעת חוק מידע גנטי (תיקון – התאמה להתפתחויות טכנולוגיות), התשע"ו–2016

החלפת מונח

1. בחוק מידע גנטי, התשס"א–2000¹ (להלן – החוק העיקרי), בכל מקום –

(1) במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית";

(2) במקום "דגימת DNA מזוהה" יבוא "דגימה מזוהה".

תיקון סעיף 1

2. בסעיף 1 לחוק העיקרי, אחרי "המידע הגנטי המזוהה", יבוא "העשוי להעיד על

מצב בריאותו הגופנית או הנפשית, מראהו או תכונותיו, מוצאו, התנהגותו, או נטייה שיש לו או לקרובו, או על קשרי משפחה".

תיקון סעיף 2

3. בסעיף 2 לחוק העיקרי –

(1) במקום ההגדרה "בדיקה גנטית" יבוא:

"בדיקה גנטית" – בדיקת דגימה ביולוגית מאדם, המנתחת RNA,

DNA, כרומוזומים, חלבונים ומטבוליטים לשם איתור גן, מבנה

גנטי, מוטציה, או שינויים כרומוזומליים; ואולם לא יראו את

אחד מאלה כבדיקה גנטית:

(1) בדיקה כאמור הקשורה באופן ישיר לאבחון או לטיפול

במחלה, תסמונת או מצב הנובע ממחלה, שתסמיניהם מופיעים

באותו אדם ואשר בעל מקצוע סביר בתחום הבריאות יכול

לזהותם בהתאם להכשרתו ומומחיותו בתחום הרפואי

הרלוונטי;

(2) בדיקה של חלבונים או מטבוליטים שלא לשם איתור גן,

מבנה גנטי, מוטציה או שינויים כרומוזומליים;";

(2) במקום ההגדרה "דגימת DNA" יבוא:

¹ ס"ח התשס"א, עמ' 62.

"דגימה ביולוגית" – דגימה הנלקחת מגופו של אדם ואשר ניתן להפיק ממנה מידע גנטי בכל דרך;";

(3) במקום ההגדרה "דגימת DNA מזוהה" יבוא:

"דגימה מזוהה" – דגימה ביולוגית אשר מופיע עליה פרט מזוהה של האדם ממנו ניטלה;";

(4) ההגדרה "יועץ גנטי" – תימחק;

(5) במקום ההגדרה "מידע גנטי" יבוא:

"מידע גנטי" – מידע הנובע מאחד מאלה:

(1) בדיקה גנטית של אותו אדם, ובכלל זה בדיקת דגימה גנטית שניטלה מאדם שלא כדין לפי סעיף 38(א)(10);

(2) בדיקה גנטית של קרובו של אותו אדם;

(3) ביטוי של מחלה או תסמונת בריאותית בקרובו של אותו אדם, אשר יש בו כדי להעיד על נטייה מולדת של האדם לסבול מאותה מחלה או תסמונת בריאותית, או כדי להעיד על קיומו של גן או מבנה גנטי באותו אדם;

(4) השתתפות של אותו אדם או קרובו במחקר, הכולל בדיקה גנטית או ייעוץ גנטי;";

(6) במקום ההגדרה "מידע גנטי מזוהה" יבוא:

"מידע גנטי בר-זיהוי" – כל מידע גנטי הנוגע לנבדק מסוים ואשר הפרטים המזהים בו עברו קידוד לפי הוראות חוק זה;";

(7) בהגדרה "מכון גנטי", אחרי "בריאות העם", יבוא "שמועסק בה רופא גנטיקאי במשרה מלאה";

(8) אחרי ההגדרה "פרט מזוהה" יבוא:

"קידוד" – הפרדת הפרטים המזהים מדגימה ביולוגית או ממידע גנטי, באמצעות קוד, באופן שאינו מאפשר למי שאין בידו מפתח הקוד, לזהות את האדם שממנו ניטלה הדגימה, או לחזור עליו;";

(9) בהגדרה "קרוב", בסופה יבוא "עד דרגה רביעית";

(10) בהגדרה "תוצאות בדיקה גנטית מזוהה" המילים "או שהפרטים הופרדו מהתוצאות אך ניתן לחזור אליהם בכל דרך שהיא" – יימחקו.

- תיקון סעיף 3 4. בסעיף 3 לחוק העיקרי –
- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "לקיחת דגימה ביולוגית לשם ביצוע בדיקה גנטית";
- (2) בסעיף קטן (א), אחרי "מזוהה מאדם" יבוא "לשם ביצוע בדיקה גנטית".
- תיקון סעיף 4 5. בסעיף 4 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום פסקה (4) יבוא:
- "(4) מנהל המעבדה הוא רופא גנטיקאי, רופא המומחה בתחום עיסוקה של המעבדה או גנטיקאי קליני, בעל ניסיון של שנתיים לפחות, לאחר קבלת התואר, בעבודה מעשית במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות, ובלבד שקיבל היתר מהמנהל לנהל מעבדה רפואית לפי סעיף 36 לפקודת בריאות העם.;"
- (2) סעיף קטן (ב) – בטל.
- תיקון כותרת סימן 6. בפרק ב' לחוק העיקרי, בכותרת סימן ג', במקום "יעוץ גנטי" יבוא "מקצועות הגנטיקה".
- תיקון סעיף 9 7. בסעיף 9 לחוק העיקרי, במקום פסקה (2) יבוא:
- "(2) לענין גנטיקאי קליני – אחד מאלה:
- (א) ציטוגנטיקאי קליני – בעל תואר שלישי במדעי החיים ממוסד מוכר או תואר מקביל בתחום דומה ממוסד מחוץ לישראל שאישר המנהל, שקיבל הכרה מהמנהל כציטוגנטיקאי קליני והוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית לאחר קבלת התואר במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות-ציטוגנטיות, שהכיר בהם המנהל;
- (ב) גנטיקאי מולקולרי-קליני – בעל תואר שלישי במדעי החיים ממוסד מוכר או תואר מקביל בתחום דומה ממוסד מחוץ לישראל שאישר המנהל, שקיבל הכרה מהמנהל כגנטיקאי מולקולרי קליני והוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית לאחר קבלת התואר במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות מולקולריות, שהכיר בהם המנהל;

(ג) גנטיקאי ביוכימי-קליני – בעל תואר שלישי במדעי החיים ממוסד מוכר או תואר מקביל בתחום דומה ממוסד מחוץ לישראל שאישר המנהל, שקיבל הכרה מהמנהל כגנטיקאי ביוכימי קליני והוא בעל ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה מעשית לאחר קבלת התואר במכון גנטי או במעבדה לבדיקות גנטיות ביוכימיות, שהכיר בהם המנהל;”.

8. תיקון סעיף 10 בסעיף 10 לחוק העיקרי, פסקאות (2) ו-(3) – יימחקו.

9. החלפת כותרת פרק ג' וכותרת סימן א' לחוק העיקרי, יבוא:
ג' וכותרת סימן א'

”פרק ג’: לקיחת דגימה ביולוגית לשם ביצוע בדיקה גנטית

סימן א’: לקיחת דגימה ביולוגית לשם ביצוע בדיקה גנטית, עריכת בדיקה גנטית ושמירתה”

10. תיקון סעיף 11 בסעיף 11 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום ”דגימת DNA” יבוא ”דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית, או לשם שמירתה במאגר גנטי כמשמעותו בסעיף 23א;”;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום ””דגימת DNA” יבוא ”דגימה ביולוגית” ובמקום ”בדיקת מחקר” יבוא ”בדיקה גנטית למחקר או לשם שמירתה במאגר דגימות כאמור;”;

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

”(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), ניטלה דגימה מגופו של אדם במהלך טיפול רפואי בו, שבוצע בהסכמתו מדעת, יראו אותו כאילו הסכים גם לשימוש בחלק מן הדגימה לצרכי מחקר שיאושר כדן, לרבות מחקר גנטי, אלא אם כן הביע התנגדותו לכך, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(1) נמסר לו מידע על אפשרות השימוש בדגימה לצרכי מחקר וניתנה לו אפשרות להביע את התנגדותו לכך;

(2) חלק הדגימה שיועבר למחקר אינו נחוץ לשם הטיפול הרפואי בו, ומשקלו אינו עולה על 20 גרם מכל אדם;

(3) המחקר שבו ייעשה שימוש בדגימה איננו ידוע בעת הנטילה;

(4) שימוש בדגימה לצרכי מחקר ייעשה באופן בלתי מזוהה או בר זיהוי, בלבד;

(5) המחקר בו יעשה שימוש בדגימה יאושר כדין.

(ד) כוונה לעשות שימוש בדגימות מארכיב קיים או ממאגר שדגימותיו נאספו לפי סעיף זה, תצוין במפורש בכל הצעת מחקר המבקש להשתמש בדגימות כאמור.

הוספת סעיף 11ב 11. אחרי סעיף 11א לחוק העיקרי יבוא :

”בדיקות סקירה 11ב. (א) בדיקת סקירה לילודים תבוצע לכל ילוד לילודים הנוולד בישראל, בסמוך ללידתו, לפי ההוראות הרפואיות לביצועה ולפי האמור בסעיף זה, אלא אם כן הביעו כל האחראים על הילוד, את התנגדותם המנומקת לכך, מראש ובכתב.

(ב) לעניין זה, ”בדיקת סקירה לילודים” – בדיקה שנועדה לגלות קיומה של מחלה שקבע המנהל, בהודעה ברשומות, לאחר שנוכח כי מתקיימים בה כל אלה :

(1) היא גורמת לפגיעה ניכרת בתפקוד מגיל הילדות;

(2) גילוי מוקדם שלה אפשרי בסמוך ללידה באמצעות הבדיקה;

(3) טיפול מוקדם בה מביא לשיפור משמעותי במצב הרפואי של הילד, למניעת התפרצות המחלה בו, או לריפוייה.

(ג) נטילת דגימה מילוד לשם עריכת בדיקת סקירה לילודים תיערך בבית החולים בו נולד הילוד, בסמוך לאחר לידתו, או על ידי איש צוות רפואי מוסמך הבודק את הילוד בסמוך לאחר לידתו, הכל לפי הנחיות המנהל ביחס לאותה בדיקה.

(ד) בדיקת סקירה לילודים תבוצע במעבדה מרכזית עליה הורה המנהל.

(ה) תוצאות בדיקת סקירה שנערכה בילוד יכללו התייחסות רק למחלות שקבע המנהל כאמור בסעיף קטן (ב), ויימסרו לאחראי עליו בדרך שהורה המנהל.

(ו) לא יישא אדם, לרבות המדינה, באחריות לפי כל דין לנזק שנגרם מביצוע בדיקת סקירה לילודים או עקב תוצאותיה, ובלבד שבוצעה לפי הוראות סעיף זה.

(ז) דגימות שניטלו לשם בדיקת סקירה לילודים יישמרו בהתאם להוראות שנקבעו בסעיף 15.

(ח) שימוש לצרכי מחקר בדגימות שניטלו לשם בדיקת סקירה לילודים טעון אישור ועדת הלסינקי העליונה, בנוסף לכל אישור אחר הדרוש לפי הדין לשם ביצוע המחקר; אישור כאמור לא יינתן אלא אם התקיימו כל אלה:

(1) המחקר הוא בתחום הבריאות ולטובת בריאות הציבור;

(2) השימוש בדגימות ייעשה בכפוף להוראות סעיף 11(ג), בשינויים המחוייבים.

(ט) לא ייעשה שימוש בדגימות שניטלו לשם בדיקת סקירה בילודים, על ידי רשויות אכיפת החוק או רשויות הביטחון, ובפרט לא ישמשו הדגימות כאמצעי זיהוי, כמשמעותו בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – חיפוש בגוף ונטילת אמצעי זיהוי), התשנ"ו–1996², למעט לצורך איתור נעדרים או זיהוי אלמונים, כמשמעותם בחוק האמור ובכפוף להוראותיו.

תיקון סעיף 12 .12 בסעיף 12 –

(1) במקום כותרת השוליים יבוא "מתן הסבר לעניין ביצוע בדיקה גנטית בדגימה מזוהה";

(2) בסעיף קטן (א) במקום "דגימת DNA מזוהה" יבוא "דגימה מזוהה לשם עריכת בדיקה גנטית";

(3) בסעיף קטן (ב) במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית".

² ס"ח התשנ"ו, עמ' 136.

- תיקון סעיף 13 13. בסעיף 13 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא :
- "(ב) דגימה ביולוגית או מידע גנטי, שקודדו בהתאם לשיטה שקבע המנהל, ואשר מפתח הקידוד הופקד בידי גורם שאינו תלוי בחוקר – יחשבו כדגימה או מידע גנטי בר-זיהוי.
- (ג) מי שהופקד בידו מפתח קידוד לעניין זה, לא ימסור לחוקר או למחזיק הדגימות או המידע את המפתח, אלא בהתקיים כל התנאים שיקבע המנהל לעניין זה.
- (ד) ועדת הלסינקי רשאית, מנימוקים מיוחדים, לאשר לבצע מחקר על דגימות קיימות שעברו קידוד ועל דגימות ביולוגיות שנאספו לפי הוראות סעיף 11(ג), ללא צורך בקבלת הסכמה מדעת למחקר של מי שממנו ניטלו הדגימות, ולקבוע תנאים לאישור ולביצוע מחקר כאמור; ובלבד שמי שניטלה ממנו הדגימה לא אסר במפורש על השימוש בה למטרות מחקר."
14. בסעיף 15 לחוק העיקרי –
- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "שמירת דגימה ביולוגית ותוצאות בדיקה גנטית שבוצעה בה";
- (2) בסעיף קטן (א), במקום "דגימת DNA מזוהה" יבוא "דגימה ביולוגית שניטלה לשם ביצוע בדיקה גנטית";
- (3) בסעיף קטן (ב) –
- (א) בכל מקום, במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית";
- (ב) ברישה, אחרי "המזערי" יבוא "או המירבני", ואחרי "והתוצאות", יבוא "אופן שמירתן, ומועד ואופן השמדתן";
- (ג) בפסקה (2), אחרי "ומתוצאות בדיקתה" יבוא "במועד המוקדם ביותר האפשרי".
15. בסעיף 23 לחוק העיקרי –
- (1) ברישה, במקום "מאגר מידע גנטי" יבוא "דגימה ביולוגית";
- (2) בפסקה (1), במקום "מועבר" יבוא "או הדגימה הביולוגית מועברים";
- (3) בפסקה (2), במקום "המידע הגנטי; בפרסום" יבוא "המידע הגנטי או הדגימה הביולוגית, ובלבד שבפרסום", ובמקום הסיפה החל במילים "אלא אם כן הוא נתן הסכמה" יבוא "או פרט מידע אחר העלול לזהותו".
16. אחרי סעיף 23 לחוק העיקרי יבוא :
- הוספת סעיפים
- 23א ו-23ב

”מאגר דגימות 23א. ומידע לצרכי מחקר

(א) לא יקים אדם מאגר דגימות ביולוגיות ומידע רפואי או גנטי המיועד לשימוש לצרכי מחקר עתידי, אלא אם כן קיבל אישור לכך מאת המנהל; לעניין חוק זה יהיה מאגר דגימות אוסף של לפחות 1,000 דגימות ביולוגיות, או אוסף דגימות ביולוגיות מאנשים הסובלים ממצב רפואי מסוים, במספר העולה על מחצית ממספר הסובלים מאותו מצב רפואי, בישראל.

(ב) המנהל רשאי לתת היתר לניהול והחזקה של מאגר דגימות כאמור בסעיף קטן (א) אם מצא כי התקיימו לגבי המבקש כל התנאים שיוורה לעניין זה, ורשאי המנהל לדרוש תנאים נוספים למתן ההכרה או לסייגה בתנאים.

(ג) בקביעת התנאים ובמתן הכרה רשאי המנהל להתחשב, בין היתר, בצורך בקיומו של מאגר דגימות, בסוג הדגימות שאותו מבוקש להחזיק במאגר, בקיומם של מאגרים אחרים, בהתמחותם ובהיקפם של המאגרים, ביכולת המקצועית של המבקש לנהל מאגר דגימות ולהחזיקו בתנאים הולמים ולאורך שנים, ביכולת המאגר להבטיח את שימור הדגימות ואבטחת המידע הנוגע להן ולתורמי הדגימות, ובתקנת הציבור.

(ד) המנהל רשאי לקבוע נהלים להגשת בקשה להיתר ותנאים לקבלתו, לרבות לגבי תנאי איסוף הדגימות ושמירתן, תנאי אבטחת המידע וסודיות, הדרכים והתנאים למסירת דגימות לצרכי מחקר והבטחת גישה סבירה של חוקרים אחרים לדגימות ולמידע לשם קידום המדע ולמטרות מחקר, וכן לגבי מסמכים שעל מבקש ההיתר לצרף לבקשתו.

(ה) המנהל רשאי, באישור ועדת המדע, לקבוע תעריף מרבי לקבלת דגימות או כללים להסדרי שיתוף פעולה או מימון בין מוסדות מחקר ומאגרי דגימות.

(ו) בעל היתר לניהול והחזקה של מאגר דגימות יקבע ויפרסם לציבור, באופן נגיש, מידע אודות כל אלה:

(1) קיום המאגר, מטרת המאגר, זהות בעל ההיתר, זהות בעלי השליטה ומנהלי המאגר ומקורות המימון של המאגר;

(2) נוהלי הפעולה של המאגר ביחס לאמות המידה לאיסוף דגימות למאגר, אופן פעילותו, אופן איסוף הדגימות, התנאים לאיסופן מתורמים, אופן ותקופת שמירתן, שימוש ושיתוף בדגימות ובמידע ושמירת הסודיות והפרטיות של תורמי הדגימות;

(3) התנאים לנגישות חוקרים לדגימות או למידע למטרות מחקר, מנגנון בחינת בקשות לקבלת דגימות וקביעת סדר העדיפויות בטיפול בהן, ובלבד שתתאפשר גישה סבירה לדגימות לחוקרים, למטרות מחקר שאושר כדין בישראל;

(4) כל מידע אחר על תפעול המאגר העשוי להשפיע על הסכמת הציבור לתרום דגימות למאגר.

(ז) מאגר דגימות שהיה קיים ערב תחילתו של חוק זה והוגשה בקשה להיתר לפי סעיף קטן (ב) בתוך 60 ימים מיום שקבע המנהל את התנאים להיתר והדרך לבקשתו, רשאי להמשיך ולפעול עד להחלטת המנהל בבקשתו.

(ח) הוראות סעיף זה לא יחולו על דגימות ביולוגיות שניטלו לצורך טיפול רפואי או במהלכו ואינן משמשות או מיועדות לשמש למטרת מחקר, ולא יחולו על אוסף של דגימות שניטלו במהלך מחקר שאושר כדין, בהסכמת מי שניטלו מהם, ולא נועדו לשמש למחקר אחר מלבד אותו מחקר.

(ט) הורה המנהל על ביטול היתר למאגר דגימות או נודע לו על כך שבעל היתר כאמור עתיד לסיים את פעילותו, יקבע מה ייעשה בדגימות הביולוגיות שבחזקת המאגר ובמידע הגנטי שברשותו, ויורה על העברתן לבעל היתר אחר או למשרד הבריאות, והכל לפי שיקול דעתו, על מנת להבטיח את החזקת הדגימות, אבטחת המידע לגביהן וזכויות נותני הדגימות.

(י) בהליך משפטי העוסק בפירוק תאגיד שהנו בעל היתר להחזקה וניהול של מאגר דגימות או מחזיק במאגר דגימות, יהיה משרד הבריאות המשיב לבקשה.

23.ב. (א) לא יאסוף אדם דגימות למאגר כאמור בסעיף 23א, ולא יעבירן לצרכי מחקר, אלא אם כן התקיימו כל אלה:

תנאים לאיסוף דגימות למאגר ולשימוש בהן

(1) המנהל הכללי אישר, לפי המלצת ועדת הלסינקי העליונה, את תחילת איסוף סוג הדגימות המבוקש;

(2) הדגימות נאספות בהתאם לתנאי ההיתר ולפי הוראות כל דין;

(3) האדם ממנו ניטלת דגימה הסכים מדעת לכך, או שמתקיימות לגבי הוראות סעיף 11(ג);

(4) העברת הדגימות או חלק מהן לצרכי ניסוי רפואי אינה פוגעת בייעוד המקורי שלשמו ניטלו הדגימות, ואינה פוגעת בנותן הדגימות או בטיפול הרפואי בו;

(ב) במידה ונשלחות דגימות ממאגר דגימות בישראל אל מחוץ לישראל –

(1) לא יועבר אל מחוץ לישראל מידע מזוהה אודות מי שניטלו ממנו דגימות;

(2) המאגר ישאיר בחזקתו חלק בר-שימוש של הדגימה;

(ג) לא ייאספו בישראל דגימות שכל מטרת איסופן היא העברה למאגר דגימות מחוץ לישראל, אלא לפי תנאים שהורה המנהל ובאישורו.

תיקון סעיף 24 16. בסעיף 24 לחוק העיקרי –

(1) ברישה, במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית";

(2) בפסקה (2) המילה "נשאות" תימחק; ובסופה יבוא "היה הנבדק קטין – לא תיערך בדיקה לפי סעיף קטן זה אם על פי הערכה רפואית סבירה ניתן לדחותה עד לאחר שימלאו לקטין 16 שנה, מבלי לפגוע בבריאותו";

(3) אחרי פסקה (4) יבוא –

"(5) הבדיקה דרושה לצורך טיפול במחלתו של הקטין, החסוי או פסול הדין, או לשם מציאת התאמה גנטית בין הקטין, החסוי או פסול הדין לבין אדם אחר;

(6) הבדיקה היא בדיקת סקירה לילוד לפי הוראות סעיף 11ב;

(7) הבדיקה נערכת לפי צו של בית המשפט לפי הוראות פרק ה'1."

תיקון סעיף 25 17. בסעיף 25 לחוק העיקרי, ברישה, במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית".

תיקון סעיף 26 18. בסעיף 26 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א), במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום "שמונה עשרה" יבוא "שש עשרה" ובמקום "קטין" יבוא "בן פחות משש עשרה שנים, כל עוד לא הסתיים המחקר והדגימה שניטלה ממנו או מידע גנטי אודותיו ניתנים לזיהוי"

תיקון סעיף 27 19. בסעיף 27(א) לחוק העיקרי, ברישה, במקום "דגימת DNA" יבוא "דגימה ביולוגית לשם עריכת בדיקה גנטית".

החלפת סעיף 28 20. במקום סעיף 28 לחוק העיקרי יבוא:

28. "מסירת תוצאות בדיקה גנטית בקטין (א) תוצאות בדיקה שנערכה לקטין, לחסוי או לפסול דין מאחת העילות המנויות בסעיף 24(1) או (2) יימסרו לאחראי על הקטין, החסוי או פסול הדין בלבד; מלאו לקטין שש עשרה שנה, או היה החסוי מסוגל להבין בדבר – יימסרו התוצאות גם לקטין או לחסוי עצמו, בנוכחות האחראי עליו, אלא אם כן הביע האחראי התנגדותו לכך, והכל מבלי לגרום נזק בריאותי או נפשי לקטין או לחסוי.

(ב) תוצאות בדיקה שנערכה לקטין, חסוי או פסול דין מכוח סעיף 27 לא יימסרו לאחראי על הקטין, החסוי או פסול הדין, למעט המידע ההכרחי לשם קבלת הסכמה לטיפול שעל הקטין, החסוי או פסול הדין לעבור, או מידע ההכרחי לשם שמירה על בריאותו של הקטין.

(ג) הוראות סעיפים 13(ד) ו-18(ג) לחוק זכויות החולה, התשנ"ו-1996,³ יחולו גם על מסירת תוצאות של בדיקה גנטית."

21. 128 תיקון סעיף 128 בסעיף 28(א) לחוק העיקרי, ברישה, במקום "28ד" יבוא "28ג".

22. 30 תיקון סעיף 30 בסעיף 30 לחוק העיקרי, סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) – בטלים.

23. הוספת סעיף 30 א אחרי סעיף 30 לחוק העיקרי יבוא:

"אי שימוש במידע 30א. לא ייעשה שימוש במידע גנטי או בתוצאות בדיקה גנטי בעניינים גנטית של אדם, לקביעת אחד מאלה, לגביו או לגבי נוספים קרובו:

(1) קביעת כושר לשירות בטחון, כמשמעו בחוק שירות בטחון [נוסח משולב], התשמ"ו-1986;⁴

(2) קביעת כשירות לגיוס למשטרה או לשחרור מטעמי בריאות, לפי הוראות פקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971;⁵

³ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

⁴ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107.

⁵ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש מס' 17, עמ' 390.

(3) קבלה למוסד חינוך, למוסד להשכלה גבוהה

או למוסד המעניק הכשרה מקצועית."

תיקון סעיף 38 .24 בסעיף 38 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) במקום פסקה (6) יבוא:

"(6) מוסר תוצאות בדיקה שנערכה לקטין, לחסוי או לפסול

דין שלא לפי הוראות סעיף 28;";

(ב) אחרי פסקה (9) יבוא:

"(10) עושה אחד מאלה, מבלי שהבדיקה הותרה לפי חוק זה או

לפי חיקוק אחר:

(א) מבצע או גורם לביצוע בדיקה גנטית בדגימה

ביולוגית מזוהה של אדם, אם ידוע לו שלא ניתנה הסכמת

האדם לביצוע הבדיקה;

(ב) מגלה או עושה שימוש בתוצאות של בדיקה גנטית

מזוהה, כשהוא יודע, או שהיה עליו לדעת, שלא ניתנה

הסכמת האדם לנטילת הדגימה, לביצוע הבדיקה הגנטית

או לגילוי תוצאותיה.

(11) אדם, מעבדה או מכון שביצעו בדיקה גנטית, למעט

בדיקה גנטית לקשרי משפחה, בהוראת מי שמוסמך לתת יעוץ

גנטי – לא יישאו באחריות לפי פסקה (10).";

(2) בסעיף קטן (ג), לפני פסקה (2) יבוא:

"(1א) נוטל דגימה ביולוגית מאדם, שידועים לו עליו פרטים העשויים

להביא לזיהויו, במטרה לבצע בה או לגרום שתבוצע בה בדיקה גנטית,

והוא יודע או היה עליו לדעת כי אותו אדם לא נתן הסכמה מדעת לכך,

והכל אם הבדיקה לא הותרה לפי חוק זה או לפי חיקוק אחר.";

(3) בסעיף קטן (ד) –

(א) בפסקה (5), המילים "או (ד)" – יימחקו;

(ב) פסקה (7) – תימחק;

(4) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) היה מי שביצע עבירה לפי סעיף זה בעל מקצוע מהמפורטים

בסעיף 9 – דינו כפל העונש הקבוע לעבירה."

הוספת סעיף 39 א 25. אחרי סעיף 39 לחוק העיקרי יבוא :

39א. בלי לגרוע מן האמור בפרקים ה' ו-ז', תוצאות "אי קבילות תוצאות בדיקה גנטית לא חוקית" תוצאות בדיקה גנטית לא חוקית בדיקה גנטית שנערכה לאדם בניגוד להוראות סעיפים 11 או 12, שתוצאתה נמסרה בניגוד להוראות סעיף 14(א) או 18, או שעריכתה או מסירת התוצאות מהווה עבירה לפי סעיפים 38(א)(1), 38(א)(3) עד (10) או 38(ג)(5) – לא יובאו בפני בית משפט, בית דין דתי או כל ערכאה שיפוטית אחרת, ולא יהיו קבילות כראיה בכל הליך משפטי או מנהלי, למעט בהליך שמטרתו הוכחת ביצוע הפעולות האסורות כאמור.

39ב. אי קבילות רפואית של בדיקה גנטית לא חוקית מטפל, קופת חולים, מבטח או נותן שירותים בתחום הבריאות, המוסד לביטוח לאומי והמדינה, רשאים שלא להתחשב בתוצאות בדיקה גנטית, אם ידוע להם שנערכה בניגוד להוראות סעיפים 11 או 12, או שעריכתה או מסירת התוצאות מהווה עבירה לפי סעיפים 38(א)(1), 38(א)(3) עד (10) או 38(ג)(5), לשם קביעת אבחנה, מתן טיפול רפואי או קביעת זכאות לשירותים לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד–1994,⁶ לפי חיקוק אחר או לפי הסכם.

26. 40 תיקון סעיף 40 בסעיף 40 לחוק העיקרי, האמור בו יסומן "א" ואחריו יבוא –

"(ב) תקציבה של הוועדה המייעצת ייקבע בחוק התקציב השנתי, כתחום פעולה נפרד במסגרת סעיף תקציב משרד הבריאות, ובלבד שהתקציב השנתי כאמור לא יפחת מ- 500,000 שקלים חדשים; לעניין זה, "תחום פעולה" ו"סעיף תקציב" – כמשמעותם בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה–1985.⁷"

27. 41 תיקון סעיף 41 בסעיף 41 לחוק העיקרי, במקום "המפקח על הביטוח" יבוא "הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר".

28. 43 תיקון סעיף 43 לחוק העיקרי, במקום "תוצאות הבדיקות הגנטיות" יבוא "המידע הגנטי שהופק מהן".

29. 51 ביטול סעיף 51 לחוק העיקרי – בטל.

⁶ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156.
⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.

ד ב ר י ה ס ב ר

מאז אושר חוק מידע גנטי, התשס"א-2000, חלפו 16 שנים של התפתחויות טכנולוגיות מואצות והתפתחויות אתיות ומשפטיות, כתוצאה מלימוד נושא הגנטיקה והשלכותיו. לאור זאת, יש להתאים את החוק הקיים לאותן התפתחויות.

בהצעת החוק מוצע לתקן את ההגדרה "מידע גנטי" ו"בדיקות גנטיות" בהתאם לתכלית ההגנה על המידע הגנטי הפרטי.

כן מוצע לתקן את הגדרות הרקע המקצועי והכשירות של חלק ממקצועות הגנטיקה ולקבוע למי מותר לעשות בדיקות גנטיות ואת התנאים שצריכים להתקיים כדי לקחת דגימה גנטית לשם בדיקה גנטית. הצעת החוק קובעת עוד כיצד יישמרו התוצאות של הדגימות הגנטיות, באילו תנאים, תוך הפרדה מוחלטת בין הדגימות, בין התוצאות לבין הפרטים המזהים של אדם, ומוסיפה התייחסות לקידוד של דגימות ולאיסוף דגימות ביולוגיות למאגרים ייעודיים, לצרכי מחקר, בהתאם לכללים מקובלים בעולם ולהנחיות ארגון ה-OECD בנושא.

תיקון ההגדרות שבהצעת החוק יביא לחידוד איסורי האפליה שבחוק בנושא ביטוח ותעסוקה. כמו כן ההצעה אוסרת על שימוש במידע גנטי למטרות אפליה בהקשרים נוספים, של חינוך ושירות בכוחות הביטחון.

הצעת החוק מוסיפה לחוק עבירות של גניבת DNA, ושימוש שלא כדין ב-DNA של אדם לשם ביצוע בדיקה גנטית, וכן קובעת מגבלות על קבילות השימוש בתוצאות בדיקה גנטית שנעשתה בניגוד לחוק. הצעת החוק מסדירה לראשונה בחקיקה את ביצוע בדיקות הסקירה הגנטיות לילודים בסמוך ללידתם, על מנת לאתר ילדים החולים במחלות גנטיות קשות שהן בנות-מניעה ושיש להן טיפול שיכול למנוע מהילד נזקים חמורים. בדיקות אלה הן בעלות חשיבות עליונה ויכולות להציל נפשות ממש. מוצע לפטור את המדינה או כל אדם אחר מאחריות לנזק שנגרם מביצוע סקירה לילוד או עקב אותה תוצאות הסקירה, ובלבד שהסקירה בוצעה לפי הוראות הסעיף המוצע.

הצעת החוק מסדירה את פעולת הועדה הלסינקי העליונה לניסויים כוועדה מייעצת לפי החוק וקובעת לה מסגרת תקציב קבועה.

כאמור, הבדיקות הגנטיות התפתחו מאד בשנים האחרונות, כמו גם המודעות למחלות רבות. אנשים רבים מבצעים כיום בדיקות גנטיות בטרם כניסה להיריון, ורבים אחרים מבצעים בדיקות גנטיות כדי לקבל מידע על מחלות אפשריות, וברור שככל שהמדע מתפתח, הגילוי של המחלות הללו ילך ויגדל, הטווח יגדל ויתרחב.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בתמוז התשע"ו – 3.8.16

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3028 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.02.2018 .

חק/3028. הצעת חוק מידע גנטי (תיקון - התאמה להתפתחויות טכנולוגיות),
התשע"ו-2016 של חה"כ זאב בנימין בגין (פ/3321)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

בדיון משתתפים: השרה איילת שקד וה"ה אשרת חסיד, ליאור חיימוביץ
ונציגי משרד החינוך, משרד הבריאות ומשרד האוצר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת

איתן ברושי
נורית קורן
יהודה גליק
יעקב מרגי
עודד פורר
איילת נחמיאס ורבין
יעקב פרי
מיקי לוי
אכרס חסון
יוסי יונה
קסניה סבטלובה
יואב בן צור
יחיאל חיליק בר
מנחם אליעזר מוזס
עמר בר-לב
אברהם נגוסה
מיכאל מלכיאלי
יגאל גואטה
יפעת שאשא ביטון
יעקב אשר
מרב מיכאלי
נחמן שי

4438/20/פ

הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון – הגבלת משלוחים חיים לשחיטה),

התשע"ז–2017

תיקון סעיף 1 .1 בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), התשנ"ד–1994¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, אחרי ההגדרה "בעל חיים" יבוא:

---

¹ ס"ח התשנ"ד, עמ' 56.

”בעל חיים לשחיטה” – בעל חיים המיועד להישחט לשם ייצור בשר, בין בסמוך לאחר הבאתו לישראל ובין לאחר תקופה של גידול בישראל;”.

הוספת סעיף ג2 .2 אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא :

”יבוא בעלי חיים ג2. לא ייבא אדם לישראל מחוץ לארץ בעל חיים לשחיטה לשחיטה אלא אם כן התקיים אחד מאלה :

(1) אם ההובלה היא באוניה – משקלו של בעל החיים הוא בין 100 ל-200 ק”ג וזמן ההובלה אינו עולה על שישה ימי מסע;

(2) אם ההובלה היא בכלי טיס – משקלו של בעל החיים הוא בין 60 ל-150 ק”ג, הטיסה היא טיסה ישירה מאירופה וזמן הטיסה אינו עולה על שש שעות.”

תיקון סעיף 17 .3 בסעיף 17(ב) לחוק העיקרי, אחרי ”סעיפים 2א, 2א1, (ב)א), ” יבוא ”ג2”.

דברי הסבר

הצעת החוק נועדה להפסיק את הסבל החמור והמיותר שנגרם למאות אלפי בעלי חיים שמיובאים לישראל במסעות קשים ואכזריים – רק על מנת להישחט בסוף הדרך.

בסוף שנות התשעים החלה תופעה אכזרית של ייבוא עגלים וטלאים חיים לישראל, אך ורק לשם שחיטתם כאן. בעלי החיים מיובאים מאוסטרליה ומאירופה, במסעות ימיים ממושכים, שעשויים להימשך שבועות. במהלך המסע בעלי-החיים מוחזקים בצפיפות קשה, מתבוססים בצואתם ובצואת חבריהם וסובלים מעומסי חום, מטלטלות הדרך ומפגיעות קשות נוספות. רבים מהם חולים ורבים אינם שורדים. מומחים וגופים מקצועיים בארץ ובעולם שותפים כולם לעמדה לפיה יש להימנע ככל הניתן מהובלת בעלי חיים חיים ולקצר את משכי ההובלה ככל הניתן, זאת משום שהובלת בעלי חיים כרוכה בהכרח במצוקה קשה.

ב-2014 בוטל המכס על ייבוא עגלים וטלאים ומאז חלה עלייה חדה במספר העגלים והטלאים המיובאים. בשנת 2015 יובאו ארצה 298,000 עגלים וטלאים – מחציתם מאוסטרליה ומחציתם מאירופה. ביטול המכס ב-2014 היה במסגרת רפורמה להורדת יוקר המחייה, אולם, מנתוני מדד יוקר המחייה של הלשכה לסטטיסטיקה עולה כי מאז עלה מחיר הבשר הטרי לצרכן בכ-12%.

למרות הבטחת משרד החקלאות ביולי 2016, כי יפעל להגבלת המשלוחים החיים, הסתבר שבשנת 2016 היקף המשלוחים החיים הגיע לשיא, בייבוא של 571,792 עגלים וטלאים (כמעט כפול בהשוואה ל-2015).

ישראל הפכה למעצמת ייבוא של עגלים וטלאים והיא ממוקמת במקום השלישי בעולם, אחרי אינדונזיה ווייטנאם. יפן עצרה את יבוא העגלים והטלאים מאוסטרליה מאחר שהתגלתה בהם מחלת השחפת.

ייבוא מאסיבי של עגלים וטלאים מארצות זרות מסכן את משקי החקלאות בארץ – הן החי והן הצומח, מסכן את המים והאדמה, ומסכן את בריאות הציבור, מאחר שהם מביאים איתם מחלות שאינן אנדמיות לישראל. משרד החקלאות ופיתוח הכפר לא מסוגל לעמוד במשימות הפיקוח האלמנטריות על המשלוחים החיים שמגיעים ארצה ולכן הפריט את נושא הפיקוח (ההסגרים) והעבירם לידי היבואנים עצמם.

המשלוחים החיים מסכנים גם את ענף התיירות, במיוחד באילת הסובלת ממפגעי ריח חמורים במשך ימים ארוכים עם כל פריקה של משלוח והעברתו בעשרות משאיות לאורך העיר. בשנים האחרונות מגיעות לחופי הרחצה בישראל גופות של עגלים שהושלכו לים מאוניות שמייבאות אותם הנה מאירופה. סכנה נוספת שעלולה לפקוד את חופי הארץ היא התרבות של כרישים שמגיעים בעקבות אוניות המשלוחים החיים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ג בתמוז התשע"ז - 17.7.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2591 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 05.11.2017.

חק/2591. הצעת חוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (תיקון - הגבלת משלוחים חיים לשחיטה), התשע"ז-2017 של תה"כ איתן ברושי ואחרים (פ/4438)

יו"ר ועדת השרים פותחת.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 חודשים.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת

אורלי לוי-אבקסיס

~~יגאל גואטה~~

4103/20/פ

הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – דמי לידה לעצמאיות – מתן זכות לעבוד חלקית), התשע"ז–2017

1. תיקון סעיף 49 .1 בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995,¹ בסעיף 49, אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), עובדת עצמאית לא תיחשב כמי שמועסקת במשלח ידה לעניין אותו סעיף קטן אם התקיימו לגביה כל התנאים שלהלן :

(1) עיסוקה הוא בהיקף שאינו עולה על 40 שעות לחודש ;

(2) היא עבדה כעצמאית בתקופה של 12 חודשים רצופים לפחות שקדמו ליום הקובע ;

(3) העסק שבבעלותה הינו עסק זעיר או קטן לפי הגדרתו בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב–1992.²"

דברי הסבר

חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, אוסר על נשים לעבוד בזמן חופשת הלידה, כ-10% מהנשים העובדות הן עצמאיות אשר אינן יכולות לעמוד באיסור הגורף נוכח החובה שלהן לדאוג לפעולות שוטפות הכרוכות בניהול עסק כמו תשלום משכורות, תשלום שכר דירה ולעתים אף פיתרון בעיות אד הוק. האמור לעיל משמעותי אף יותר נוכח קשיי ההישרדות של העסק בהיעדרן. במטרה לסייע לאותן נשים עצמאיות בעלות עסקים מוצע לאפשר לנשים אלו לעבוד כ-40 שעות חודשיות, מספר שעות המהווה פחות מרבע ממשרה המלאה, ובכך לאפשר הגדלה של שיעור הנשים העצמאיות ולעודד יציאת נשים לשוק העבודה העצמאי ללא חשש לגורל העסק במידה וייכנסו להיריון ולאפשר להן להמשיך ולהפעיל את עסקן גם במהלך חופשת הלידה, בלי לאבד את זכאותן לדמי לידה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד באדר התשע"ז – 22.3.17

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.
² ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3137 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 25.02.2018 .

חק/3137. הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון - דמי לידה לעצמאיות - מתן זכות לעבוד חלקית), התשע"ז-2017 של חה"כ אורלי לוי אבקסיס (פ/4103)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לשבוע הראשון של הכנס הבא של הכנסת.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת איל בן ראובן
אלי אלאוף
עבד אל חכים חאג' יחיא

פ/20/4959

הצעת חוק ארגון הפיקוח על העבודה (תיקון – עוזר בטיחות), התשע"ח–2018

1. תיקון כותרת פרק שני בכותרת פרק שני, אחרי "על בטיחות" יבוא "ועוזרי בטיחות".
2. תיקון סעיף 9 בסעיף 9 לחוק העיקרי, אחרי ההגדרה "נאמן בטיחות" יבוא: "עוזר בטיחות" – עובד שמונה על ידי מבצע הבנייה כדי לסייע למנהל העבודה באתר הבנייה, בענייני בטיחות כמפורט בסעיף 25א.
3. הוספת סעיף 25א אחרי סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא:

"עוזר בטיחות" 25א. מבצע בנייה ימנה עוזר בטיחות, שיהיה כפוף למנהל העבודה באתר הבנייה, ותפקידו לסייע למנהל העבודה בשמירה על הבטיחות באתר ובמילוי תפקידיו בהיבטי הבטיחות השונים, לרבות בביצוע עבודות ומשימות המוטלות על מנהל העבודה בתחום הבטיחות בעבודה לפי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח–1988² (להלן – תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה)); בסעיף זה –

"אתר בנייה" – אתר שבו מתקיימות פעולות בנייה ובנייה הנדסית כמשמעותן בפקודת הבטיחות בעבודה [נוסח חדש], התש"ל–1970³, ובצו הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה הנדסית), התשכ"ב–1961⁴;

¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 202.

² ק"ת התשמ"ח, עמ' 388.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 16, עמ' 337.

⁴ ק"ת התשכ"ב, עמ' 980.

”מבצע בנייה” – כהגדרתו בתקנות הבטיחות
בעבודה (עבודות בנייה);

”מנהל עבודה” – מי שמונה על ידי מבצע הבנייה
לפי תקנות 2 ו-3 לתקנות הבטיחות בעבודה
(עבודות בנייה).

ביצוע ותקנות 25ב. שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים,
באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של
הכנסת יקבע –

(1) הוראות לעניין תפקידיו של עוזר הבטיחות
וסמכויותיו;

(2) הוראות לעניין מספר עוזרי הבטיחות
שמבצע הבנייה חייב למנות;

(3) הוראות לעניין דרישות הסף והניסיון
הנדרשים מעוזר בטיחות, וכן דרישות הכשרה
מקצועית ובחינות לקבלת תעודת הכרה, ורשאי
הוא לקבוע את ההיקף הנדרש של שעות ההכשרה
וההשתלמויות ואת תוכניהן.”

דברי הסבר

כיום מנהל העבודה באתר הבנייה נאלץ להתמודד עם נושא הבטיחות באתר הבנייה יחד עם יתר
משימותיו השוטפות, שכוללות בין היתר ניהול כלל גורמי העבודה באתר, קביעת לוחות זמנים לביצוע
וסיום הפרויקט במהירות האפשרית ובמסגרת התקציב. בפועל, באתרים הגדולים ובקטנים, סדר
העדיפויות שונה ולרוב נושא הבטיחות נדחק לשוליים. כמו כן, אין ביכולתו של מנהל העבודה לבדו
להבטיח אמצעי בטיחות נאותים, אפילו אם ירצה בכך.

לפיכך מוצע לקבוע שבכל אתר בנייה ימנה מבצע הבנייה עוזר בטיחות, ממצבת כוח האדם
הקיימת, שיפעל לצידו כמכפיל כוח לקידום ואכיפת הבטיחות באתר הבנייה. מוצע לקבוע כי שר העבודה,
והרווחה והשירותים החברתיים, באישור ועדת העבודה, הרווחה והבריאות של הכנסת יקבע הוראות
לעניין תפקידו של עוזר, מספר עוזרי הבטיחות שאותם חייב מבצע הבנייה למנות וכן הוראות לעניין
דרישות הסף והניסיון הנדרשים מעוזר בטיחות ודרישות הכשרה ובחינות לקבלת תעודת הכרה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ד בטבת התשע"ח – 1.1.18

הכנסת העשרים

יוזמות: חברות הכנסת קסניה סבטלובה
שרן השכל
מירב בן ארי

פ/20/3441

הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון – השוואת תנאי לקוח ונותן שירות בעניין החזרת טובין), התשע"ז–2016

1. תיקון סעיף 4ג בחוק הגנת הצרכן, התשמ"א–1981¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 4ג(ב), במקום "שבעה ימים" יבוא "שבעה ימי עסקים".
2. תיקון סעיף 2ב13 בסעיף 2 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "14 ימים" יבוא "ארבעה עשר ימי עסקים".
3. תיקון סעיף 13 ו13(א) לחוק העיקרי, במקום "שלושים ימים" יבוא "שלושים ימי עסקים".
4. תיקון סעיף 14 בסעיף 14 לחוק העיקרי, בכל מקום, במקום "ארבעה עשר ימים" יבוא "ארבעה עשר ימי עסקים".

דברי הסבר

הצעת חוק זו מבקשת להשוות בין תנאי הלקוח ונותן השירות בעניין החזרת טובין. בחוק הגנת הצרכן נקבעו פרקי זמן בהם רשאי נותן השירות להשיב סכום כספי ששולם בגין ביטול עסקה. רבים מסעיפי החוק מתייחסים ל"ימי עסקים" ובכך מאפשרים לנותן השירות פרק זמן סביר ויותר על מנת להתארגן ולמלא את תנאי ביטול העסקה, אך בכל הקשור לחובתו של הלקוח מתייחס החוק לימים ובכך מפלה לרעת הלקוח, ואת הפליה זו מבקשת הצעת החוק לתקן.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בחשוון התשע"ז – 7.11.16

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 248.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3083 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 18.02.2018 .

חק/3083. הצעת חוק הגנת הצרכן (תיקון - השוואת תנאי לקוח ונותן שירות בעניין החזרת טובין), התשע"ז-2016 של תה"כ קסניה סבטלובה ואחרים (פ/3441)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

בדיון משתתפות: השרה איילת שקד, נציגת הרשות להגנת הצרכן והסחר ההוגן ונציגת משרד הכלכלה והתעשייה.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת רועי פולקמן
יפעת שאשא ביטון
טלי פלוסקוב
מירב בן ארי
אלי אלאוף
רחל עזריה
יוליה מלינובסקי

5110/20/פ

הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (חיזוק שלטון החוק וטוהר המידות בשלטון המקומי), התשע"ח –
2018

הוספת סעיף 121 א 1. בפקודת העיריות¹ (להלן – הפקודה), אחרי סעיף 121 יבוא :

”בדיקת ניגוד 121א. (א) בסעיף זה, ”המידע הדרוש לשם בדיקת עניינים של חבר מועצה ותוצאותיה וענייניו האישיים של מי שעומד להתחיל לכהן או מכהן כחבר מועצה, שלו או של קרובו, העלולים לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים.

(ב) מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה ימסור ליועץ המשפטי של העירייה את המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, לפני תחילת כהונתו.

(ג) חבר המועצה ידווח ליועץ המשפטי של העירייה על כל שינוי שחל במידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, שמסר לפי הוראות סעיף קטן (ב), מיד כשנודע לו על השינוי כאמור.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

(ד) בתוך 21 ימים ממועד קבלת המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, יקבע היועץ המשפטי של העירייה אם מתקיים ניגוד עניינים במי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה; היועץ המשפטי ימסור את חוות דעתו בלא דיחוי למי שחוות הדעת ניתנה לגביו וכן לראש העירייה.

(ה) קבע היועץ המשפטי של העירייה כי מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כחבר מועצה, או יחדל מכהונתו בתום שלושים ימים מיום שנשלחה אליו חוות הדעת לפי סעיף קטן (ד), זולת אם תוך הזמן האמור עתר לבית משפט לעניינים מינהליים לביטול הקביעה.

(ו) קבע היועץ המשפטי של העירייה כי מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה או חבר מועצה מכהן, עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כחבר המועצה, ואם הוא מכהן כחבר המועצה – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת ההסדר; לא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו בתום שלושים ימים מיום שנקבע ההסדר אלא אם כן עתר תוך הזמן האמור לבית משפט לעניינים מינהליים לביטול ההסדר או תיקונו.

(ז) המגבלות שהוטלו על חבר המועצה לפי הסדר כאמור בסעיף קטן (ו), אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למוסרם לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998² (להלן – חוק חופש המידע).

² ס"ח התשנ"ח, עמ' 226.

(ח) שר הפנים רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרושים לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתם לפי סעיף זה.

(ט) הוראות סעיף זה יחולו על ראש העירייה בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בכל מקום, במקום "היועץ המשפטי של העירייה" יקראו "אדם שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא יבוא מקרב עובדי המדינה או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שכהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי".

(י) שר הפנים רשאי לקבוע, בצו, כי הוראות סעיף קטן (ט) יחולו גם על סגני ראש העירייה או יושבי ראש של ועדות המועצה."

הוספת סעיף 123 ג 2. אחרי סעיף 123 ב לפקודה יבוא :

"חבר מועצה 123 ג. (א) בסעיף זה, "הוועדה לבחינת השעיה" – שהוגש נגדו כתב אישום
כמשמעותה בסעיף 19א לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ט–1979³ (להלן – חוק הבחירה הישירה).

³ ס"ח התשל"ה, עמ' 211.

(ב) הוגש כתב אישום נגד חבר מועצה במהלך כהונתו או תלוי ועומד נגד חבר מועצה כתב אישום שהוגש לפני תחילת כהונתו, בין שהעבירה נעברה בזמן שכהן כחבר מועצה לבין לפני שהחל לכהן כחבר מועצה, רשאית הוועדה לבחינת השעיה, לבקשת היועץ המשפטי לממשלה, ולאחר שנתנה לחבר המועצה הזדמנות להשמיע את טענותיו, להשעות את חבר המועצה מכהונתו בוועדה מוועדותיה או מתפקידים אחרים שהוא ממלא כחבר מועצה, אם סברה כי מפאת חומרת האישומים המיוחסים לו בכתב האישום, אין הוא ראוי לכהן כחבר ועדה, או בכל תפקיד אחר שהוא ממלא כחבר מועצה, לפי העניין.

(ג) החלטת הוועדה לבחינת השעיה לפי סעיף קטן (ב) תתקבל בתוך 45 ימים מיום שהוגשה לה בקשת היועץ המשפטי לממשלה או בתוך מועד אחר שקבע שר הפנים, והוראות סעיף 19א(ו) עד (ח), (י), (יב) ו-(יג) לחוק הבחירה הישירה יחולו לעניין זה, בשינויים המחויבים.

(ד) הושעה חבר מועצה לפי סעיף קטן (ב) יחולו על השעייתו הוראות סעיף 123ב בשינויים המחויבים.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין או הוראת מינהל לעניין חבר מועצה שהוגש נגדו כתב אישום.

תיקון סעיף 140א 3. בסעיף 140א לפקודה –

(1) בסעיף קטן (א) –

(א) אחרי "פנקסי העירייה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי ומסמכי תאגיד עירוני";

(ב) אחרי "ממשורת העירייה" יבוא "או ממשורת התאגיד העירוני";

(ג) אחרי "מי שהוא הסמיכו לכך" יבוא "בסעיף זה, "תאגיד עירוני" – כמשעותו בסעיף 249א";

- (2) בסעיף קטן (א1), אחרי "פנקסי העיריה או מסמכיה" יבוא "או פנקסי התאגיד העירוני או מסמכיו";
- (3) בסעיף קטן (ב), אחרי "או בוועדה מוועדותיה" יבוא "או לדיון בגוף המנהל של התאגיד העירוני";
- (4) בסעיף קטן (ג), אחרי "פנקסי העיריה ומסמכיה" יבוא "וכן פנקסי תאגיד עירוני או מסמכיו".

4. תיקון סעיף 142 א. בסעיף 142א(ט) לפקודה, במקום "סעיף 148" יבוא "סעיף 197א".

5. ביטול סעיף 148. סעיף 148 לפקודה – בטל.

6. הוספת סעיף 165 א. אחרי סעיף 165 לפקודה יבוא:

"פרוטוקול ישיבות 165א. כל ישיבות ועדות המועצה יוקלטו, יירשם בהן ועדה וניהולו פרוטוקול ויחולו עליהן ההוראות החלות על פרוטוקול וניהולו כמפורט בתוספת השנייה, בשינויים המחויבים; יושב ראש הוועדה יהיה אחראי לניהולם התקין של הפרוטוקול וההקלטה ורשאי הוא, מטעמים שיירשמו בפרוטוקול, להפסיק את הקלטת הישיבה לצורך התייעצות."

7. אחרי סעיף 169ב לפקודה יבוא:

הוספת סעיפים 169ג עד 169ד

"ועדה לבדיקת 169ג. (א) תוקם ועדה לבדיקת כשירותם והתאמתם מינויים של מועמדים לכהונה כעובדים בכירים בעירייה (להלן – ועדת המינויים), וזה הרכבה:

- (1) נציג שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא ימונה מקרב עובדי המדינה או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שכהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי והוא יהיה יושב ראש הוועדה;

(2) שני נציגי ציבור שימנה יושב ראש הוועדה, לפי העניין, מתוך רשימה של אנשי ציבור שהגיש שר הפנים, שמתקיימים בהם תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים למינוי כאחד מהעובדים הבכירים בעירייה ושאינן להם זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העירייה או למי מחברי מועצת העירייה, שמטעמים מבוקש המינוי.

(ב) המניין החוקי לשיבות הוועדה הוא היושב ראש וחבר נוסף; היו הדעות שקולות – תכריע דעתו של יושב ראש הוועדה; הוועדה תקבע את סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו לפי תקנות אלה.

(ג) לא תאשר ועדת המכרזים לבחירת עובדים בכירים את המינוי, למעט לגבי המנהל הכללי, אם מצא היועץ המשפטי של העירייה כי למועמד יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העירייה או למי מחברי מועצת העירייה, אלא אם כן התקבל אישורה של ועדת המינויים לפיו מצאה כי יש לו כישורים מיוחדים או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת נוסף על תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים לפי כל דין לאותה כהונה.

(ד) שר הפנים רשאי לקבוע בעלי תפקידים נוספים שלגבי מינויים יחולו הוראות סעיף זה.

בדיקת ניגוד 169.ד1 (א) בסעיף זה –

עניינים של היועץ

המשפטי של

העירייה

ותוצאותיה

"המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים" – מידע בדבר עיסוקיו, תפקידיו וענייניו האישיים של מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה, שלו או של קרובו, העלולים לגרום לו להימצא במצב של ניגוד עניינים;

"הממונה על בדיקת ניגודי עניינים" – מי שמונה לפי סעיף 121א(ט).

(ב) מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה ימסור לממונה על בדיקת ניגודי עניינים את המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים לפני תחילת כהונתו.

(ג) היועץ המשפטי של העירייה ידווח לממונה על בדיקת ניגודי עניינים על כל שינוי שחל במידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים שמסר לפי הוראות סעיף קטן (ב) מיד כשנדע לו על השינוי כאמור.

(ד) בתוך 21 ימים ממועד קבלת המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, יקבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים אם מתקיים ניגוד עניינים במי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה; הממונה ימסור את חוות דעתו בלא דיחוי למי שחוות הדעת ניתנה לגביו וכן לראש העירייה.

(ה) קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה, או יחדל מכהונתו, לפי העניין.

(ו) קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כיועץ המשפטי, ואם הוא מכהן כיועץ המשפטי – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת ההסדר; לא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו.

(ז) המגבלות שהוטלו על היועץ המשפטי של העירייה לפי ההסדר כאמור בסעיף קטן (ו), אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע.

(ח) שר הפנים רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה.

(ט) שר הפנים רשאי לקבוע בצו כי הוראות סעיף זה יחולו על המשרות המפורטות בתוספת החמישית או חלק מהן.

8. תיקון סעיף 170 בסעיף 170 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ב1) יבוא:

"(ב2) בלי לגרוע מהוראות סעיף זה, לא ימונה אדם לעובד עירייה, או למילוי עבודה, תפקיד או שירות למען העירייה, אם הורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אין הוא ראוי, בהתאם לחוות דעתו של היועץ המשפטי של העירייה, לשמש כעובד עירייה או למלא את התפקיד או השירות האמורים."

9. תיקון סעיף 170ג בסעיף 170 לפקודה, בסעיף קטן (ז), במקום הקטע החל במילים "שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה" עד המילים "לידיעת מבקר המדינה" יבוא "כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה פלילית או משמעתית על ידי עובד העירייה, יביא המבקר את העניין לידיעת היועץ המשפטי של העירייה; היה למבקר העירייה יסוד להניח כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה משמעתית או פלילית של המנהל הכללי של העירייה או של היועץ המשפטי של העירייה או שהיה לו יסוד להניח כי ממצאי הביקורת מעלים חשש לעבירה פלילית של חבר מועצה או ראש הרשות, יביא המבקר את העניין במישרין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה."

10. תיקון סעיף 188 בסעיף 188 לפקודה, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) עירייה תפרסם באתר האינטרנט שלה את ההצעה לאישור מכירת המקרקעין, החלפתם או מישכונם בהתאם להוראות שיקבע השר, 10 ימים לפני ישיבת המועצה לאישור עשייה במקרקעין כאמור."

11. תיקון סעיף 197 בסעיף 197 לפקודה, במקום "להעברת מקרקעין או טובין, להזמנת טובין או לביצוע עבודה" יבוא "לביצוע עיסקה בטובין או במקרקעין או לביצוע עבודה או לרכישת שירותים". ואחריו יבוא:

"ועדת מכרזים 197א. (א) תוקם ועדת מכרזים, אחת או יותר, מבין עובדי העירייה, ואלה יהיו חבריה : ועבודתה

(1) המנהל הכללי של העירייה יהיה יושב ראש הוועדה, או מי שהוא מינה לנציגו ;

(2) גזבר העירייה או נציגו ;

(3) היועץ המשפטי של העירייה או עורך דין שהוא מינה לנציגו.

(ב) חברי ועדת המכרזים רשאים למנות ממלא מקום להם או לנציגיהם.

(ג) החלטות ועדת המכרזים יתקבלו ברוב קולות חברי הוועדה, יהיו מנומקות ויירשמו בפרוטוקול שייחתם בידי חברי הוועדה ; כל חברי הוועדה ביחד יהיו מניין חוקי בישיבות הוועדה.

(ד) עמדת היועץ המשפטי של העירייה או מי שהוא מינה לנציגו בוועדת המכרזים, תכריע בעניינים משפטיים ; עמדת הגזבר של העירייה או מי שהוא מינה לנציגו בוועדת המכרזים, תכריע בעניינים תקציביים.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע משאר הוראות הפקודה והוראות כל דין לענין התקשרויות העירייה.

תפקידי ועדת המכרזים 197ב. אלה תפקידי ועדת המכרזים :

(1) להחליט על כל התקשרות לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין או לביצוע עבודה או לרכישת שירותים שמבצעת העירייה, למעט התקשרות כאמור בסעיפים 198א או 198ב ;

(2) לקבל כל החלטה הנדרשת לביצוע תפקידיה."

- (1) בסעיף קטן (א), המילים "בעירייה איתנה" – יימחקו ;
- (2) בסעיף קטן (ב), המילים "עירייה איתנה" – יימחקו.
14. תיקון סעיף 232א בסעיף 232א לפקודה, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא :
- "(ג) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לא יכריז השר על עירייה כעירייה איתנה אלא לאחר שנתן את דעתו בדבר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית, לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה עובדיה וחברי המועצה, לפי חוות דעת לעניין זה מאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיכו לכך ; השר יפנה ליועץ המשפטי לממשלה בבקשה לקבלת חוות דעת כאמור טרם ההכרזה וזו תובא בפניו בתוך 21 ימים ממועד פנייתו."
15. תיקון סעיף 232ב בסעיף 232ב(א) לפקודה, אחרי "בהתאם להוראות כל דין," יבוא "או אם עניינה של העירייה, עובדיה או חברי המועצה אינם מתנהלים באופן תקין, כאמור בסעיף 232א(ג)".
16. תיקון סעיף 248ב בסעיף 248ב לפקודה –
- (1) בפסקה (2), אחרי "פרוטוקולים של ישיבות המועצה" יבוא "וועדותיה שהתקיימו";
- (2) אחרי פסקה (3) יבוא :
- "(4) פריטי מידע נוספים כפי שיקבע השר."
17. תיקון סעיף 249א בסעיף 249א לפקודה, אחרי פסקה (5) יבוא :
- "(6) הוראות סעיפים 174 ו-174א יחולו על תאגיד עירוני ועובדיו בשינויים המחויבים."
18. תיקון התוספת השנייה בתוספת השנייה לפקודה, בסעיף 13, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :
- "(ג) סדר היום יפורסם באתר האינטרנט של העירייה סמוך לאחר משלוח ההזמנות לחברי המועצה."
19. תיקון פקודת המועצות המקומיות בסעיף 34א, אחרי "120(10)", יבוא "121א", אחרי "123א", יבוא "123ג", אחרי "חוב ארנונה או אספקת מים", יבוא "סעיף 140א", אחרי "167ב", יבוא "169ד", אחרי "170(ב)", יבוא "170(ב2)", ואחרי "196" יבוא "197, 197א, 197ב".
20. תחילה (א) תחילתם של סעיפים 1, למעט סעיף קטן (ט), 2 עד 3, 5, 7, 9 עד 10 ו-13 עד 15, שישה חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256.

(ב) תחילתם של סעיפים 1(ט), 4 ו-6 שנים עשר חודשים מיום פרסומו של חוק זה.

דברי הסבר

סעיף 1 מעבר לעיקרון הכללי בדבר איסור על הימצאות במצב של ניגוד עניינים שהוא יציר הפסיקה, אין כיום הליך סדור לאיתור נושאים שבהם עלול להיווצר ניגוד עניינים בין כהונתו הציבורית של נבחר הציבור ברשות המקומית בין ענייניו האחרים, ולבירור מהותו של ניגוד העניינים בנושאים אלו. כצעד מקדים לגיבושו של הסדר למניעת ניגוד עניינים, מקום בו הדבר נדרש, נקבע אך לאחרונה במסגרת תיקון 101 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – חוק התכנון והבנייה), הסדר חקיקתי לעניין זה בכל הנוגע לחברי הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה. בסעיף זה מוצע הסדר דומה לזה הקבוע בחוק התכנון והבנייה, בשינויים המחויבים, כך שיחול ביחס לכלל פעילותם של נבחר הציבור ברשויות המקומיות.

מוצע לקבוע כי על ראשי הרשויות, סגניהם וכלל חברי מועצת הרשות יהיה להצהיר, בסמוך לאחר בחירתם, אודות תחומים שבהם עלול להיווצר ניגוד עניינים בין כהונתם הציבורית לענייניהם האחרים, ובהמשך לכך, יקבע היועץ המשפטי של העירייה אם מתקיים ניגוד עניינים כאמור במי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה. היה ונקבע שמתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כחבר מועצה, או יחדל מכהונתו בתום שלושים ימים מיום שנשלחה אליו חוות דעת היועץ המשפטי של העירייה, זולת אם תוך הזמן האמור עתר לבית המשפט לעניינים מינהליים לביטול הקביעה. קבע היועץ המשפטי של העירייה כי מי שעומד להתחיל לכהן כחבר מועצה או חבר מועצה מכהן עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים תדיר, יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים. מגבלות שהוטלו על חבר המועצה במסגרת הסדר כאמור יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למוסרם לפי חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן – חוק חופש המידע). כמו כן, מוצע כי שר הפנים יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה. מוצע כי הוראות אלה יחולו, בשינויים מסוימים, על ראש העירייה, וגם על סגני ראש העירייה או יושבי ראש של ועדות המועצה, ככל שקבע כך שר הפנים בצו.

סעיף 2 ביחס לראש הרשות, קובע סעיף 19א(ה)(1) לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם), התשל"ו-1976, הסדר ייחודי לעניין השעיית ראש רשות שהוגש כנגדו כתב אישום. מנגנון זה שנקבע ביחס לבחינת ראש הרשות שהוגש נגדו כתב אישום הוחל אף בחוק התכנון והבנייה ביחס לכל חבר מוסד תכנון מקומי. עם זאת, דין זה אינו חל על מי שמכהן כחבר מועצה ואינו חבר בוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, כמו גם על תפקידיו האחרים של חבר המועצה בהיבטים המוניציפליים. נוכח האמור, מוצע להרחיב את ההסדר לגבי כלל חברי המועצה ובמסגרת זאת לקבוע כי סמכות היועץ המשפטי לממשלה לפנות לוועדה לבחינת השעיה בעניין ראשי רשויות וחברי הוועדות המקומיות לתכנון ולבנייה שהוגש נגדם כתב אישום, וכן סמכות הוועדה לבחון השעיה כאמור, יוחלו גם ביחס לחברי מועצה שאינם חברי הוועדה המקומית מקום בו הוגש נגד מי מהם כתב אישום כדי שיישקל הצורך להשעות או להגביל את פעילותו של חבר המועצה במסגרת ועדות הרשות המקומית או בכל תפקיד אחר שהוא ממלא כחבר מועצה לפי העניין.

סעיף 3 מוצע להרחיב את זכות העיון המוקנית לחבר מועצה כך שתעוגן בחוק זכות העיון של חבר

המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני. זכות העיון במסמכי העירייה הנתונה לחבר מועצה לפי סעיף 140א לפקודת העיריות (להלן – הפקודה) היא כלי חשוב המסייע לחבר המועצה למלא את תפקידו. רשויות מקומיות פועלות בחלק מהתחומים באמצעות תאגידים עירוניים המשמשים כזרועה הארוכה של הרשות המקומית ומסייעים לה למלא את תפקידיה. על מנת לקדם את יכולתו של חבר המועצה למלא את תפקידו ולסייע בפיקוח ובקרה על התנהלות הרשות המקומית גם כאשר היא מבצעת את תפקידיה באמצעות תאגיד עירוני, מוצע לעגן בחוק את זכות העיון של חבר המועצה גם במסמכי תאגיד עירוני.

סעיפים 4 ו-5 סעיף 148 לפקודה קובע הוראות לעניין ועדת מכרזים של העירייה. בין היתר נקבע, כי מועצת העירייה תבחר מבין חבריה ועדת מכרזים קבועה, אשר תפקידה יהיו לבדוק הצעות מחירים המוגשות למועצה בעקבות פרסום מכרז ולהמליץ לפני ראש העירייה על ההצעה שלדעת הוועדה ראויה לאישורו. ראש הרשות רשאי לא לאשר את ההצעה שעליה המליצה הוועדה וכן רשאי לאשר, באישור המועצה, הצעה שוועדת המכרזים לא המליצה עליה. הוראות בנוסח זהה קבועות בסעיף 123 לצו המועצות המקומיות (א) ובסעיף 40א לצו המועצות האזוריות. משמעות הדבר, כי ועדת המכרזים ברשות המקומית שונה מוועדת מכרזים בשלטון המרכזי בשני היבטים מהותיים: האחד, ועדת המכרזים ברשות מקומית ממונה על ידי נבחר ציבור ומורכבת מנבחר ציבור בלבד. להבדיל, בהתאם להוראת סעיף 8 לתקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993, הרכב ועדת המכרזים בשלטון המרכזי כולל הן גורמים מקצועיים (המנכ"ל ועובדי המשרד) והן "שומרי סף" (החשב והיועץ המשפטי) באופן השואף להבטיח כי הוועדה תקבל החלטות מקצועיות, בהתאם לדיני המכרזים ותוך שמירה על מינהל תקין בעריכת המכרזים; השני, נוגע לתפקיד הוועדה; בעוד שתפקידן של ועדות המכרזים הפועלות במסגרת השלטון המרכזי הוא להחליט בדבר כל התקשרות שמבצעת הרשות, ברשויות המקומיות תפקיד ועדת המכרזים אינו נוגע לכל התקשרות, אלא מוגבל אך ורק למתן המלצה לראש הרשות בעניין התקשרות הטעונה מכרז, וראש הרשות הוא זה אשר בסמכותו לאשר את ההתקשרות.

בהינתן כך שההחלטות המובאות לפתחן של ועדות המכרזים הן החלטות שהשיקולים המנחים בהן צריכים להיות שיקולים מקצועיים (להבדיל משיקולי מדיניות), ובהינתן כי מדובר בהחלטות בעלות אופי נקודתי-פרטני (כדוגמת זהות הגורם אשר יזכה במכרז זה או אחר), בשונה מהחלטות בעלות אופי עקרוני הנדרשות לצורך וכחלק מגיבוש וקביעת מדיניות הרשות (כדוגמת גיבוש תקציב העירייה שעל בסיסו מתבצעות ההתקשרויות האמורות), אין הצדקה לכך שחברי ועדת המכרזים יהיו גורמים נבחרים שאינם גורמי מקצוע. במישור זה בהרכב הנוכחי של ועדות המכרזים ברשויות המקומיות יש כדי לעורר קושי מִבְּנֵה, ובין היתר הוא אינו נותן מענה מספק לחשש מפני פגיעה בטוהר המידות ולצורך במניעת ניגוד עניינים בהתקשרויותיהן של הרשויות המקומיות.

אי לכך, מוצע לבטל את סעיף 148 לפקודה, וזאת מתוך כוונה להסדיר מחדש את הרכב ועדת המכרזים ברשות המקומית ותפקידיה.

סעיף 6 בכל הנוגע לשיבות מועצת העירייה, פרט 18 לתוספת השנייה לפקודה קובע שכלל, ישיבות מועצת הרשות העירייה תהיינה פומביות, למעט ישיבה שראש העירייה הורה על קיומה, כולה או מקצתה, בדלתיים סגורות לאחר שראה כי טעמים שבביטחון המדינה או טעמים שבצנעת הפרט מחייבים לעשות כן, בהתאם לחוות דעת של היועץ המשפטי של העירייה שתונח לפני חברי המועצה. בהמשך לכך, בפרט 50 לתוספת השנייה לפקודה נקבעה חובת רישום פרוטוקול והקלטה של דיוני המועצה. הפרוטוקולים של ישיבות המועצה פתוחים לעיון הציבור, ואף קיימת חובה בהתאם להוראות סעיף 248ב

לפקודה ופרט 56 לתוספת השנייה לפקודה לפרסום באתר האינטרנט של הרשות המקומית. עם זאת, שונים הדברים ביחס לשיבות ועדות המועצה, וזאת הגם שחלק ניכר מעבודת הרשות מתבצע באמצעות ועדות המועצה. לגבי ועדות המועצה, נקבע בסעיף 166 לפקודה כי כל ועדה רשאית להסדיר בעצמה את סדרי עבודתה ואת דיוניה, בשים לב להחלטות המועצה ובמידה שלא נקבעה הוראה אחרת בעניין זה. ניתן לראות, אפוא, כי בשונה מהאמור ביחס למועצת העירייה, ביחס לוועדות המועצה לא קיימות הוראות ממצות בנוגע לפומביות הדיונים המתקיימים בהן באופן הנותן מענה הולם לצורך בשקיפות פעילותן. מן הטעמים התומכים בהגברת השקיפות ביחס לפעילות המועצה, ולצורך הגברת השקיפות גם ביחס לעבודת הוועדות, מוצע להוסיף את סעיף 165א שעניינו בקביעת חובה לתיעוד דיוני ועדות המועצה ולפרסום של החלטותיהן, בדומה לחובות החלות על הדיונים המתקיימים במליאת המועצה, ובכפוף למגבלות של חיסיון, בהתקיים טעמים המצדיקים זאת, בדומה לכלל שנקבע ביחס לשיבות המועצה כמפורט לעיל. כמו כן מוצע לקבוע, כי יושב ראש הוועדה יהיה אחראי לניהולם התקין של הפרוטוקול וההקלטה והוא יהיה רשאי, מטעמים שיירשמו בפרוטוקול, להפסיק את הקלטת השיבה לצורך התייעצות. זאת בדומה לקבוע כיום בסעיף 48ד לחוק התכנון והבנייה ביחס למוסד תכנון.

סעיף 7 באשר למינוי עובדים בכירים קובע סעיף 169ב לפקודה כי בכל עירייה תוקם ועדת מכרזים לבחירת עובדים למשרות המנויות בתוספת החמישית לפקודה וכי החלטתה של הוועדה תובא לאישור המועצה או ראש העירייה, לפי העניין. הוראות דומות נקבעו ביחס למועצות אזוריות ומקומיות. כדי להבטיח קיום הליכי מינוי תקינים ושמירה מיטבית על טוהר המידות, מוצע לתקן את הפקודה כך שיתווסף סעיף 169ג במסגרתו יקבע כי ועדת המכרזים לבחירת עובדים בכירים, למעט מנהל כללי שהוא משרת אמון של ראש העירייה, לא תאשר את המינוי ככל שמצאה כי למועמד יש זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העירייה או למי מחברי מועצת העירייה, אלא אם כן התקבל אישור של ועדה מקצועית שתוקם לצורך בדיקת כשירותם והתאמתם של מועמדים לכהונה כעובדים בכירים בעירייה, לפיו המועמד למינוי הוא בעל כישורים מיוחדים או שקיימים לגביו שיקולים של כשירות מיוחדת אחרת נוסף על תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים לפי כל דין לאותה כהונה. ועדת המינויים תורכב מנציג שימנה שר הפנים, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה, הכשיר לכהן כשופט של בית משפט מחוזי, והוא יבוא מקרב עובדי המדינה או מקרב עובדי השירות הציבורי ויכול שיהיה מי שכהן כשופט או מי שפרש מתפקידו בשירות המדינה או בשירות הציבורי והוא יהיה יושב ראש הוועדה; כמו גם שני נציגי ציבור שימנה יושב ראש הוועדה לפי העניין, מתוך רשימה של אנשי ציבור שהגיש שר הפנים, שמתקיימים בהם תנאי הכשירות וההתאמה הנדרשים למינוי כעובד בכיר בעירייה, ושאינן להם זיקה אישית, עסקית או פוליטית לראש העירייה או למי מחברי מועצת העירייה מטעמים מבוקש המינוי. עוד מוצע ליתן בידי שר הפנים סמכות לקבוע בעלי תפקידים נוספים שלגבי מינוים יחולו הוראות סעיף 169ג לפקודה.

עוד מוצע לקבוע מנגנון מניעת ניגוד עניינים של היועץ המשפטי של העירייה, בדומה להסדר אשר מוצע לקבוע ביחס לחבר מועצה, בסעיף 1 להצעת חוק זו. בהתאם לזאת מוצע שייקבע, כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה ימסור לממונה על בדיקת ניגודי עניינים את המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים, לפני תחילת כהונתו, וזה יקבע אם מתקיים ניגוד עניינים במי שעומד להתחיל לכהן בתפקיד כאמור. קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מתקיים באדם ניגוד עניינים תדיר, לא יחל לכהן כיועץ משפטי של העירייה, או יחדל מכהונתו, לפי העניין. קבע הממונה על בדיקת ניגודי עניינים כי מי שעומד להתחיל לכהן כיועץ המשפטי של העירייה עלול להימצא במצב של ניגוד עניינים שאינו ניגוד עניינים תדיר,

יקבע הסדר למניעת ניגוד עניינים שלפיו יפעל אותו אדם, או יורה על עריכת שינויים בהסדר למניעת ניגוד עניינים שנקבע בעבר; הודיע מי שנקבע לגביו הסדר למניעת ניגוד עניינים על הסכמתו להסדר, רשאי הוא להתחיל לכהן כיועץ המשפטי, ואם הוא מכהן כיועץ המשפטי – ימשיך בכהונתו, והכול בכפוף לתחולת ההסדר. במידה ולא הודיע אותו אדם על הסכמתו להסדר – לא יתחיל לכהן, ואם הוא מכהן – יחדל מכהונתו. כמו כן מוצע, כי המגבלות שהוטלו על היועץ המשפטי של העירייה לפי הסדר למניעת ניגוד עניינים, אם הוטלו, וכל שינוי בהן, יועמדו לעיון הציבור בדרך שקבע שר הפנים, ובלבד שלא יועמדו לעיון הציבור פרטים שאין למסרם לפי חוק חופש המידע. שר הפנים יהיה רשאי לקבוע הוראות לעניין פרטי המידע הדרוש לשם בדיקת ניגוד עניינים ואופן מסירתו לפי סעיף זה, וכן לקבוע בצו כי הוראות סעיף זה יחולו על המשורות הנקובות בתוספת החמישית לפקודה או חלק מהן.

סעיף 8 כיום, לפי חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981 (להלן – חוק המרשם הפלילי), מידע בדבר עבר פלילי של אדם הוא חסוי וניתן למסור אותו רק לגורם שהוסמך לכך בחוק ובתנאים שנקבעו בחוק המרשם הפלילי. בשנת 2012 תוקנה התוספת הראשונה לחוק המרשם הפלילי והוקנתה בה סמכות לקבל מידע פלילי בנוגע למינויים בכירים ברשויות המקומיות. תיקון התוספת חל, בעיקרו, על מינויים בכירים (המשורות המנויות בתוספת החמישית לפקודת העיריות וכן משרת פקח), שכן הוא מקנה אפשרות לקבל מן המרשם מידע בהיקף רחב, הנוגע גם לתיקים שהתיישנו (אך טרם נמחקו). בנוגע למשורות ותפקידים אחרים יצוין, כי בדין וחשבון שפרסמה בשנת 2010 הוועדה הציבורית שמונתה לבחינת חוק המרשם הפלילי בראשות פרופסור רות קנאי (להלן – ועדת קנאי) הוער, בכל הנוגע לקבלת מידע ביחס לעבר פלילי של מועמדים לתפקידים ברשויות מקומיות, כי האיזון הנכון בין האינטרס הציבורי במסירת מידע פלילי לצרכי העסקת עובדים לבין זכותו של בעל הרישום לפרטיות ולמטרת החוק לשקמו ולאפשר השתלבותו בחברה, צריך לבוא לידי ביטוי במתן סמכות לקבל לגביהם מידע עד תקופת ההתיישנות בלבד. זאת, בשים לב לכך שלעובדי השלטון המקומי יש מגע ישיר ובלתי אמצעי עם האזרח. גם ועדת קנאי עמדה על כך שראוי כי תתבצע העברת המידע בנושא המרשם הפלילי לצורך מינוי עובדים, ביצוע עבודה, תפקיד או שירות. לצורך יישום המלצות הוועדה כאמור, ועל רקע הצורך המתבקש לאפשר קבלת מידע פלילי לגבי מי שמועסק ברשויות מקומיות, מוצע לתקן את סעיף 170 לפקודה, כך שלרשות המקומית תוקנה סמכות לשקול מידע הנוגע לעבר פלילי לצורך מינוי עובדים, ביצוע עבודה, תפקיד או שירות למען הרשות המקומית. תיקון זה יאפשר לגורם הממנה ברשות לקבל מידע מן המרשם הפלילי בהיקף הקבוע בסעיף 6 לחוק המרשם הפלילי וזאת בהתייחס לפרק הזמן שעד תום תקופת ההתיישנות.

סעיף 9 סעיף 170 לפקודה כולל הוראות הנוגעות לדוח מבקר העירייה. בתוך כך נקבע, בסעיף קטן (ז) לסעיף כאמור, כי היה למבקר העירייה יסוד להניח שראש העירייה או היועץ המשפטי של העירייה הוא צד לעשיית עבירה לפי הוראות פרק ה' סימן ב' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יעביר המבקר את העניין במישרין לידיעת מבקר המדינה. מוצע לתקן את סעיף קטן (ז) כך שיקבע במסגרתו הסדר שלפיו ממצאי ביקורת המעלים חשש לעבירה פלילית או משמעתית יועברו ליועץ המשפטי לרשות, ובנסיבות שבהן מדובר בממצאים הנוגעים להתנהלות ראש העירייה, חבר מועצה, המנה הכללי של העירייה או היועץ המשפטי של העירייה – יביא מבקר הרשות את העניין לידיעת היועץ המשפטי לממשלה.

סעיף 10 סעיף 188 לפקודה קובע בעיקרו כי עירייה לא תהיה רשאית למכור מקרקעין, להחליפם או למשכנם אלא על פי החלטת המועצה ברוב חבריה ובאישור שר הפנים או מי שהוא הסמיך לכך. כדי להגביר את שקיפות הפעולות הללו, שהן בעלות חשיבות רבה בהיות המקרקעין משאב מוגבל, ובכך

לאפשר בקורת ציבורית אפקטיבית, מוצע לתקן את הסעיף כך שיוסף במסגרתו סעיף קטן (א1) לפיו עירייה תחויב לפרסם באתר האינטרנט שלה רשימה של העסקאות הצפויות להיעשות במקרקעין וזאת 10 ימים עובר לדיון בעניינן במועצת הרשות, ובהתאם להוראות שיקבע שר הפנים. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיפים 11 עד 13 בהמשך לביטול סעיף 148 לפקודה הקובע הוראות לעניין ועדת מכרזים של העירייה, מוצע לקבוע כי ועדת מכרזים בעירייה, במועצה מקומית ובמועצה אזורית תכלול רק את המנהל הכללי של העירייה או המועצה, לפי העניין, או נציגו; גזבר העירייה או המועצה, לפי העניין, או נציגו; והיועץ המשפטי של העירייה או המועצה, לפי העניין, או עורך דין שהוא מינה לנציגו. כמו כן, מוצע לקבוע כי ועדת מכרזים בעירייה, במועצה מקומית ובמועצה אזורית תהיה מוסמכת להחליט על כל התקשרות לביצוע עיסקה בטובין או במקרקעין או לביצוע עבודה או לרכישת שירותים שמבצעת העירייה, המועצה המקומית או האזורית, למעט התקשרויות המפורטות שם. לבסוף, על מנת למנוע ככל הניתן התנהלות תקציבית לא מפקחת של הרשות, אשר פעמים רבות מהווה פתח לסטייה מנורמות של טוהר מידות ומינהל תקין, מוצע לתקן את סעיף 206 לפקודה כך שההסדר המתנה את אישור התקציב בחוות דעתו של הגזבר כי הוא מאוזן ובר ביצוע, החל כיום ביחס לעיריות איתנות בלבד, יחול על כלל העיריות. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 14 סעיף 232א לפקודת העיריות מפרט את התנאים להכרזה על רשות מקומית כאיתנה. עיקרם של תנאים אלו במצבה הכלכלי של הרשות שלגביה מתבקשת ההכרזה, והם אינם מביאים בחשבון היבטים רלוונטיים נוספים, כגון היבטים של טוהר מידות. בשל ההשלכות הנרחבות שיש להכרזה על רשות מקומית כאיתנה, ובעיקר צמצום מנגנוני הבקרה של השלטון המרכזי בעניינין של רשויות אלו כמפורט לעיל – הכרזה כאמור מחייבת זהירות רבה. מעבר לכך, לצורך הכרזתה של רשות כאיתנה, כמו גם במסגרת בחינת אפשרות לביטול הכרזה כאמור, אין להסתפק בתנאים המנויים כיום בסעיף 232א לפקודה שעניינם מצבה הכלכלי של הרשות, אלא יש להביא בחשבון שיקולים נוספים, ובפרט כאלה הנוגעים לטוהר המידות ברשות המקומית. לפיכך, מוצע לתקן את סעיף 232 לפקודה, כך שיקבע שעל אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), לא יכריז שר הפנים על עירייה כעירייה איתנה אלא לאחר שנתן את דעתו בדבר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה עובדיה וחברי המועצה, לפי חוות דעת לעניין זה מאת היועץ המשפטי לממשלה או מי שהוא הסמיך לכך. היה ולא הוגשה חוות דעת כאמור, לא יחולו הוראות אלה. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 15 בהמשך לתיקון סעיף 232א לפקודה, מוצע לתקן את סעיף 232ב לפקודה, כך שתוקנה לשר הפנים סמכות לביטול הכרזה על עירייה כעירייה איתנה בהקשר תקינות ההתנהלות של הרשות המקומית לרבות בענייני טוהר המידות בפעולתה של העירייה, עובדיה וחברי המועצה. לאור הוראת סעיף 34א לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 16 סעיף 248ב לפקודת העיריות קובע כי "עירייה תקים ותפעיל אתר אינטרנט נגיש לציבור ללא תשלום, שבו תפרסם, בין השאר – (1) מידע שעליה לפרסם וכן מידע בנוגע אליה ששר הפנים פרסם בהתאם להודעת העירייה, לאחר שהשר פרסמו; בפסקה זו, "פרסום" – פרסום על פי דין ברשומות או בעיתון; (2) פרוטוקולים של ישיבות המועצה בדלתיים פתוחות, לא יאוחר משני ימי עבודה מיום אישורם במועצה, והקלטות או תמלילים של ישיבות כאמור". במסגרת סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות

חובה זו הוחלה גם על מועצות מקומיות ובכללן מועצות אזוריות. כדי להגביר שקיפות ולאפשר ביקורת ציבורית אפקטיבית, מוצע לתקן את סעיף 248ב לפקודה, כך שהחובה בדבר פרסום פרוטוקולים באתר האינטרנט כאמור בפסקה (2) תורחב גם לגבי ישיבות ועדות המועצה, וכן הוספת חובת פרסום באתר האינטרנט של פריטי מידע נוסף מסוגים שקבע שר הפנים. לאור הוראת סעיף 13 לפקודת המועצות המקומיות, תיקון זה יחול גם על מועצות מקומיות.

סעיף 17 סעיף 174א לפקודת העיריות מטיל מגבלות שונות על העסקת קרובי משפחה, ובכלל זה מגבלה על קרוב משפחה של ראש העיר או סגנו מלעבוד באותה עירייה ומגבלות על קרבה משפחתית בנסיבות של יחסי כפיפות. ככלל, המגבלות האמורות אינן חלות על העסקת קרובי משפחה כאמור בתאגידי עירוניים, כהגדרתם בסעיף 249א לפקודת העיריות. זאת, הגם שמדובר בתאגידי שהם, הלכה למעשה, בגדר "זרועה הארוכה" של העירייה, והגם שדומה כי ברור לכל כי העסקת קרובי משפחה של עובדי ונבחרי רשות מקומית בתאגיד עירוני, בנסיבות האסורות כאמור ביחס לעובדי הרשות עצמה, מעוררת קושי הן בהיבט של החשש לשיקולים זרים הכרוכים במינוי והן בהיבט של החשש להימצאות הצדדים במצב של ניגוד עניינים עקב הקרבה המשפחתית. עוד יצוין, כי סעיף 174א(ה) לפקודה מסדיר את האפשרות למתן היתר חריג להעסקה בניגוד למגבלות המתוארות, בהתקיים נסיבות מיוחדות, וזאת על ידי ועדת שירות מטעם שר הפנים ולאחר מכן על ידי שר הפנים עצמו. בעניין זה נקבע מפורשות בחקיקה כי ההיתר יחול על העסקה של עובדי עירייה, ומכאן שסמכות הוועדה למתן היתר כאמור לא חלה על העסקה בתאגיד עירוני. ביחס לעובדי המועצות המקומיות והמועצות האזוריות קיים איסור דומה לזה הקיים בעיריות, אך מצומצם יותר, ולפיו לא יתקבל אדם לעבודה ברשות המקומית למשרה עליה ממונה קרוב משפחה שלו וכן לא יועסק או יתמנה ממונה ביחידה בה עובד קרוב משפחה שלו, כך בהתאם להוראת סעיף 107 לצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים), התשל"ז-1977. לצד זאת, במועצות האזוריות קיים איסור נוסף שלפיו לא יכהנו בוועד מקומי שני קרובי משפחה או יותר (סעיף 106ג) לצו המועצות האזוריות). על רקע האמור, מוצע לתקן את סעיף 249א לפקודה, לעניין תאגידי עירוניים, כך שייקבע בו כי הוראות סעיף 174 לפקודה יחולו על תאגיד עירוני ועובדיו בשינויים המחויבים.

סעיף 18 סעיף 13 לתוספת השנייה לפקודה מונה את כלל פריטי המידע אשר יש לציין בהזמנה לישיבת מועצה, וכן קובע כי להזמנה יצורפו, ככל האפשר, נוסח הצעות החלטה ודברי הסבר, המלצת ועדות החובה וועדות הרשות של המועצה שעסקו בנושא שעל סדר היום וכן כל חוות דעת של גורם מקצועי שהגשתה דרושה על פי דין. על מנת להגביר השקיפות ולאפשר ביקורת ציבורית אפקטיבית מוצע להוסיף ולקבוע כי רשות מקומית תחויב לפרסם באתר האינטרנט שלה גם את סדר היום לישיבות המועצה, כפי שופץ לחברי המועצה ובמקביל להפצתו כאמור (זאת בנוסף לחובה הקיימת לפרסם את הפרוטוקולים).

סעיף 19 במסגרת סעיף זה מוצע לתקן תיקון עקיף את פקודת המועצות המקומיות לצורך החלת מספר הוראות מפקודת העיריות כנוסחן לפי חוק זה אשר נמצא כי אין מניעה להחילן ביחס למועצות מקומיות.

סעיף 20 במסגרת סעיף זה מוצע לקבוע מועדי תחולה להוראות החוק אשר מביאים בחשבון תקופת ההתאמה וההתארגנות הנדרשת לכל הוראת חוק.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בשבט התשע"ח – 12.2.18

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'), התשע"ח-2018.

ב. עיקרי החוק המוצע והצורך בו

מוצע לבטל את ההסדר בדבר חברה שקופה הקבוע בסעיף 1א64 לפקודה, אשר טרם נכנס לתוקף משנת 2003. ההסדר האמור נקבע במסגרת הרפורמה במס הכנסה שבאה לידי ביטוי בחוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 132), התשס"ב-2002, ואמור היה להחליף את מנגנון החברה המשפחתית וחברת הבית. בסמוך לאחר תיקון 132, נעשה ניסיון להתקין את התקנות מכוח סעיף 1א64, אולם, במהלך הליך התקנת התקנות, התברר כי מבנה ההתארגנות אשר נקבע בסעיף 1א64 בעניין חברה שקופה יוצר פרצות מס שלא עלו במסגרת דיונייה של וועדת רבינוביץ, ומשכך התקנת התקנות לא צלחה. נוכח הקשיים התפעוליים הנוגעים ליישום מודל החברה השקופה וכן החשש שמנגנון החברה השקופה עלול לגרום לאבדן מס משמעותי כתוצאה מתכנוני מס, ההוראות לעניין חברה שקופה לא נכנסו לתוקף עד היום וכעת מוצע לבטלן. להלן נוסחו של סימן ה' לפרק שני בחלק ד' שמוצע לבטלו:

"סימן ה': חברה שקופה

1א64. (א) בסעיף זה-

"בעל מניות" - חבר בחברה שקופה";

"הכנסה חייבת" - לרבות שבח כמשמעותו בחוק מיסוי מקרקעין";

"חברה שקופה" - חברה תושבת ישראל שהתקיימו בה כל אלה:

- (1) היא אינה חברה ציבורית כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, ולא ניתן לפי תקנונה לשנות את סיווגה לחברה ציבורית;
- (2) מספר בעלי מניותיה אינו עולה על 50, או על מספר גבוה יותר אם אישר זאת המנהל, בתנאים שקבע, ולענין זה יראו בני זוג וילדיהם, יורשים של בעל מניות, או רוכשים מבעל מניות במכירה שלא מרצון, כבעל מניות אחד;
- (3) כל בעלי מניותיה הם יחידים תושבי ישראל;
- (4) מניותיה הן מאותו סוג, למעט מניות המקנות זכויות הצבעה, ואין לבעלי המניות אפשרות לשנות את הזכויות המוקנות מכוח המניות, למעט שינוי בזכויות הצבעה;
- (5) הזכות לרווחי החברה מוקנית מכוח המניות בלבד;
- (6) זכותו של בעל מניות לרווחים זהה לזכותו לנכסי החברה בעת פירוקה;
- (7) החברה אינה מוסד כספי, כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף;

8) החברה ביקשה להיחשב כתברה שקופה, בהודעה שעליה חתמו כל בעלי מניותיה, שנמסרה לפקיד השומה בתוך 60 ימים מיום התאגדותה;

"שנות ההטבה" - שנות המס שבהן הייתה החברה חברה שקופה.

(ב) לצורך חישוב המס, שיעור המס וקיזוז ההפסדים וכן לעניין פטורים ממס, תיחשב הכנסתה החייבת של חברה שקופה, לרבות הכנסתה מדיבידנד והפסדיה, כהכנסתם או כהפסדיהם של בעלי מניותיה, בהתאם לחלקיהם בזכויות לרווחים בחברה, ויחולו הוראות אלה:

(1) רווחים שחולקו מהכנסתה החייבת של החברה השקופה, לא יראו אותם כהכנסה;

(2) לענין זה, "רווחים שחולקו" - ההכנסה החייבת, בתוספת ההכנסה הפטורה ממס ובהפחתת המס החל על בעל המניה בשל ההכנסה, אם שולם על ידי החברה והיא לא חייבה אותו בהתאם;

(3) (א) הפסדיה של החברה השקופה בשנת המס אשר יוחסו לבעל מניות יקוזזו תחילה כנגד הכנסותיו של בעל המניות מהחברה השקופה, בהתאם להוראות הפקודה;

(ב) הפסדים אשר יוחסו לבעל מניותיה בשנות המס הקודמות יותרו בקיזוז רק כנגד הכנסתו החייבת של אותו בעל המניות, ולא יותרו בקיזוז כנגד הכנסתה של החברה השקופה;
(ג) (נמחקה);

(4) סיווגם של ההכנסה החייבת או של ההפסד, לפי העניין, שיוחסו לבעל מניות כאמור בסעיף זה, למקור הכנסה, יהיה בהתאם למקור ההכנסה שממנו הופקה או נצמחה בידי החברה השקופה, ואולם הכנסה זו לא תיחשב כהכנסה מיגיעה אישית, אלא אם כן מילא בעל המניות תפקיד פעיל בחברה;

(5) לעניין הזיכוי בשל מסי חוץ, כהגדרתם בסעיף 199, זכאי בעל המניות לחלקו היחסי במס החוץ ששילמה החברה השקופה;

(6) לעניין מקדמות של בעל מניות, כאמור בסעיף 175 יצורף חלקו היחסי בהכנסתה החייבת של

החברה השקופה לרבות בהכנסתה מדיבידנד או בהפסדיה, למחזור המהווה בסיס למקדמות;

(7) ניתן לגבות את המס על הכנסת החברה השקופה, לרבות המקדמות, הן מהחברה והן מבעלי מניותיה, בגובה המס החל על חלקם היחסי ברווחיה של החברה השקופה;

(8) במכירת מניה של חברה שקופה, יחולו הוראות אלה:

(א) לעניין סעיף 88, יופחת מהתמורה לגבי המוכר ומהמחיר המקורי לגבי הרוכש, סכום השווה לחלק מסכום הרווחים שהצטברו בחברה בשנות ההטבה ולא חולקו, שיחסו לכלל הרווחים שלא חולקו הוא כיחס חלקה של המניה, בזכויות לרווחי החברה השקופה לכלל הזכויות לרווחיה; לעניין זה -

"רווחים" - הכנסתה החייבת של החברה השקופה בשנות ההטבה, בניכוי ההפסדים שהיו לה באותן שנים, ובלבד שהתוצאה המתקבלת לא תהיה בסכום שלילי;

"רוכש" - לרבות מי שרכש מניות מהחברה השקופה;

(ב) לא יחולו הוראות סעיף 194 בשל שנות ההטבה;

(ג) לעניין חישוב רווח ההון, יופחת מהמחיר המקורי המתואם סכום בגובה ההפסדים שיוחסו למוכר המניה בשנות ההטבה, עד גובה המחיר המקורי המתואם; לעניין זה, "הפסדים" - סכום השווה להכנסה החייבת שיוחסה לבעל המניות, בניכוי ההפסדים שיוחסו לו, ובלבד שהוא סכום שלילי;

(9) בעל מניות שמכר מניות בחברה שקופה יודיע לחברה השקופה, על המכירה בתוך 90 ימים מיום המכירה;

(10) הוראות חלק ה2 למעט פרק שלישי שבו, לא יחולו על חברה שקופה;

(11) (א) העברת נכסים מחברה שקופה שהוחל בפירוקה לבעלי מניותיה, בהתאם לשיעור זכויותיהם בה, לא תחויב במס לפי פקודה זו או לפי חוק מיסוי מקרקעין (בפסקה זו – המסים), ובלבד שהנכס המועבר לא שינה את ייעודו אגב ההעברה, כאמור בסעיפים 100-185 ובסעיף 5ב לחוק מיסוי מקרקעין; ואולם מקום שבו לא מתחייבת המכירה במס שבח בשל האמור בפסקה זו, תתחייב המכירה במס רכישה בשיעור של 5.0%; שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע מקרים שבהם לא יחול פטור מהמסים לפי פסקת משנה זו בפירוק החברה, בתנאים שיקבע; לעניין זה, "מס שבח" ו"מס רכישה" - כמשמעותם בחוק מיסוי מקרקעין;

(ב) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע תנאים, הוראות ומגבלות לעניין פסקה זו, לרבות לעניין קביעת המחיר המקורי של נכסי החברה השקופה המתפרקת, יום הרכישה ושווי הרכישה כהגדרתם בחוק מיסוי מקרקעין, וכן הוראות לעניין הפסדים וחלוקת הכנסות וכן מקרים שבהם תחויב במס עליית ערך של נכסים.

(ג) (1) שר אוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים לעניין חברה שקופה שהפסיקה למלא אחר התנאים וההוראות הקבועים בסעיף זה, ובכלל זה לקבוע כי החברה תחדל להיות חברה שקופה; קבע כאמור, לא תוכל לחזור ולהיחשב כחברה שקופה.

(2) חברה שתחלה להיות שקופה, כתוצאה מהפרת הוראה מהוראות סעיף זה, רשאית, באישור המנהל ובתנאים שקבע, לבקש להתפרק, בהתאם להוראות סעיף קטן (ב)(11) בתוך שנה מתום שנת המס שבה בוצעה הפרה כאמור; לעניין זה, יראו את יום ההפרה כיום שבו החלו הליכי הפירוק.

(ד) על אף הוראות פקודה זו, יחולו לעניין שומה, השגה וערעור, הוראות אלה:

(1) נקבעה לחברה השקופה שומה, רשאי פקיד השומה, על אף הוראות פקודה זו, לקבוע את שומתו של בעל המניות או לתקנה, בהתאם, בתוך שנתיים מתום שנת המס שבה נקבעה שומת החברה או במועד שבו רשאי הוא לשום את הכנסתו של בעל המניות, לפי המאוחר.

(2) החברה השקופה רשאית להשיג או לערער על השומה שנקבעה לה בהתאם להוראות סעיף 150 או 153, לפי העניין; בעל המניות רשאי להשיג או לערער כאמור על ייחוס הכנסתה החייבת או הפסדיה של החברה השקופה, ועל השפעת השומה שנקבעה לחברה השקופה על הכנסתו, אך לא על השומה שנקבעה לחברה.

(ה) שר האוצר, באישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע כללים, הוראות, תנאים ומגבלות לעניין סעיף זה, ובכלל זה -

(1) קביעת מחיר מקורי;

(2) תמורה;

(3) הליכי שומה;

(4) זכות ערעור והליכי ערעור;

(5) קביעת מקדמה לחברה, על אף הוראות סעיף קטן (ב)(6), לפי בסיס המקדמות המחושב של החברה, בשיעור שיקבע, כללים לייחוס מקדמה כאמור לבעלי המניות, וכללים לקיזוז מקדמה בשל הוצאות עודפות כאמור בסעיף 181ב;

(6) ייחוסה של ההכנסה וחלוקתה בהתאם לזכות לרווחים, וכללים לעיגול חלקם היחסי של בעלי המניות בזכויות לרווחים;

- (7) חבות ותשלום המס בנסיבות שבהן נמכרות מניות החברה במהלך השנה;
- (8) דוחות שיגישו החברה השקופה ובעלי מניותיה;
- (9) הוראות בדבר הגבלת קיזוז הפסדים;
- (10) הוראות לעניין בעל תפקיד פעיל בחברה, כאמור בסעיף קטן (ב)(4)."

ג. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

יבוטל סעיף 1א64 לפקודת מס הכנסה.

ד. השפעת החוק המוצע על התקן המנהלי

אין.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה

אין.

ו. המשנה ליוה"מ לממשלה (כלכלי-פיסקלי) אישר את טיוטת החוק.

ז. להלן נוסח החוק:

הצעת חוק מטעם הממשלה:

הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (תיקון מס'...), התשע"ח-2018

מחיקת ס' 1א64 .1 בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש], סימן ה' לפרק שני בחלק ד' - בטל.

מוגש על ידי שר האוצר

ג' באייר התשע"ח
18 באפריל 2018

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת אורי מקלב
משה גפני
יעקב אשר

פ/20/3478

הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון – דירת מגורים יחידה), התשע"ז-2016

1. תיקון סעיף 9 בחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963¹, בסעיף 9(ג1ג)(2), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא:

"(ב) רכש נכס שהוא דירת מגורים במסגרת קבוצת רכישה וחל עיכוב במסירת החזקה בשל נסיבות שאינן בשליטתו של הרוכש, ורכש דירת מגורים נוספת שתימכר ב-12 החודשים מהמועד שבו נמסרה לידי החזקה בנכס האמור;"

דברי הסבר

רוכשי דירות רבים שרכשו דירה במסגרת קבוצת רכישה נתקלים פעמים רבות בקשיים בכל הליכי היתרי הבנייה ובביצוע עצמו ולעיתים אין התקדמות כלל במשך שנים רבות כשהרוכשים נותרים ללא מענה וללא אופק למגורים בדירה שעבורה שילמו כסף רב. לפי החוק כיום, אם רוכש כזה מעוניין לרכוש דירה אחרת כדי לא להמשיך להשחית את כספו בשכירות, הוא נדרש לשלם מס רכישה בשיעורים החלים על מי שיש לו יותר מדירה יחידה, למרות שכרגע כלל אינו מחזיק בדירה ומצבו אף גרוע יותר עקב הכספים שכבר השקיע בקבוצת הרכישה. מוצע לקבוע, שכל זמן שבניית הדירה הראשונה שנרכשה בקבוצת הרכישה טרם הסתיימה, יראו דירת מגורים שרכש כדירתו היחידה עד שבנייתה של דירתו הראשונה תושלם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בחשוון התשע"ז - 21.11.16

¹ ס"ח התשכ"ג, עמ' 156.

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/3149 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 25.02.2018 אשר צורפה לפרוטוקול החלטות הממשלה וקבלה תוקף של החלטת ממשלה ביום 15.03.2018 ומספרה הוא 3682(חק/3149).

3682(חק/3149). הצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון - דירת מגורים יחידה), התשע"ז-2016 של חה"כ אורי מקלב ואחרים (פ/3478)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

בדיון משתתפים: השרה איילת שקד ונציג רשות המיסים.

מניין קולות

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 66 בתקנון לעבודת הממשלה – לתמוך בקריאה הטרומית בהצעת חוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה) (תיקון – דירת מגורים יחידה), התשע"ז-2016 של ח"כ אורי מקלב ואחרים (פ/3478) בכפוף לתנאים הבאים:

1. המשך הליכי החקיקה ייעשו בהסכמת משרד האוצר.
2. לפני הקריאה הראשונה תוחזר הצעת החוק לדיון בוועדת השרים לענייני חקיקה.

הערה

הכנסת העשרים

יוזם : חבר הכנסת דוד אמסלם

פ/20/2462

הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצללה), התשע"ו-2016

תיקון סעיף 5 1. בפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין), 1938¹, בסעיף 5, בסופו יבוא :
"יב) מצללה הבנויה מקירוי קל, לרבות מעץ, אלומיניום, זכוכית או פלסטיק; לעניין פסקה זו, "מצללה (פרגולה)" – מבנה בעל שלוש קירות לכל היותר, שתקרתו משטח הצללה מישורי, משופע או נטוי, הנסמך על עמודים."

דברי הסבר

ארנונה היא מס מוניציפלי המוטל על תושבי רשות מקומית או מועצה אזורית לצורך מימון פעילותן. בישראל הקריטריונים העיקריים המשפיעים על גובה הארנונה הם : שטח הנכס שלגביו היא מוטלת, סוג השימוש בנכס (מגורים, מסחר, משרד, תעשייה), מיקומו של הנכס (שכונת יוקרה, אזור מסחרי), ומצבו הכלכלי של התושב.

פרגולה (מצללה), נועדה ליצור צל במרפסת הבית או להגן מפני הגשם, ואינה חדר מגורים כשאר החדרים בבית, לכן לא מוצדק לגבות בגינה ארנונה. בהצעת חוק זו, מוצע לפטור מארנונה שטח שתקרתו משטח הצללה, וכך להפחית מנטל המסים הכבד המוטל על כתפיהם של אזרחים במדינת ישראל אשר במקום מגוריהם הרשות או המועצה גובות ארנונה בגין פרגולה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ג בטבת התשע"ו – 4.1.16

¹ ע"ר 1938, תוס' 1, עמ' (ע) 27, (א) 31.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3045 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.02.2018 .

חק/3045. הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין) (פטור מארנונה למצלה), התשע"ו-2016 של חה"כ דוד אמסלם (פ/2462)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

בדיון משתתפים: השרה איילת שקד וה"ה גיל ברינגר, משה ארבל, משה בא-גד ונציגת משרד הפנים.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים

יוזם: חבר הכנסת דוד אמסלם

5082/20/9

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון - פטור מוסדות מהיטל השבחה), התשע"ח-2018

1. תיקון התוספת השלישית
בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965¹, בתוספת השלישית, בסעיף 19(ב), במקום פסקה (4) יבוא:

"(4) השבחה במקרקעין של מוסד לחינוך, לתרבות, למדע, לדת, לצדקה, לסעד, לבריאות או לספורט (להלן – מטרות ציבוריות), או במקרקעין של הקדש ציבורי, כמשמעותו בחוק הנאמנות, התשלי"ט-1979², שמתקיימים לגביה כל אלה:

(1) המקרקעין מצויים ברשימת היישובים או האזורים שייקבעו על ידי השר;

(2) המוסד או ההקדש הוא גוף ללא כוונת רווח;

(3) המקרקעין או התמורה בעדם משמשים או מיועדים לשמש למטרות הציבוריות;

(4) המוסד או ההקדש השתמשו במקרקעין למטרות ציבוריות לתקופה שאינה עולה על עשר שנים;

(5) השר קבע כי המוסד או ההקדש פטור מתשלום היטל השבחה; קביעה כאמור תיעשה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וניתן להאריכה לתקופות נוספות מעת לעת."

דברי הסבר

רשויות מקומיות רבות נקלעות למצב שבו מוסדות למטרות חינוך, תרבות, מדע, דת, צדקה, סעד,

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.
² ס"ח התשלי"ט, עמ' 128.

בריאות או ספורט רוכשים מקרקעין בתחומן לצורך פעילותם, ולאחר עליית שווי מוכרים הם את המקרקעין ומנצלים את הפטור מתשלום היטל ההשבחה הקבוע בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965 (להלן – החוק), תוך גריעת מקורות מימון עיקריים מהרשויות המקומיות אשר זקוקות לכספים אלו לצורך פיתוח תשתיות ומתן שירות לתושבים.

יתר על כן, ישנם מקרים שבהם שינוי הייעוד במקרקעין אינו תואם כלל לייעוד ההולם את מטרות הפטור אלא לייעודים אחרים כגון מגורים, תעסוקה, תעשייה או מסחר, ולאחר שינוי הייעוד כאמור מוכרים אותם מוסדות את המקרקעין בטענה כי התמורה ממכירתם תשמש בעתיד את המטרות האמורות ולכן מוצדק לפטור אותם מתשלום היטל ההשבחה. אין לקבל מצב דברים זה העלול להביא לפגיעה תקציבית קשה ברשויות המקומיות ובהכנסותיהן המעטות ממילא.

כמו כן, מאחר שלא קיימים תנאים או קריטריונים מסוימים בחוק למוסד פטור יכולים להיכלל כיום גופים רבים ללא בקרה וללא כל מגבלה שהיא אשר במסגרתה ניתן לשקול אם צודק לתת פטור מהיטל השבחה ואם קיימת פגיעה בצדק החלוקתי הראוי, שכן אין תכלית להעדיף "לחלק" את כספי היטל לעמותה ספציפית ולא להקצותם גם לצורכי ציבור חיוניים אחרים.

מוצע, אפוא, לתקן את החוק כך שלא תחול חובת תשלום היטל בשל השבחה במקרקעין של מוסד לחינוך, לתרבות, למדע, לדת, לצדקה, לסעד, לבריאות או לספורט (להלן – מטרות ציבוריות), או במקרקעין של הקדש ציבורי אם מתקיימים בו תנאים אלה: המוסד או ההקדש הוא גוף ללא כוונת רווח, המקרקעין או התמורה בעדם משמשים או מיועדים לשמש למטרות הציבוריות, המוסד או ההקדש השתמשו במקרקעין למטרות ציבוריות לתקופה שאינה עולה על עשר שנים ושר האוצר (להלן – השר) קבע כי המוסד או ההקדש פטור מתשלום היטל השבחה.

עוד מוצע, כי קביעה כאמור על ידי השר תיעשה לתקופה שלא תעלה על שלוש שנים, וכי ניתן יהיה להאריכה לתקופות נוספות מעת לעת וזאת על מנת שניתן יהיה לשקול מחדש את המשך ההצדקה למתן האישור, בשים לב לשיקולים רחבים יותר. כאמור, תחולת הפטור כיום רחבה וחלה על כל ועדות התכנון ברחבי המדינה ללא בחינה מהי ההשפעה של מתן הפטור על אותה רשות תכנונית קונקרטית בשים לב לחוסנה הפיננסי ובחינת הרצון לעודד בנייה למטרות הפטור באותם יישובים או אזורים ולכן מוצע כי תנאי נוסף הוא שהשר יוסמך לקבוע באילו יישובים או אזורים יחול הפטור כאמור.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ' בשבט התשע"ח – 5.2.18

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
מיכאל מלכיאלי
יואב בן צור
רועי פולקמן
ישראל אייכלר

5293/20/פ

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – מועד חיוב היטל השבחה באישור תכנית כוללנית), התשע"ח–2018

1 תיקון התוספת השלישית
בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹, בתוספת השלישית, בסעיף 7, אחרי
סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), היטל בשל תכנית כוללנית ישולם במועד
שבו החייב מימש זכויות לפי התכנית המפורטת שאושרה לאחר התכנית
הכוללנית."

דברי הסבר

בשנים האחרונות מאושרות בתחומי ועדות מקומיות רבות תכניות כוללניות. במקרים רבים תכניות
כוללניות אלו מביאות לעליית ערך המקרקעין ולפיכך מחייבות את בעליהם בהיטל השבחה. אלא שבחלק
ניכר מהמקרים, שיעורו המדויק של היטל השבחה קשה להערכה. הדבר נובע מאי ודאות לגבי מרכיבים
שונים אותם דורשת התכנית הכוללנית כתנאי לאישור תכנית מפורטת, כמו גם מהיקף שיקול הדעת
המסור למוסדות התכנון באישור תכניות התואמות את התכנית הכוללנית.

במצב דברים זה לצד הקושי באומדן ההשבחה שניתן לייחס לתכנית הכוללנית קיים קושי נוסף הניצב
בפני אלו הרוצים למכור דירת מגורים, לדוגמה, ומושת עליהם חיוב בהיטל השבחה בשל אישורה של
התכנית הכוללנית.

לאור זאת, מוצע לקבוע כי לעניין תכנית כוללנית ישולם ההיטל במועד שבו החייב מימש זכויות לפי
התכנית המפורטת שאושרה לאחר התכנית הכוללנית. הוראה זו תחזק את הוודאות לעניין חישוב אומדן
היטל השבחה וכן תביא לכך שאזרחים המבקשים למכור את דירתם לאחר אישורה של תכנית כוללנית
לא יחויבו בהיטל השבחה, כאשר אין כל ודאות כי הם יכולים לממש את הזכויות בשל תכנית זו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ז באדר התשע"ח – 14.3.2018

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת

עמיר פרץ
רועי פולקמן
אלי אלאוף
איציק שמולי
עמר בר-לב
יחיאל חיליק בר
מרב מיכאלי
מאיר כהן
יצחק הרצוג
יואל חסון
זוהיר בהלול
איתן כבל
מיכל בירן
נחמן שי
יואל רזבוזוב
טלי פלוסקוב
ענת ברקו
מיקי רוזנטל
מיקי לוי
עליזה לביא
איילת נחמיאס ורבין
קסניה סבטלובה
טלב אבו עראר
תמר זנדברג
יעל כהן-פארן

מצטרפים : חברי הכנסת

סאלח סעד
מוסי רז
אלעזר שטרן
יוסף ג'בארין
סעיד אלחרומי
איימן עודה
עבד אל חכים חאג' יחיא
עאידה תומא סלימאן
חמד עמאר
רוברט אילטוב
אילן גילאון
קארין אלהרר
מכלוף מיקי זוהר
דוד ביטן

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – חופש בחירת שמאי מקרקעין בהליך משכנתה),

התשע"ח-2018

1. הוספת סעיף 2א9. בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981¹ (להלן – החוק העיקרי), אחרי סעיף 1א9 יבוא:

"שמאות מקרקעין 2א9. (א) תאגיד בנקאי לא יסרב לקבל שומת לצורך מתן הלוואה מקרקעין שהגיש לקוח לצורך קבלת הלוואה לדיור, אלא אם כן שמאי המקרקעין שערך אותה נכלל ברשימה כאמור בסעיף קטן (ב).

(ב) תאגיד בנקאי רשאי, בהחלטה מנומקת, לקבוע רשימה של שמאי מקרקעין, ששומת מקרקעין שערכו לא תשמש בהליך למתן הלוואה לדיור.

(ג) שמאי מקרקעין שנכלל ברשימה לפי החלטת תאגיד בנקאי כאמור בסעיף קטן (ב) רשאי לערער על החלטת התאגיד הבנקאי למועצת שמאי המקרקעין; החלטת המועצה תהיה סופית.

(ד) שר המשפטים יקבע הוראות לעניין סעיף זה.

(ה) בסעיף זה –

"הלוואה לדיור" – כהגדרתה בסעיף 9ב;

"מועצת שמאי המקרקעין", "שומת מקרקעין" ו"שמאי מקרקעין" – כהגדרתם בחוק שמאי מקרקעין, התשס"א-2001².

2. תקנות ראשונות לפי סעיף 2א9(ד) לחוק העיקרי, כנוסחו בחוק זה, יותקנו בתוך 60 ימים מיום פרסומו של חוק זה.

דברי הסבר

כיום, הבנקים למשכנתאות מתנים את מתן המשכנתה בשומת מקרקעין שעורך שמאי מקרקעין, ולכל בנק יש רשימה סגורה של שמאי מקרקעין שאיתם הם עובדים. הנוהג האמור מקשה על הלווים במספר מישורים: במישור הראשון, הלווה אינו רשאי לבחור שמאי מקרקעין כרצונו בשלב רכישת הדירה, מהחשש שהשומה לא תוכל לשמש אותו עבור המשכנתה; במישור השני, אי לקיחת השמאי בשלב הרכישה מפחיתה את יכולת הלווה לעמוד על המקח בעת הרכישה; במישור השלישי, הרשימה הסגורה של השמאים אינה מאפשרת ללווה שלקח שומה לאחר הרכישה מבנק אחד לצורך סיכום תנאי הלוואה לעבור עם השומה לבנק אחר המחזיק רשימת שמאים שונה, ובכך מגבילה את התחרות בין הבנקים. לפיכך, מוצע לאפשר ללווה לבחור בשמאי מקרקעין בהתאם להוראות חוק שמאי מקרקעין,

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.

² ס"ח התשס"א, עמ' 436.

התשס"א-2001, במקום לבחור שמאי מקרקעין מהרשימה הסגורה של הבנק. כדי לשמור על איזון, מוצע להתיר לבנק להכין רשימה של שמאים שאינם מקובלים עליו, ובלבד שהחלטתו בעניין זה תהיה מנומקת. החלטה סופית בעניין הכללת שמאי ברשימת המסורבים של הבנק תהיה בידי מועצת שמאי המקרקעין שבמשרד המשפטים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ד' באדר התשע"ח – 19.2.18

הכנסת העשרים

יוזמים:	חברי הכנסת	משה גפני	מוסי רז
		מרב מיכאלי	מיקי לוי
		שלי יחימוביץ'	מיכאל מלכיאלי
		סתיו שפיר	מנחם אליעזר מוזס
		יוליה מלינובסקי	רויטל סויד
		טלי פלוסקוב	אחמד טיבי
		קארין אלהרר	יואב קיש
		מיכל רוזין	נאוה בוקר
		עאידה תומא סלימאן	ישראל אייכלר
		מיקי רוזנטל	תמר זנדברג
		יצחק וקנין	לאה פדידה
		בצלאל סמוטריץ'	יעקב מרגי
		עודד פורר	אורי מקלב
		שולי מועלם-רפאלי	טלב אבו עראר
		אורן אסף חזן	מיכל בירן
		נורית קורן	יעקב ליצמן
		איתן ברושי	יעקב אשר
		עליזה לביא	אורלי לוי אבקסיס
		יעל כהן-פארן	יואב בן צור
		ענת ברקו	איילת נחמיאס ורבין
		דוד ביטן	יוסי יונה
		מכלוף מיקי זוהר	יעל גרמן

4952/20/פ

הצעת חוק גיל פרישה (תיקון – העלאת גיל הפרישה לנשים וקביעת צעדים תומכים לנשים בגילאי העבודה), התשע"ח–2018

1. ביטול פרק ד' בחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004¹ (להלן – החוק העיקרי), פרק ד' – בטל.
2. הוספת סעיף 9א אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

¹ ס"ח התשס"ד, עמ' 46.

9א. "מחקר לעניין העלאת גיל הפרישה

החל משנת 2020 ובכל שנה לאחר מכן, המוסד לביטוח לאומי יבחן במחקר את השפעת העלאת גיל הפרישה לנשים על נשים שגיל הפרישה שלהן עלה החל משנת 2018, בין היתר לגבי מספר הנשים שהמשיכו לעבוד עד גיל הפרישה, מספר הנשים שהפסיקו לעבוד לפני הגיען לגיל הפרישה והסיבות לכך, מספר הנשים שהמשיכו לעבוד לאחר הגיען לגיל הפרישה, רמת הכנסתן של הנשים ערב פרישתן מעבודה ורמת הכנסתן לאחר פרישתן מהעבודה ובכלל זה מקורות הכנסתן, רמת הכנסתן ככל שהן המשיכו לעבוד, וצעדים משלימים לעידוד העסקתן של נשים שטרם הגיעו לגיל פרישה ומעוניינות בכך.

פרק ד'1: הכשרות מקצועיות לנשים

9ב. הכשרה מקצועית לאישה בגיל 55 ומעלה

(א) אישה שהגיעה לגיל 55 וטרם הגיעה לגיל הפרישה זכאית לקבל מאת המדינה תכנית להכשרה מקצועית, אף אם היא עובדת.

(ב) ההכשרות המקצועיות יינתנו לאישה כשזכאית לפי בחירת האישה, ובהשתתפות כספית של המדינה ושל האישה; השתתפות המדינה לעניין זה לא תפחת מ-75% מעלות ההכשרה או 9,000 שקלים חדשים – לפי הגבוה.

9ג. הכשרה מקצועית לאישה בגיל 45 ושטרם מלאו לה 55 שנים

(א) אישה שהגיעה לגיל 45 וטרם מלאו לה 55 שנים, תהיה זכאית להכשרות מקצועיות כאמור בסעיף 9ב, ובלבד שלא עבדה 18 חודשים לפחות, עובר לתחילת ההכשרה המקצועית.

9ד. מחקר – פרק ד'1

החל משנת 2020 ובכל שנה לאחר מכן, משרד הכלכלה והתעשייה יבחן במחקר את מידת ההשתתפות של נשים בהכשרות המקצועיות הניתנות לפי סעיף זה, את מידת השתתפותן של הנשים בשוק העבודה לאחר שהשתתפו בהכשרות המקצועיות ואת רמת הכנסתן, תוך השוואה בין היתר לרמת הכנסתן לפני שהשתתפו בהכשרות מקצועיות."

הוספת סעיף 12א 3. אחרי סעיף 12 לחוק העיקרי יבוא:

12א. בהסכם לעניין פרישת עובדים שהמדינה צד לו
"הסכם לעניין מקצוע שוחק
כמעביד ייקבעו תנאי פרישה מועדפים לעובד
במקצוע שוחק לעומת עובדים אחרים באותו
מקום עבודה, אף אם עובדים אלה אינם צד לאותו
הסכם; בסעיף זה, "מקצוע שוחק" – מקצוע
שהעבודה בו מתאפיינת בשחיקה פיזית או מנטלית
ניכרת."

4. תיקון התוספת בתוספת לחוק העיקרי, בחלק ב', במקום הקטע החל במילים "מרס 1956" עד המילים "יולי 1959 ואילך 64" יבוא:

"מרס 1956 עד פברואר 1957 62 ו-2 חודשים
מרס 1957 עד פברואר 1958 62 ו-5 חודשים
מרס 1958 עד פברואר 1959 62 ו-7 חודשים
מרס 1959 עד פברואר 1960 62 ו-10 חודשים
מרס 1960 עד פברואר 1961 63
מרס 1961 עד פברואר 1962 63 ו-3 חודשים
מרס 1962 עד פברואר 1963 63 ו-5 חודשים
מרס 1963 עד פברואר 1964 63 ו-8 חודשים
מרס 1964 עד פברואר 1965 63 ו-10 חודשים
מרס 1965 ואילך 64."

5. תיקון חוק עסקאות גופים ציבוריים, התשל"ו-1976,² בסעיף 22 – עסקאות גופים ציבוריים

(1) בסעיף קטן (ב), אחרי פסקה (3) יבוא:

² ס"ח התשל"ו, עמ' 280.

"(4) לא יתקשר גוף ציבורי עם ספק בעסקה לקבלת שירות לגוף הציבורי, אלא אם כן נוכח מי שמייצג את הגוף הציבורי באותה עסקה, על פי תצהיר בכתב מאת אותו ספק שהוא קובע בהסכם תנאי פרישה מועדפים לעובדים במקצוע שוחק לעומת עובדים אחרים באותו מקום עבודה, אף אם עובדים אלה אינם צד לאותו הסכם; לעניין פסקה זו, "מקצוע שוחק" – כהגדרתו בסעיף 12א לחוק גיל פרישה, התשס"ד–2004.³"

(2) בסעיף קטן (ב1)(1), במקום "סעיף קטן (ב)" יבוא "סעיף קטן (ב)(1) עד (3)".

תיקון חוק הבטחת הכנסה.6
בחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א–1980,⁴ בסעיף 5, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב1) הגמלה לזכאית שהגיעה לגיל 60 וטרם הגיעה לגיל הפרישה תהיה בהתאם להוראות סעיף קטן (א) או (ב), לפי העניין, ובתוספת 300 שקלים חדשים; התוספת לגמלה תעודכן בהתאם להוראות פסקה (2) להגדרה "הסכום הבסיסי".

תיקון חוק הביטוח הלאומי.7
בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995⁵ –

(1) בסעיף 161, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתקופה שמיום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018) ועד יום ג' בטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019) תקופת האכשרה שבסעיף הקטן האמור לא תחול על אישה שמלאו לה 59 שנים וטרם מלאו לה 61 שנים.";

(2) בסעיף 171(א), אחרי פסקה (א1) יבוא:

"(ב1) 600 – אם היא אישה ומלאו לה 55 שנים; ורשאית האישה לחלק את הימים עד לשתי תקופות, ולא יותר מהן; חילקה האישה את התקופה האמורה – לא יחול לגביה האמור בסעיף 161(א) לעניין התקופה השנייה;

(ג1) 175 – אם היא אישה ומתקיים בה האמור בסעיף 161(א1);";

³ ס"ח התשס"ד, עמ' 46.
⁴ ס"ח התשמ"א, עמ' 30.
⁵ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210.

(2) בסעיף 173(א) במקום "זכאי שנשלח" יבוא "זכאי, שאינו אישה שמלאו לה 55, שנשלח".

בחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח-2007⁶ –

תיקון חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים

(1) אחרי סעיף 2 יבוא:

"זכאות למענק לעובדת שמלאו לה 57 שנים וטרם מלאו לה 64 שנים בחודשית הממוצעת, באותה שנת מס, היא כמפורט בפסקאות שלהלן, לפי העניין, תהיה זכאית, בכפוף להוראות סעיפים 3 עד 7, למענק בעד כל חודש עבודה בפועל בשנת המס שלא קיבלה בה הכנסת עבודה מאת קרובה, בסכומים המפורטים באותן פסקאות:

(1) אם הכנסתה החודשית הממוצעת עולה על 1,250 שקלים חדשים ואינה עולה על 2,500 שקלים חדשים – סכום של 240 שקלים חדשים בתוספת 30.8% מחלק הכנסתה החודשית הממוצעת העולה על 1,250 שקלים חדשים;

(2) אם הכנסתה החודשית הממוצעת עולה על 2,500 שקלים חדשים ואינה עולה על 3,500 שקלים חדשים – סכום של 830 שקלים חדשים;

(3) אם הכנסתה החודשית הממוצעת עולה על 3,500 שקלים חדשים ואינה עולה על 5,000 שקלים חדשים – סכום של 700 שקלים חדשים, בניכוי 37% מחלק הכנסתה החודשית הממוצעת העולה על 4,000 שקלים חדשים;

⁶ ס"ח התשס"ח, עמ' 84.

(4) אם הכנסתה החודשית הממוצעת עולה על 5,000 שקלים חדשים ואינה עולה על 6,170 שקלים חדשים – סכום של 500 שקלים חדשים, בניכוי 23.5% מחלק הכנסתה החודשית הממוצעת העולה על 5,000 שקלים חדשים." ;

(2) בסעיף 17(ב), במקום "ולגבי עצמאי ללא ילדים שמלאו לו 55 שנים", יבוא "ולגבי עצמאי ללא ילדים שמלאו לו 55 שנים, או עצמאית שמלאו לה 57 שנים וטרם מלאו לה 64 שנים בשנת המס".

דברי הסבר

חוק גיל פרישה, התשס"ד–2004 (להלן – חוק גיל פרישה), שנדון בוועדת הכספים, קובע בסעיף 9 מנגנון לבחינת השאלה בדבר העלאת גיל הפרישה שבו אישה רשאית לפרוש מעבודתה (כיום, גיל 62). לפי סעיף 9 לחוק האמור, נדרש שר האוצר להקים ועדה ציבורית לבחינת העלאת גיל הפרישה לנשים, על הוועדה הציבורית להגיש את המלצותיה לשר האוצר שיניח את המלצות הוועדה הציבורית על שולחן הכנסת, ועל שר האוצר להביא לאישור ועדת הכספים את המלצותיו לעניין גיל הפרישה לנשים, בהתחשב בהמלצות הוועדה הציבורית, והן יכולות לכלול שינוי בגיל הפרישה לנשים בתנאים שייקבעו. ערב תיקון מס' 6 לחוק גיל פרישה, היה על ועדת הכספים ליתן החלטה בהמלצות שר האוצר עד לתאריך שהיה קבוע בחוק, ואם לא החליטה הוועדה בהמלצות השר עד אותו תאריך, קבע חוק גיל פרישה העלאה אוטומטית של גיל הפרישה לנשים לפי התוספת לחוק גיל פרישה. יצוין, כי עד לתיקון מס' 6 האמור, גיל הפרישה לנשים שזיכה אותן בקצבת אזרח ותיק לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995 (להלן – חוק הביטוח הלאומי) היה עצמאי ומנותק מגיל הפרישה לנשים לפי חוק גיל פרישה.

מאז שנת 2011 דחתה הכנסת את העלאת גיל הפרישה לנשים שלוש פעמים, פעמיים מתוכן בכנסת הזו, בין היתר כיוון ששר האוצר לא הביא לוועדת הכספים את המלצותיו כמתחייב בחוק גיל פרישה; בפעם הראשונה ניתנה לשר אורכה, אך בפעם השנייה, בתיקון מס' 6 לחוק גיל פרישה, החליטה ועדת הכספים לשנות את מנגנון העלאת גיל הפרישה, כך שאם השר הביא את המלצותיו לוועדת הכספים וועדת הכספים לא החליטה – גיל הפרישה יעלה אוטומטית, כאמור; ואולם, אם שר האוצר לא הביא לוועדת הכספים את המלצותיו וועדת הכספים לא החליטה אחרת – ימשיך גיל הפרישה של הנשים להיות 62. נוסף על כך, וכדי שתהיה אחידות בין גיל הפרישה לפי חוק גיל פרישה לבין גיל הזכאות של אישה לקצבת אזרח ותיק לפי חוק הביטוח הלאומי, החליטה ועדת הכספים שגיל הזכאות של אישה לקצבת אזרח ותיק תהיה כגיל פרישתה לפי חוק גיל פרישה.

מתוך הבנה שגיל הפרישה לנשים צריך לעלות, ושהעלאתו היא לטובת הנשים בטווח הארוך, אבל שלא די בכך אלא גם נדרשים צעדים משלימים ותומכים לנשים, יזם יושב ראש ועדת הכספים של הכנסת מתווה חקיקתי שהוצג בפני חברי הכנסת בדיונים שקיימה ועדת הכספים (להלן – המתווה). מתווה זה זכה לתמיכת כל חברי הכנסת בוועדה, ובראשם חברות הכנסת שפעלו עוד קודם לכן בעניין הצעדים המשלימים והתומכים לנשים.

לסעיף 1

מוצע לבטל את פרק ד' לחוק גיל פרישה שלפיו נקבע אופן העלאת גיל הפרישה לנשים, כפי שתואר בתחילתם של דברי הסבר.

לסעיף 2

מוצע לקבוע שהחל משנת 2020 ובכל שנה לאחר מכן יבחן המוסד לביטוח לאומי, במחקר, את השפעת גיל הפרישה על נשים שגיל הפרישה שלהן עלה החל משנת 2018. המחקר יבחן, בין היתר, את מספר הנשים שעבדו עד גיל הפרישה, שהפסיקו לעבוד לפני הגיען לגיל הפרישה, או שהמשיכו לעבוד לאחר גיל הפרישה וכן את רמת הכנסתן לאחר פרישתן מהעבודה, ובכלל זה מקורות הכנסתן, וכן רמת הכנסתן אם הן ממשיכות לעבוד לאחר גיל הפרישה. עוד מוצע שהמחקר האמור יכלול צעדים משלימים לעידוד העסקתן של נשים שטרם הגיעו לגיל פרישה ומעוניינות לעבוד גם לאחר הגיען לגיל הפרישה.

כמו כן, מוצע לאפשר לנשים בגיל 55 ומעלה שטרם הגיעו לגיל פרישה להיות זכאיות להכשרה מקצועית מהמדינה אף אם הן עובדות, לפי בחירת האישה ובהשתתפות המדינה בסכום של לפחות 75% מעלות ההכשרה או 9,000 שקלים חדשים – לפי הגבוה. נשים שגילן 45 וטרם הגיעו לגיל 55 יהיו זכאיות להכשרות המקצועיות אם הן לא עבדו 18 חודשים לפחות. כן מוצע שמשד הכלכלה והתעשייה יבחן במחקר את מידת השתתפותן של נשים בהכשרות מקצועיות ואת מידת השתתפותן של אותן נשים בשוק העבודה לאחר ההכשרה המקצועית, כמו גם רמת הכנסתן בהשוואה, בין היתר, לרמת הכנסתן לפני כן.

לסעיפים 3 ו-5

נושא פרישתן של נשים שעובדות במקצועות שוחקים, כגון ניקיון, שמירה, או נהיגה על כלי רכב כבדים העסיק רבות את חברות הכנסת בעת הצגת המתווה. מוצע שבהסכם שהמדינה צד לו כמעביד ייקבעו תנאי פרישה מועדפים לעובד במקצוע שוחק, מקצוע שהעבודה בו מתאפיינת בשחיקה פיזית או מנטלית ניכרת, לעומת עובדים אחרים באותו מקום עבודה – גם אם עובדים אלה אינם צד לאותו הסכם; זאת, בין היתר לאור העסקת עובדי קבלן במסגרת שירותים הניתנים על ידי המדינה לאזרחיה. כן מוצע לתקן את חוק עסקאות גופים ציבוריים, התשל"ו-1976 ולאסור על גוף ציבורי להתקשר עם ספק בעסקה לקבלת שירות לגוף הציבורי, אלא אם כן נוכח מי שמייצג את הגוף הציבורי שאותו ספק קובע בהסכם תנאי פרישה מועדפים לעובדים במקצוע שוחק, לעומת עובדים אחרים באותו מקום עבודה.

לסעיף 4

מוצע להעלות את גיל הפרישה שבו אישה זכאית לפרוש מעבודתה מגיל 62 לגיל 64. העלאת גיל הפרישה תתפרס על תקופה של 10 שנים.

לסעיף 6

מוצע לתקן את חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980, ולקבוע תוספת של 300 שקלים חדשים לגמלת הבטחת הכנסה שמקבלת זכאית לגמלה שהגיעה לגיל 60 וטרם הגיעה לגיל הפרישה.

לסעיף 7

מוצע לתקן את חוק הביטוח הלאומי ולקבוע שבתקופה שמיום י"ד בטבת התשע"ח (1 בינואר 2018) ועד יום ג' הטבת התש"פ (31 בדצמבר 2019) לא תחול על נשים שמלאו להן 59 וטרם מלאו להן 61 שנים ההוראה לעניין תקופת האכשרה לדמי אבטלה והן יהיו זכאיות ל-175 ימי אבטלה. עוד מוצע לקבוע תקופת אבטלה של 600 ימים לאישה שמלאו לה 55 שנים לפחות; אישה כאמור תהיה רשאית לחלק את התקופה הזו עד לשתי תקופות, ואם היא החליטה לחלק את התקופה – ההוראה לעניין תקופת האכשרה לא תחול לעניין התקופה השנייה. בנוסף מוצע לקבוע שלא ינוכו סכומים מדמי האבטלה המשולמים

לאישה שמלאו לה 55 שנים לפחות והיא נמצאת בהכשרה מקצועית.

לסעיף 8

מוצע להגדיל את מענק העבודה, לפי חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח-2007, לעובדת או לעצמאית שמלאו לה 57 שנים וטרם מלאו לה 64 שהכנסתה הממוצעת באותה שנת מס היא בין 1,251 שקלים חדשים ל-6,170 שקלים חדשים; סכומי המענק יהיו בין 240 שקלים חדשים ל-830 שקלים חדשים בעד כל חודש עבודה באותה שנת מס.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

י"ד בטבת התשע"ח – 1.1.18

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3143 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 25.02.2018 .

חק/3143 .
הצעת חוק גיל פרישה (תיקון - העלאת גיל הפרישה לנשים וקביעת צעדים תומכים לנשים בגילאי העבודה), התשע"ח-2018 של חה"כ משה גפני ואחרים (פ/4952)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לכנס הבא של הכנסת.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
יעקב אשר
משה גפני
אורי מקלב

פ/20/3328

הצעת חוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה) (תיקון – גיל העובד), התשע"ו–2016

1. תיקון סעיף 1 בחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח–2007¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, בהגדרה "עובד", במקום "שמלאו לו 23 שנים" יבוא "שמלאו לו 21 שנים";
2. תיקון סעיף 17 (ב) לחוק העיקרי, במקום "ושמלאו לו 23 שנים" יבוא "ושמלאו לו 21 שנים".

דברי הסבר

בחוק להגדלת שיעור ההשתתפות בכוח העבודה ולצמצום פערים חברתיים (מענק עבודה), התשס"ח–2007, נקבע כי הזכאות למענק עבודה היא מגיל 23 בלבד. עם זאת, המועד שבו אדם נכנס לראשונה למעגל העבודה הוא בגיל 21, וקיימת חשיבות לעודד תעסוקה מגיל זה. בנוסף, מדובר בחוק שנועד לצמצום פערים, ומי שיוצא לעבודה בגיל 21 בדרך כלל משתכר פחות בשל העדר וותק או ניסיון. לפיכך, בהצעת חוק זו, מוצע לתקן את הגדרת "עובד" לקבוע זכאות למענק עבודה מגיל 21 ולא מגיל 23.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בתמוז התשע"ו – 3.8.16

¹ ס"ח התשס"ח, עמ' 84.

הכנסת העשרים

יוזם : חבר הכנסת בצלאל סמוטריץ'

4724/20/פ

הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון – מכרז להפעלת השירות האזרחי), התשע"ח-2017

1. הוספת סעיף 4א. בחוק חובת המכרזים, התשנ"ב-1992,¹ אחרי סעיף 4 יבוא :

4א. "התקשרויות של משרדי הממשלה לעניין חוק השירות האזרחי
התקשרות בין משרד ממשלתי לגוף מפעיל, כהגדרתו בחוק שירות לאומי-אזרחי, התשע"ד-2014,² לעניין הפעלת מתנדבים בשירות האזרחי, תבוצע בדרך של מכרז שיבוצע על ידי המשרד הממשלתי מקבל השירות ויותאם בתנאיו לאופי השירות האזרחי בתחומי האחריות של המשרד; ועדת המכרזים המשרדית תכלול גם נציג של רשות השרות הלאומי-אזרחי."

דברי הסבר

מערך השירות הלאומי עומד היום על למעלה מ-18,000 מתנדבים, מתוכם כ-12,000 מתנדבים המופעלים על ידי משרדי הממשלה השונים. במשרד החינוך, למשל, מתנדבים כ-4,200 בנות ובנים המשרתים במערכת החינוך ותורמים באמצעות חונכות אישית לצמצום פערים לימודיים וחברתיים, ולשם פעילות זו הוקצה תקציב בהיקף של כ-122 מיליון שקלים חדשים. לאחרונה החליט החשב הכללי להפעיל מכרז אחד לכלל משרדי הממשלה וזאת מבלי לתת את הדעת לשוני המהותי בין ההתנדבויות ובין צרכי המשרדים השונים. לפיכך, מוצע כי הקצאה של תקני שירות לאומי תיעשה שלא באמצעות מכרז אחד במשרד האוצר, אלא במכרזים פרטניים במשרדי הממשלה השונים, על ידי ועדות המכרזים המשרדיות. עוד מוצע כי כדי לשמור על אופי מכרזי דומה בין כלל המכרזים השונים מחד גיסא, ומאידך גיסא לתת ביטוי לצרכים השונים, יצורף נציג רשות השירות הלאומי-אזרחי לוועדות המכרזים המשרדיות השונות.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד בחשוון התשע"ח – 13.11.17

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 114.
² ס"ח התשע"ד, עמ' 380.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2679 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 19.11.2017 .

חק/2679. הצעת חוק חובת המכרזים (תיקון - מכרז להפעלת השירות האזרחי),
התשע"ח-2017 של חה"כ בצלאל סמוטריץ' (פ/4724)

יו"ר ועדת השרים פותחת.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה ב-3 שבועות.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמת: חברת הכנסת שולי מועלם-רפאלי

פ/20/5220

הצעת חוק שירות אזרחי (תיקון – דחיית התחילה של מימון תקני מתנדבים), התשע"ח–2018
תיקון סעיף 107 1. בחוק שירות אזרחי, התשע"ז–2017¹, בסעיף 107(ב), אחרי פסקה (2) יבוא:
" (3) סעיף 71 – א' באלול התשע"ט (1 בספטמבר 2019)"

דברי הסבר

חוק שירות אזרחי, התשע"ז–2017 (להלן – החוק) פורסם ביום 5.4.2017. בהתאם לסעיף 107 לחוק תחילתו ביום 1.4.2018, והוא יחול לעניין שירות לאומי או התנדבות קהילתית שמבצעים מתנדבים מיום 1.9.2018. סעיף 71 לחוק מסדיר את סוגיית מימון תקני המתנדבים בידי רשויות ציבוריות. כדי לפעול לפי סעיף זה יש צורך הן בקביעת נוהל על ידי השר, בהתייעצות עם היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף קטן (ה), והן בקביעת מבחנים שוויוניים על ידי כל המשרדים הרלוונטיים, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה לפי סעיף קטן (ב). בימים אלו כבר נערכים הגופים המפעילים לקליטת מתנדבים לשנת השירות הבאה (התשע"ט). למרות שהעבודה על הנוהל בעיצומה, נראה שהכנת הנוהל והמבחנים לא יסתיימו בזמן כדי לאפשר המשך של מימון תקנים גם לשנת השירות הקרובה שתיפתח ב-1.9.2018. לפיכך, מוצע לדחות את התחילה של סעיף 71 לחוק בשנה אחת כך שייכנס לתוקפו ביום 1.9.2019.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ה באדר התשע"ח – 12.3.18

¹ ס"ח התשע"ז, עמ' 632.

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
שולי מועלם-רפאלי
דוד ביטן
בצלאל סמוטריץ'
יואב קיש
יעקב מרגי
מרדכי יוגב
אמיר אוחנה
אברהם נגוסה
נורית קורן
ניסן סלומינסקי
מיכאל מלכיאלי

3913/20/פ

הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון – ביטול איסור הכניסה לצפון השומרון), התשע"ז–2017

1. תיקון סעיף 24
בחוק יישום תכנית ההתנתקות, התשס"ה–2005¹ (להלן – החוק העיקרי),
בסעיף 24, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
"ג) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על השטח בצפון השומרון כמשמעותו
בסעיף 3."
2. הוראות מעבר
צווים שניתנו לפי סעיף 22 לחוק העיקרי, ערב פרסומו של חוק זה, לגבי שטח
מפונה המצוי בשטח בצפון השומרון – בטלים; בסעיף זה –
"שטח בצפון השומרון" – כמשמעותו בסעיף 3 לחוק העיקרי;
"שטח מפונה" – כהגדרתו בסעיף 2 לחוק העיקרי.

דברי הסבר

לפני יותר מעשור חוקק החוק ליישום תכנית ההתנתקות, התשס"ה–2005, שנועד להכשיר את

¹ ס"ח התשס"ה, עמ' 142.

עקירתם וגירושם של כ-10,000 איש מבתיהם, מפרנסתם וממרקם החיים שלהם בחבל עזה ובצפון השומרון. תכלית תכנית ההתנתקות כפי שהוצגה בהחלטת הממשלה מס' 1996 מיום י"ז בסיון התשס"ד (6.6.2004) הייתה: "להוביל למציאות ביטחונית, מדינית, כלכלית ודמוגרפית טובה יותר". כיום, ברי לכל כי תכנית ההתנתקות לא רק נכשלה בהשגת תכלית זו אלא גרמה לנזקים אדירים למדינת ישראל בדיוק בתחומים אלה. לנוכח מצב דברים זה, מוצע לתקן את העיוות שגרמה תכנית ההתנתקות. על אף גירוש התושבים היהודים מצפון השומרון, לא חל בשטח המפונה כל שינוי מבחינת מעמד הקרקע והנוכחות הצבאית בו. לכן מתבקש כי תחילת תהליך השבת המצב לקדמותו, טרם תכנית ההתנתקות, תתבצע דווקא בצפון השומרון. לשם כך מוצע לבטל את איסור כניסת אזרחים ישראלים לשטח המפונה בצפון השומרון, ולאפשר את השבת המתיישבים היהודים ליישובים שנעקרו מהם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ד בשבט התשע"ז – 20.2.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3052 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 11.02.2018.

חק/3052. הצעת חוק יישום תכנית ההתנתקות (תיקון - ביטול איסור הכניסה לצפון השומרון), התשע"ז-2017 של חה"כ שולי מועלם רפאלי ואחרים (פ/3913)

יו"ר ועדת השרים פותחת.

בדיון משתתפים: השרה איילת שקד וה"ה אשרת חסיד וגיל ברינגר.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בשבוע.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
אמיר אוחנה
מיכאל מלכיאלי
שולי מועלם-רפאלי
טלי פלוסקוב
נורית קורן
יואב קיש
דוד אמסלם

5282/20/פ

הצעת חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) (תיקון – חובת קיזוז סכומים), התשע"ח-2018

1. תיקון סעיף 16 בחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1994,¹ בסעיף 16, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) ניתן בבית משפט בישראל פסק דין חלוט המחייב את הרשות הפלסטינית בתשלום לאזרח או תושב ישראל בגין נזק שנגרם לו, יקוּזז החוב הפסוק מן הסכומים המועברים ושר האוצר יעבירו לידי האזרח או התושב הישראלי; קוּזז חוב כאמור, לא ייזקף כנגדו חיוב של מדינת ישראל לטובת הרשות הפלסטינית; לעניין סעיף זה –

"אזרח ישראלי" – לרבות תאגיד הרשום בישראל;

"פסק דין חלוט" – לרבות פסק חוץ שהוכרז כפסק אכיף לפי חוק אכיפת פסקי-חוץ, התשי"ח-1958.²

דברי הסבר

כיום לאזרח או לתאגיד ישראלי שהרשות הפלסטינית חייבת לו סכום כסף שנפסק בעקבות תביעה

¹ ס"ח התשנ"ה, עמ' 66.
² ס"ח התשי"ח, עמ' 68.

משפטית אין כל אפשרות מעשית לגבות את חובו. מנגד, מדי חודש מעביר משרד האוצר סכומי כסף נכבדים לרשות הפלסטינית, בעיקר של תשלומי מסים ומכסים שגבתה מדינת ישראל בגין סחורות המועברות לרשות, בהתאם להסכמים בין מדינת ישראל והרשות הפלסטינית.

חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1994, בנוסחו הנוכחי קובע כי סכומים שחייבת הרשות הפלסטינית למדינת ישראל יקוזזו באופן אוטומטי, אולם חובות לאדם או לתאגידים בישראל אינם מקוזזים באופן זהה, כי אם לפי הוראת שר האוצר בהתאם לכללים שעליו לקבוע. ואולם, כללים אלה לא נקבעו מעולם.

מצב דברים זה מביא לתוצאה אבסורדית: רשות שלטונית אחת בישראל, הרשות השופטת, קובעת כי על הרשות הפלסטינית לשלם לאזרח או לתאגיד הישראלי; בה בעת רשות שלטונית אחרת, הממשלה, מעבירה כספים לידי הרשות בזמן שאין כל אפשרות בידי האזרח או התאגיד לקבל את כספו.

כדי לתקן את המצב האמור, מוצע להוסיף סעיף המורה על קיזוז אוטומטי של הסכום שנפסק לטובת האדם או התאגיד, והעברתו לידי.

מטרת הצעה זו היא להחיל את הקיזוז האוטומטי שבסעיף זה רק על פסקי דין חלוטים שניתנו לטובת אזרח או תושב ישראל, ובשלב זה רק בגין פסקי דין שניתנו ביחס לתביעות נזיקין, שבהן העדר אפשרות הגבייה הוא הפוגעני ביותר. לגבי תביעות מסוגים אחרים, כגון חובות חוזיים או בגין מתן שירותים ימשיך לחול המנגנון הקיים.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ז באדר התשע"ח – 14.3.2018

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
בצלאל סמוטריץ'
יואב קיש
דוד ביטן

4920/20/פ

הצעת חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל (תיקון) –
ניהול והקצאת הקרקע באזור יהודה והשומרון על ידי החטיבה להתיישבות), התשע"ח–2017

1. הוספת סעיף 6ג. בחוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל, התשי"ג–1952,¹ אחרי סעיף 6ב יבוא:
"הקצאת מקרקעין 6ג. (א) בסעיף זה – לחטיבה להתיישבות

"אזור" – כהגדרתו בחוק לתיקון ולהארכת תקפן של תקנות שעת-חירום (יהודה והשומרון – שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז–1967;²

"הממונה" – הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש באזור יהודה ושומרון לפי הצו בדבר רכוש ממשלתי (יהודה והשומרון) (מס' 59), התשכ"ז–1967³ (להלן – הצו בדבר רכוש ממשלתי), והצו בדבר נכסים נטושים (רכוש הפרט) (אזור הגדה המערבית) (מס' 58), התשכ"ז–1967⁴ (להלן – הצו בדבר נכסים נטושים);

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 2.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 20.
³ קמצי"מ התשכ"ז, עמ' 162.
⁴ קמצי"מ 1967, עמ' 158.

"ההסתדרות – ההסתדרות הציונית העולמית
באמצעות החטיבה להתיישבות ;

"התיישבות כפרית" – התיישבות שמוגדרת כיישוב
כפרי לפי פרסומי הלשכה המרכזית
לסטטיסטיקה או יישוב שהוא חלק
ממועצה אזורית ;

"מקרקעין" – מקרקעין באזור המיועדים
להתיישבות כפרית, לרבות מקרקעין
המיועדים לאמצעי ייצור, שהן אחד מאלה :

(1) אדמות מדינה הרשומות בטאבו ;

(2) מקרקעין שהממונה מנהל אותם
כרכוש ממשלתי לפי סעיף 2ג לצו בדבר
רכוש ממשלתי ;

(3) מקרקעין שהם רכוש ממשלתי
כהגדרתו בצו בדבר רכוש ממשלתי ;

(4) מקרקעין שנתפסו בתפיסה צבאית
לצורכי התיישבות ;

(5) מקרקעין שרשויות האזור נטלו בהן
חזקה בהתאם לחוק להסדרת ההתיישבות
ביהודה והשומרון, התשע"ז-2017⁵ ;

(6) מקרקעין שהם רכוש נטוש כהגדרתו
בצו בדבר נכסים נטושים, שהועברו לניהולה
של ההסתדרות ;

"מקרקעין המיועדים לאמצעי ייצור" – מקרקעין
המיועדים לחקלאות, לתעשייה, לתיירות,
למסחר ולשירותים ;

(ב) הממונה יקצה להסתדרות מקרקעין, ובכלל
זה את ניהול ורישום זכויות השימוש והחזקה
בהם.

⁵ ס"ח התשע"ז, עמ' 410.

(ג) ההסתדרות היא המוסד המיישב, כהגדרתו בחוק המועמדים להתיישבות חקלאית התשי"ג-1953,⁶ והיא תנהל את המקרקעין שהוקצו לה לפי סעיף קטן (ב), ובכלל זה תיזום תכניות, תפתח ותקצה את המקרקעין, באמצעותה או באמצעות גופים שלישיים, וזאת ככל הניתן בהתאם למדיניות ניהול המקרקעין המקובלת ברשות מקרקעי ישראל ובשינויים המחויבים.

(ד) ניהול המקרקעין על ידי ההסתדרות כאמור בסעיף קטן (ג), ייעשה בהתאם למדיניות הממשלה והוראותיה, כפי שייקבעו מעת לעת.

(ה) הכנסות ההסתדרות הנובעות מניהול המקרקעין על פי סעיף זה, יועברו לאוצר המדינה; גובה התשלום שיועבר להסתדרות לשם ניהול המקרקעין כאמור בסעיף זה ייקבע בתקציב המדינה.

(ו) על אף האמור בחוק זה ובכל דין, הקצאת מקרקעין על ידי ההסתדרות לפי סעיף זה תהיה פטורה ממכרז.

2. (א) מקרקעין, שהממונה הקצה אותם להסתדרות באמצעות הסכמי הרשאה והסכמי הרשאה לתכנון שנכרתו בין הממונה לבין ההסתדרות לפני יום תחילתו של חוק זה יראו אותם כמי שהועברו לניהול ההסתדרות לפי חוק זה.

(ב) מקרקעין שהממונה הקצה אותם להסתדרות לפני יום תחילתו של חוק זה, יראו אותם כהתיישבות כפרית לעניין חוק זה.

דברי הסבר

לאחר מלחמת ששת הימים פנה ראש הממשלה לוי אשכול ז"ל אל יושב ראש ההנהלה הציונית וביקש לדאוג לכך שמחלקת ההתיישבות של ההסתדרות הציונית, לאור ניסיונה רב השנים בהקמת ישובים חקלאיים, תסייע בידי ממשלת ישראל בביצוע תכניותיה לעיבוד קרקעות בשטחים המוחזקים. ראש הממשלה קבע, כי כל ההוצאות הכרוכות יצאו מאוצר המדינה.

⁶ ס"ח התשי"ג, עמ' 126.

בהתאם להחלטות הממשלה, לצורך הקמת ישובים כפריים באזור הוקצו המקרקעין המיועדים לישובים ולאמצעי הייצור שלהם להסתדרות הציונית, ונכרתו הסכמי הרשאה לתקופות ארוכות (49 שנים), בין הממונה לבין ההסתדרות הציונית. מכוח הסכמי הרשאה אלה מעניקה ההסתדרות הציונית זכויות הרשאת משנה (ברשות) למתיישבים, לאגודות (ישובים) ולצדדים שלישיים. בשל הצורך לנהל את רישום הזכויות ואת כל הכרוך בכך מקיימת ההסתדרות הציונית, באמצעות החטיבה להתיישבות מרשם של הסכמי הרשאה בישובים הכפריים עם המתיישבים, אגודות (ישובים) וצדדים שלישיים, לרבות רישום התחייבויות למשכנתאות, שעבודים ועיקולים. אין המדובר במרשם מקרקעין אלא ברישום של זכויות הרשאה.

במשך עשרות שנים מנהלת החטיבה להתיישבות בהסתדרות הציונית את המקרקעין בהתיישבות הכפרית הישראלית ביהודה ושומרון. ניהול המקרקעין על ידי החטיבה להתיישבות היתה ועודנה הדרך הטובה והנכונה ביותר לניהול המקרקעין באזור, בשים לב למורכבות המדינית והביטחונית הכרוכה בכך. הצעת חוק זו נועדה לאפשר את המשך המצב הקיים זה עשרות בשנים תוך הסדרתו והתאמתו לסטנדרטים המקובלים בארץ לניהול מקרקעין.

בשנים האחרונות התגלעה מחלוקת משפטית בנוגע למעמדה של החטיבה להתיישבות ולסמכותה של הממשלה לאצול לה מסמכויותיה בתחום ההתיישבות. מחלוקת זו נגעה בשני היבטים שבהם פעלה החטיבה:

ההיבט הראשון הוא אצילת הסמכות והפעלת החטיבה להתיישבות כגוף ביצועי של הממשלה – היבט זה הוסדר בחקיקה ראשית נקבע כי לחטיבה להתיישבות מעמד מיוחד ויש בידה לפעול מטעם הממשלה מחד גיסא ולהישאר גוף חיצוני-ביצועי לממשלה השייך מהותית להסתדרות הציונית מאידך גיסא.

היבט נוסף שעודנו במחלוקת נוגע לדרך שבה החטיבה מנהלת ומקצה את המקרקעין באזור יהודה ושומרון לצרכי התיישבות. נושא זה נוגע לליבת העשייה של החטיבה להתיישבות המאפשר לה להיות זרוע ביצועית של הממשלה בפיתוח ההתיישבות באזור.

הצעת החוק נועדה לעגן בחקיקה ראשית גם את נושא ניהול והקצאת המקרקעין בהתיישבות הכפרית ביהודה ושומרון על ידי החטיבה להתיישבות, ועל כן היא קובעת כי הממונה על הרכוש הממשלתי והנטוש, אשר לו הסמכות על פי הדין הנוהג באזור לניהול המקרקעין, יקצה את המקרקעין לחטיבה להתיישבות, והיא שתנהל אותם, וזאת ככל הניתן על פי הסטנדרטים המקובלים ברשות מקרקעי ישראל ובשים לב לשינויים המתחייבים בשל המאפיינים הייחודיים של האזור.

הרגישות המדינית והביטחונית הכרוכה בפיתוח ההתיישבות באזור מצדיקה את ניהול והקצאת המקרקעין בפטור ממכרז כדי להימנע מפירסום ולאפשר שקילת שיקולים של פיתוח ההתיישבות. עוד מוצע לקבוע כי בניגוד למקובל עד כה, מכאן ולהבא תיגבה החטיבה להתיישבות תשלום בגין הקצאת המקרקעין, על פי המקובל ברשות מקרקעי ישראל, תשלום שיועבר לקופת המדינה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בטבת התשע"ח – 25.12.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/3183 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 12.03.2018 .

חק/3183. הצעת חוק מעמדן של ההסתדרות הציונית העולמית ושל הסוכנות היהודית לארץ-ישראל (תיקון - ניהול והקצאת הקרקע באזור יהודה והשומרון על ידי החטיבה להתיישבות), התשע"ח-2017 של חה"כ בצלאל סמוטריץ' ואחרים (פ/4920)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה לשבוע הראשון של כנס הקיץ של הכנסת.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
יאיר לפיד
יואל רזבוזוב
יעקב פרי
מיקי לוי
עליזה לביא
עפר שלח
יעל גרמן
מאיר כהן
חיים ילין
קארין אלהרר
אלעזר שטרן

4953/20/פ

הצעת חוק-יסוד: מדינת ישראל

1. מהות המדינה
ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי, המושתתת על יסודות החרות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל ומקימת שוויון זכויות לכל אזרחיה.
2. משטר מדינת ישראל
מדינת ישראל היא דמוקרטיה.
3. סמלי מדינת ישראל
(א) דגל המדינה הוא לבן, שני פסי תכלת סמוך לשוליו ומגן דוד תכול במרכזו.
(ב) סמל המדינה הוא מנורת שבעת קנים, עלי זית בשני צדדיה והמילה "ישראל" למרגלותיה.
(ג) המנון המדינה הוא "התקווה".
4. נוקשות
אין לשנות חוק זה, אלא בחוק-יסוד שנתקבל ברוב של שמונים חברי הכנסת.

דברי הסבר

מוצע לעגן בחוק-יסוד בעל נוקשות את תמצית מהותה של מדינת ישראל ואת סמליה העיקריים. הגדרת מהותה של מדינת ישראל בסעיף הראשון להצעת חוק זו נשענת על ההכרזה על הקמת מדינת ישראל הידועה כמגילת העצמאות, בה נאמר, בין השאר:

"מדינת-ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקיבוץ גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתת על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות".

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת אלעזר שטרן וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/2883), ועל ידי חברת הכנסת רות קלדרון (פ/19/2907), ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת זאב בנימין בגין (פ/20/1587), ועל ידי חבר הכנסת אלעזר שטרן (פ/20/4252). הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים על ידי חבר הכנסת יאיר לפיד וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/4302; הוסרה מסדר היום ביום ה' בחשוון התשע"ח (25 באוקטובר 2017)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד בטבת התשע"ח – 1.1.18

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
בצלאל סמוטריץ'
דוד ביטן
שולי מועלם-רפאלי
מנחם אליעזר מוזס
רוברט אילטוב
יואב בן צור

פ/20/4005

הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון – תוקפו של חוק חורג)

הוספת סעיף 13¹ בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו¹, אחרי סעיף 12 יבוא:

13. (א) הוראת חוק הפוגעת בזכויות שלפי חוק-יסוד זה תהיה תקפה אף כשאינה בהתאם

לסעיף 8, אם נכללה בחוק שנאמר בו במפורש, שהוא תקף על אף האמור בחוק-יסוד זה; תוקפו של חוק כאמור יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בו מועד מוקדם יותר.

(ב) חוקקה הכנסת חוק כאמור בסעיף קטן (א), והושבעה לאחר מכן כנסת נוספת, רשאית הכנסת לחוקק פעם נוספת את החוק שנחקק כאמור בסעיף קטן (א); תוקפו של חוק כאמור אינו מוגבל בזמן, זולת אם נקבע בו אחרת.

(ג) אין בכוחה של פקיעת תוקפו של חוק לפי סעיף קטן (א) כדי לפגוע בתוצאות פעולות שבוצעו באמצעות החוק או לפי החוק בעת שהיה בתוקף.

---

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 150.

דברי הסבר

חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו אינו כולל הוראת התגברות, בדומה לזו הנכללת בסעיף 8 לחוק-יסוד : חופש העיסוק. המנגנון המשפטי של פסקת ההתגברות, המאפשר לכנסת לחוקק חוק אף אם אינו עומד בתנאי פסקת ההגבלה, נחקק על ידי הכנסת הארבע-עשרה בחוק יסוד חופש העיסוק, תוך הסכמה רחבה במיוחד מכל קצוות הקשת הפוליטית.

במדינות שבחרו לכוון חוקה, בית משפט מוסמך לזהות חריגה של חוקים מעקרונות החוקה ולהכריז על בטלותם וכך מונעת החוקה מרוב מזדמן בבית המחוקקים לפגוע בערכי היסוד של החברה. כך גם מונעת החוקה מרוב מוחלט הטרוד באינטרסים קצרי טווח לפגוע בערכי היסוד עליהם מושתתת החברה. עם זאת, לעתים קיימים ויכוח ערכי בין שופטי בית המשפט לבין נבחרים הציבור ביחס לאיזון הראוי בסוגיה חוקתית קונקרטית, בו ראוי להעניק לרשות המחוקקת אפשרות לחקיקת חוק ספציפי על אף הביקורת השיפוטית שהועברה עליו מצד בית המשפט בשל היותה הרשות הנבחרת המשקפת בהרכבה את מגוון הדעות של האוכלוסייה.

מדינת ישראל לא כוננה עד היום חוקה אך בית המשפט העליון קבע בפסק דין כי הכנסת יצרה נורמה חוקתית כאשר חוקקה את חוקי היסוד. לפיכך, הדילמה המתוארת אשר עומדת לפתחן של מדינות שכוננו חוקה, רלוונטית גם ביחס למצב המשפטי הנוהג כיום בישראל לאור פסיקת בית המשפט. הפתרון המוצע בהצעה זו דומה בעיקרו למודל הקיים בקנדה ואשר התקבל גם במדינת ישראל ביחס לחוק-יסוד : חופש העיסוק. על פי מודל זה, האחריות לשמירת ערכיה החוקתיים של מדינת ישראל אינה מונחת לפתחה של הרשות השופטת באופן בלעדי, אלא גם ובעיקר לפתחה של הרשות המחוקקת תוך דו-שיח חוקתי ציבורי מעמיק.

על פי מודל זה, במצבים בהם קיימת מחלוקת ערכית אמתית בין נבחרים הציבור לבין שופטי בית המשפט בשאלת האיזון הראוי בין ערכי היסוד של המדינה, הדמוקרטיה מחייבת כי זכות המילה האחרונה תישמר לעם ולנבחריו באמצעות חקיקה מחודשת של החוק שנפסל, תוך ציון מפורש של מודעותם של נבחרים הציבור לעמדתו החולקת של בית המשפט ביחס לעמידת החוק בתנאי חוק היסוד. תהליך זה נותן משקל לבית המשפט בביקורת החוקתית אך יחד עם זאת שומר בסופו של התהליך על עקרון ריבונות העם.

על מנת שהסדר ההתגברות לא ינוצל על ידי הרשות המחוקקת לפגיעה בערכי יסוד מתוך ראייה קצרת טווח בהקשר פוליטי מסוים, תוקפה של חקיקה מחודשת של חוק אשר נפסל על ידי בית המשפט, תוגבל בשלב ראשון במשך הזמן.

יחד עם זאת, הצעת חוק זו שונה בשני היבטים מן ההסדר שנקבע בשעתו בחוק-יסוד : חופש העיסוק. הראשון הוא יכולתה של הכנסת לחוקק את החוק החורג בפעם השנייה בתוקף קבוע ובתנאי שהושבעה בינתיים כנסת חדשה. השני הוא הקביעה כי ההתגברות תתבצע בחוק שנחקק ברוב רגיל בדומה לאופן שבו נחקק חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו.

הסיבה לשוני היא שבמצב שבו שתי כנסות שונות קובעות כי מוצדק להתגבר על הזכות, בטל החשש ממחטף בלתי הגון ולכן מוצע לקבוע כי במצב זה ההתגברות תהיה בעלת תוקף קבוע. הסיבה לשוני השני היא שבניגוד לחוק-יסוד : חופש העיסוק שנחקק בשנת 1994 ברוב מוחלט של חברי הכנסת, חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו נחקק בקולותיהם של 32 חברי כנסת בלבד. אין זה מתקבל על הדעת לדרוש רוב מוחלט כדי לחרוג באופן זמני מחוק שנחקק ברוב רגיל. יתירה מכך, בניגוד לחוק יסוד חופש העיסוק

שמכיל סעיף שריון שמגן עליו מפני שינוי ברוב רגיל, הכנסת סירבה להצעת החוק המקורית של חבר הכנסת אמנון רובינשטיין והסירה מחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו את סעיף השריון. אם ניתן לשנות ואף לבטל את חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו ברוב רגיל, יהיה זה חוסר היגיון לקבוע כי חוק הגובר אליו באופן נקודתי וזמני ידרוש רוב מוחלט. לבסוף, גם בחוקה הקנדית, שהיא מקור ההשראה לרעיון ההתגברות, הרוב הנדרש לשם התגברות הוא רוב רגיל. לכן, בישראל שבה בית המשפט השתית מהפכה חוקתית על העמדה שלפיה הכנסת מוסמכת לכוון חוקה ברוב רגיל, מתבקש שהכנסת תוכל להתגבר ברוב רגיל מקל וחומר.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברי הכנסת משה גפני ואורי מקלב (פ/18/1891), ועל שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת איילת שקד וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/1944).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ט"ז באדר התשע"ז - 14.3.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2537 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 22.10.2017.

חק/2537. הצעת חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו (תיקון - תוקפו של חוק חורג) של
חה"כ בצלאל סמוטריץ' ואחרים (פ/4005)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
ניסן סלומינסקי
ינון מגל
בצלאל סמוטריץ'

פ/20/2115

הצעת חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו (תיקון – תוקפו של חוק חורג)

הוספת סעיף 13¹ .1 בחוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו¹, אחרי סעיף 12 יבוא :

"תוקפו של חוק 13. הוראת חוק הפוגעת בזכויות שלפי חוק-יסוד זה תהיה תקפה אף כשאינה בהתאם לסעיף 8, אם נכללה בחוק שנתקבל ברוב של חברי הכנסת ונאמר בו במפורש, שהוא תקף על אף האמור בחוק-יסוד זה ; תוקפו של חוק כאמור יפקע בתום ארבע שנים מיום תחילתו, זולת אם נקבע בו מועד מוקדם יותר."

דברי הסבר

חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו אינו כולל הוראת התגברות, בדומה לזו הנכללת בסעיף 8 לחוק-יסוד : חופש העיסוק. המנגנון המשפטי של פסקת ההתגברות, מאפשר לכנסת לחוקק חוק אף אם אינו עומד בתנאי פסקת ההגבלה. פסקת ההתגברות נחקקה על ידי הכנסת השלוש-עשרה בחוק-יסוד : חופש העיסוק, תוך הסכמה רחבה במיוחד מכל קצוות הקשת הפוליטית. במסגרת דמוקרטיה חוקתית בית משפט מוסמך לזהות חריגה של חוקים מעקרונות החוקה ולהכריז על בטלותם וכך מונעת הדמוקרטיה החוקתית מרוב מזדמן בבית המחוקקים לפגוע בערכי היסוד של החברה. כך גם מונעת הדמוקרטיה החוקתית מרוב מוחלט הטרוד באינטרסים קצרי טווח לפגוע בערכי היסוד עליהם מושתתת החברה. עם זאת, לעתים קיים ויכוח ערכי בין שופטי בית המשפט לבין נבחרים הציבור ביחס לאיזון הראוי בסוגיה חוקתית קונקרטית, בו ראוי להעניק לרשות המחוקקת אפשרות לחקיקת חוק ספציפי על אף הביקורת השיפוטית שהועברה עליו מצד בית המשפט בשל היותה הרשות הנבחרת המשקפת בהרכבה את מגוון הדעות של האוכלוסייה הישראלית.

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 150.

הפתרון המוצע בהצעה זו דומה בעיקרו למודל הקיים בקנדה ואשר התקבל גם במדינת ישראל ביחס לחוק-יסוד: חופש העיסוק. על פי מודל זה האחריות לשמירת ערכיה החוקתיים של מדינת ישראל אינה מונחת לפתחה של הרשות השופטת באופן בלעדי, אלא גם ובעיקר לפתחה של הרשות המחוקקת תוך דו-שיח חוקתי ציבורי מעמיק.

על פי מודל זה בית המשפט רשאי לפסול חוק שאינו עולה בקנה אחד עם החוקה. במקרים בהם הכנסת אכן חוקקה חקיקה אשר פוגעת בערכי יסוד של החברה באופן בלתי מידתי, ברי כי המחוקק יקבל את פסק הדין ולא ימשיך בחקיקה הפוגעת בערכי היסוד.

לעומת זאת, במצבים בהם קיימת מחלוקת ערכית אמתית בין נבחרי הציבור לבין שופטי בית המשפט בשאלת האיזון הראוי בין ערכי היסוד של המדינה, הדמוקרטיה מחייבת כי זכות המילה האחרונה תישמר לעם ולנבחריו באמצעות חקיקה מחודשת של החוק שנפסל ברוב מיוחד של 61 חברי כנסת, תוך ציון מפורש של מודעותם של נבחרי הציבור לעמדתו החולקת של בית המשפט ביחס לעמידת החוק בתנאי חוק היסוד. תהליך זה נותן משקל דרמטי לבית המשפט בביקורת החוקתית אך יחד עם זאת שומר בסופו של התהליך על עקרון ריבונות העם.

כדי שהסדר ההתגברות לא ינוצל על ידי הרשות המחוקקת לפגיעה בערכי יסוד מתוך ראייה קצרת טווח והתעלמות מוחלטת מהחלטת בית המשפט, תוקפה של חקיקה מחודשת של חוק אשר נפסל על ידי בית המשפט, תוגבל לתקופה של ארבע שנים.

אשר על כן, מוצע לקבוע בחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו הוראה זהה לזו המופיעה בחוק-יסוד: חופש העיסוק, המאפשרת לכנסת, ברוב חבריה, לחוקק חוק שייאמר בו במפורש שהוא תקף גם אם הוא סותר את פסקת ההגבלה שבחוק היסוד, ואולם תוקפו יהיה מוגבל לתקופה מקסימלית של ארבע שנים. הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה על ידי חברי הכנסת משה גפני ואורי מקלב (פ/1891/18), על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חבר הכנסת משה גפני וקבוצת חברי הכנסת (פ/1406/19), ועל ידי חברת הכנסת איילת שקד וקבוצת חברי הכנסת (פ/1944/19) ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חברי הכנסת משה גפני ואורי מקלב (פ/1347/20).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ט בתשרי התשע"ו – 12.10.15

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
מרדכי יוגב
ישראל אייכלר
מכלוף מיקי זוהר
דוד ביטן
בצלאל סמוטריץ'
משה גפני
יהודה גליק
אורן אסף חזן
שולי מועלם-רפאלי
אברהם נגוסה
יואב בן צור
יגאל גואטה
מנחם אליעזר מוזס
נאוה בוקר
מיכאל מלכיאלי
אורי מקלב

4129/20/פ

הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – ביקורת שיפוטית על חקיקה)

1. הוספת סעיף 15א בחוק-יסוד: השפיטה¹, אחרי סעיף 15 יבוא:

"(א) הגיע בית המשפט למסקנה כי חוק עומד על חקיקה בסתירה לחוק-יסוד, יפנה בית המשפט את תשומת ליבו של המחוקק לסתירה בין החוקים.

(ב) בית המשפט העליון אינו רשאי להכריז על בטלותו של חוק."

דברי הסבר

מיום הקמתה של מדינת ישראל ועד לשנת 1995, מוסכם היה כי דמוקרטיה פירושה "שלטון העם". כל

האזרחים והרשויות כיבדו את העיקרון לפיו העם הוא הריבון והוא שקובע, באמצעות נציגיו, את הנורמות לאורם תתנהל המדינה. תפקידו של בית המשפט הצטמצם לפרשנות ויישום החוקים, וכפי שהיטיבו לבטא זאת שופטי בית המשפט העליון: "מה שהכנסת עושה בדרך רגילה כגוף מחוקק שנבחר בבחירות דמוקרטיות ומשקף את רצונו החופשי של העם, בית המשפט אינו רשאי לשים עצמו לשופט על סבירותם או אי סבירותם של מעשי החקיקה של הכנסת" (בג"צ 108/70 מנור נ' שר האוצר, פ"ד כד(2) 442).

"כלל גדול הוא בידינו כי חוק שנחקק ונתקבל בכנסת, אין שאלת תוקפו של החוק נתונה לביקורת שיפוטית. יסוד מוסד של משטרנו הדמוקרטי בעל שלוש הרשויות הוא, שאין מהרהרים אחרי מעשה בית המחוקקים בחקיקתו" (בג"צ 142/89 תנועת לאור – לב אחד ורוח חדשה נ' יושב ראש הכנסת, פ"ד מד(3) 529).

בשנת 1995 בפסק דין בנק המזרחי (ע"א 6821/93 בנק המזרחי נ' מגדל, פ"ד מט(4) 221), בהסתמך על חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו שנחקק בשנת 1992, הפך בית המשפט העליון את הקערה על פיה וקבע כי לבית המשפט סמכות להכריז על בטלותו של חוק שאינו עומד בתנאי פסקת ההגבלה – סעיף 8 לחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו וסעיף 4 לחוק-יסוד: חופש העיסוק, זאת על אף שסמכות שכזו לא הוקנתה לו באופן מפורש בחוק ואדרבא, יושב ראש ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, חבר הכנסת אוריאל לין, הכריז מפורשות, עת הציג את חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, כי "אנחנו לא מעבירים את המשקל לבית המשפט העליון. אנחנו לא עושים כפי שהוצע בחוק-יסוד: החקיקה ולא בחוק-יסוד: זכויות האדם שהוגשו בזמנם. אין מוקם בית משפט לחוקה שמקבל כוח מיוחד לבטל חוקים".

מלומדים בארץ ובעולם ביקרו את "המהפכה החוקתית" וטענו כי אין לה אח ורע בעולם. ישראל היא המדינה היחידה בהיסטוריה שחוקקה חוקה מבלי לדעת זאת והמדינה היחידה שבה בית המשפט נטל לעצמו סמכות לפסול חוקים ללא הסמכה מפורשת בחוק (פרופ' רות גביזון, המהפכה החוקתית – תיאור המציאות או נבואה המגשימה את עצמה? (1998) בעמוד 28). מלומדים רבים דימו את המהפכה שחולל בית המשפט העליון לתפיסת השלטון בכוח.

יפים לעניין זה דבריו של השופט חשין ז"ל בפסק דין בנק המזרחי: "גם אני סבור, כמוני כתבריי, כי ראויים אנו לחוקה וכי ראויה חוקה לנו... ייעשה מעשה ותתקבל חוקה. ואולם מעשה שייעשה יהיה כמעשה כל העמים: תנוסח חוקה ותובא למשאל עם; תתקבל חוקה בשש קריאות שתתפרסנה על פני שתי כנסות; ייעשה כל מעשה, ובלבד שתהא בו חריגה מהותית מדרכי החקיקה הרגילות והעם יהיה מעורב בחקיקתה של החוקה. כל אלה מעשים לגיטימיים הם, וכולנו נסכים להם ונאהב אותם. ואולם אתנגד בכל כוחי כי נכיר סמכות לכנסת לחקוק חוקה על דרך פסיקה של בית המשפט, על דרך ניתוח משפטי של מסמך שזמנו לפני כארבעים ושבע שנים, על-פי תפיסות שנויות במחלוקת, תפיסות שלא קנו להן אחיזת סלע בחברה בישראל".

היום, כעשרים שנה לאחר המהפכה, הולך ומתבהר, לנוכח הירידה החדה באמון העם בבית המשפט, כי צדקו כל אותם מלומדים שהזהירו "בזמן אמת" מפני תוצאותיה. עד היום פסל בית המשפט העליון 14 חוקים ומנע בכך מהכנסת להגשים את רצון העם, כפי שהוא בא לידי ביטוי בבחירות דמוקרטיות. כך למשל פסל בג"צ בשנת 2013 את החוק למניעת הסתננות שהתקבל בכנסת בתמיכת 82% מהנוכחים במליאה (37 מול 8), מכוחו של חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו שהתקבל בכנסת בתמיכה של 60% בלבד (32 מול 21).

המהפכה החוקתית שיבשה את האיזון העדין שבין הרשות המחוקקת והרשות השופטת. היא פגעה

בעקרון הפרדת הרשויות והחליפה אותו ב"תורת החיכוך". הצעת החוק מבקשת להשיב את המצב לקדמותו, להחזיר את המפתחות לעם ולקיים את ההתחייבות שהתחייבה הכנסת, עת חוקקה את חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, לפיה "הכוח לא הועבר למערכת בתי המשפט... ואם חלילה יסתבר מהניסיון עם החוק הזה שאנחנו טעינו, והפרשנות הניתנת לחוק אינה על פי כוונתו האמתית של המחוקק, יש בידי הכנסת לשנות את החוק" (ד"כ השתיים-עשרה (תשנ"א) בעמ' 3788).

הצעת החוק נועדה להבהיר באופן חד משמעי, בחוק-יסוד: השפיטה, כי אין זה בסמכותו של בית המשפט להכריז על בטלותו של חוק. בהיעדר חוקה שלמה, נתונה סמכות החקיקה לכנסת כנציגת הציבור, ואילו תפקידו של בית המשפט מתמצה בפרשנות ויישום החוקים על סכסוכים קונקרטיים שהובאו בפניו. ההצעה דומה במהותה למודל המקובל באנגליה לפיו כאשר מובא בפני בית המשפט דבר חקיקה, החורג לכאורה מהוראות "חוקתיות", יפנה בית המשפט את תשומת ליבו של הפרלמנט לחריגה. הפרלמנט ישקול את דברי בית המשפט ויחליט אם רצונו לשנות את החוק, לבטלו או להותירו על כנו. כל זמן שהפרלמנט לא קיבל החלטה אחרת, יעמוד החוק בתוקפו.

הצעת החוק נוסחה בסיוע תנועת "דרך חיים" על ידי עורך הדין אורי צפורי.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ד באדר התשע"ז - 22.3.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2538 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 22.10.2017 .

חק/2538. הצעת חוק יסוד: השפיטה (תיקון - ביקורת שיפוטית על חקיקה) של
חה"כ מרדכי יוגב ואחרים (פ/4129)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים: חברי הכנסת
~~זהבה גלאון~~
אילן גילאון
עיסאווי פריג'
מיכל רוזין
תמר זנדברג

1204/20/פ

הצעת חוק-יסוד: השפיטה (תיקון – הגנה על סמכויות בית המשפט העליון)

1. תיקון סעיף 15 בחוק-יסוד: השפיטה¹, בסעיף 15(ג), בסופו יבוא "אין לשנות סעיף זה, אלא ברוב של 90 חברי הכנסת".

דברי הסבר

מעמדו של בית המשפט העליון וחוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו הם שני נדבכים חיוניים לדמוקרטיה ולזכויות האדם והאזרח בישראל, כמו גם למעמדה של ישראל בעולם. בישראל של השנים האחרונות מתנהלת מתקפה פוליטית על בית המשפט העליון המערערת על יסודותיה הדמוקרטיים של המדינה. במקום רב במתקפה זו זוכה חוק-יסוד: כבוד האדם וחירותו, ובעיקר סעיף 8 לחוק, אשר זכה לכינוי "פסקת ההגבלה", המאפשר לקבוע סייגים לכנסת אם חוקקה חוק שעומד בסתירה לאחד מסעיפי חוק היסוד או לרוח החוק בכללותו.

חשוב להדגיש כי ביקורת ודיון פומביים על סמכויות בית המשפט הם חיוניים בחברה דמוקרטית, זאת בניגוד מוחלט למתקפה שהיא בעיקרה פוליטית ומטרתה דה-לגיטימציה של בית המשפט העליון בשל פסיקות שפסק ושאינן מתיישבות עם עמדות פוליטיות של הרוב הפוליטי בעת הזו. מתקפה פוליטית על בית המשפט העליון כדי לשלול ממנו חלק מסמכויותיו ולהשפיע על פסיקותיו מסכנת את הפרדת הרשויות בישראל, עלולה לפגוע ביכולת ההגנה על זכויות האדם, ובראשן על זכויותיהם של מיעוטים, ומסכנת את מעמדה של ישראל בעולם הנאור.

משום כך בהצעת חוק זו מוצע לקבוע כי שינוי סמכויות בית המשפט העליון יעשה רק ברוב של 90 חברי הכנסת, וזאת כדי לוודא כי השינוי נעשה מטעמים ענייניים ולא לצורך קידום אג'נדה פוליטית של קבוצות הרוב הפוליטי בעת כזו או אחרת.

הצעת חוק זוהי הונחה על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת זהבה גלאון וקבוצת חברי הכנסת (פ/2843/19).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד בסיוון התשע"ה – 1.6.15

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 78.

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
טלב אבו עראר
סעיד אלחרומי
עבד אל חכים חאג' יחיא
מסעוד גנאים
איימן עודה
מוסי רז
דב חנין
ג'מעה אזברגה
קארין אלהרר
מיקי לוי
עיסאווי פריג'
יחיאל חיליק בר
איציק שמולי
קסניה סבטלובה
יוסף עטאונה

5003/20/פ

הצעת חוק הבוררות (תיקון – בית המשפט המוסמך), התשע"ח–ח–2018

1. תיקון סעיף 1 בחוק הבוררות, התשכ"ח–1968¹, בסעיף 1, בהגדרה "בית המשפט", במקום "חוץ מן האמור בסעיפים 5 ו-6 – בית המשפט המחוזי" יבוא "בית המשפט שלו הסמכות לדון בעניין שמוסכם למסרו לבוררות, לפי חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984²."
2. תיקון חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד–1984³, בסעיף 79ב(ג), הסיפה החל המשפט במילה "אולם" – תימחק.

---

¹ ס"ח התשכ"ח, עמ' 184.

² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

³ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

דברי הסבר

כיום, אם מתדיינים פונים לבוררות, בהתאם לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968, בית המשפט המוסמך לדון באותו עניין יהיה בית המשפט המחוזי, לו נתונה סמכות ייחודית בעניין. ואולם, אם בית המשפט העביר את העניין לבוררות, אזי הוא ישאר בית המשפט המוסמך לעניין. מצב דברים זה יוצר הבחנה לא מוצדקת, המובילה לכך שבתי המשפט המחוזיים מנהלים סכסוכים המצויים בסמכותם העניינית של בתי משפט השלום.

מוצע לקבוע כי עניין שלפי חוק הבוררות יוגש בהתאם לכללי הסמכות העניינית הרגילים. כלומר, אם עניין מסויים הנדון בבוררות מצוי בסמכות העניינית של בית משפט השלום, אזי בית משפט השלום יהיה גם בית המשפט המוסמך לדון בעניינים הנוגעים לאותה בוררות. התיקון המוצע הולם את המלצות הוועדה לבדיקת מבנה בתי המשפט הרגילים בישראל (ועדת אור – 1997).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ח בטבת התשע"ח – 15.1.18

הכנסת העשרים

יוזם : חבר הכנסת מאיר כהן

4682/20/פ

הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון – החמרת ענישה), התשע"ח–2017

1. תיקון סעיף 25(א) בחוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 25(א) במקום "חמש שנים" יבוא "עשר שנים".
2. תיקון סעיף 26 בסעיף 26 לחוק העיקרי, במקום "שלוש שנים" יבוא "חמש שנים".

דברי הסבר

חוק המאבק בטרור, התשע"ו–2016 (להלן – חוק הטרור) נחקק במטרה למנוע ולסכל עבירות טרור המבוצעות בידי ארגוני טרור או יחידים. החוק מטיל אחריות פלילית על גורמים המסייעים באופן אקטיבי או פסיבי לביצוע מעשי טרור כפי שמפורט בחוק. כיום בחוק העונשין, התשל"ז–1977 נקבע כי הדין לאי-מניעת פשע הוא מאסר של שנתיים, והעונש על סיוע לאחר מעשה למבצע מעשה פשע הוא שלוש שנות מאסר. בחוק הטרור נקבע כי הדין לאי-מניעת מעשה טרור הוא שלוש שנים וסיוע למעשה טרור הוא חמש שנים. הפער בעונשים אינו משקף את החומרה היתרה של ביצוע עבירות אלה בהקשר של טרור.

הצעת חוק זו נועדה להחמיר את הענישה נגד אותם הגורמים המסייעים או אינם מונעים מגורמי הטרור לבצע עבירות טרור כהגדרתם בחוק, וזאת בשל ריבוי המקרים שבהם גורמי הטרור זכו לסיוע אקטיבי מצד שלישי בהוצאה לפועל של מעשי הטרור או שמעשה הטרור נעשה בידיעתם.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ז בחשוון התשע"ח – 6.11.17

¹ ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2987 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 28.01.2018 .

חק/2987. הצעת חוק המאבק בטרור (תיקון - החמרת ענישה), התשע"ח-2017 של
חה"כ מאיר כהן (פ/4682)

יו"ר ועדת השרים פותחת את הדיון.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
עודד פורר
חמד עמאר
רוברט אילטוב
יוליה מלינובסקי

פ/20/4907

הצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין (פיצויים לדוגמה בשל מעשה טרור או פגיעת איבה), התשע"ח–2017

1. הוספת סעיף 76א.1 בפקודת הנזיקין [נוסח חדש]¹, אחרי סעיף 76 יבוא :

"תביעה לפיצויים 76א. (א) בסעיף זה –
בשל מעשה טרור
או פגיעת איבה

"מעשה טרור" – כהגדרתו בחוק המאבק בטרור,
התשע"ו–2016²;

"פגיעת איבה" – כהגדרתה בחוק התגמולים
לנפגעי פעולות איבה, התש"ל–1970³;

"פיצויים לדוגמה" – פיצויים שאינם תלויים בנזק
בתביעה בשל מעשה טרור או פגיעת איבה,
שתכליתם להרתיע מפני מעורבות בטרור;

קצין תגמולים – כמשמעותו בחוק הנכים
(תגמולים ושיקום), התשי"ט–1959⁴.

(1) (ב) בתביעה לפיצויים בשל מעשה טרור
או פגיעת איבה, רשאי בית המשפט לסטות
מדיני הראיות, אם הוא משוכנע שהדבר
יועיל לגילוי האמת ולעשיית משפט צדק.

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 266.

² ס"ח התשע"ו, עמ' 898.

³ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

⁴ ס"ח התשי"ט, עמ' 276.

(2) החליט בית המשפט לסטות מדיני הראיות, ירשום את הטעמים שהובילו אותו להחלטתו.

(ג) הוראות חוק ההתיישנות, התשי"ח-1958,⁵ לא יחולו על תביעות לפיצויים בשל מעשה טרור או פגיעת איבה.

(ד) התובע רשאי להמחות את זכותו לתביעה לפיצויים בשל מעשה טרור או פגיעת איבה לארגון יציג, המותיר את מרבית הפיצויים בידי הנפגעים; בסעיף זה, "ארגון יציג" – ארגון שהוכר ככזה על ידי שר העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, כאמור בסעיף 4א(ב) לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, התש"ל-1970.⁶

(ה) (א) בית המשפט יפסוק לטובת התובע פיצויים לדוגמה ששיעורם לא יפחת מפי שלושה מסכום הפיצויים שנמצא כי התובע זכאי לו לפי פקודה זו בשל הנזק שנגרם לו.

(ב) פיצויים לדוגמה שייפסקו לפי סעיף זה, לא יהיו ברי קיזוז על ידי כל מיטיב, לרבות המוסד לביטוח לאומי וקצין התגמולים."

2. תיקון חוק הנכים (תגמולים ושיקום) 2. בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959, בסעיף 36(א)(1), בסופו יבוא "למעט פיצויים לדוגמה לפי סעיף 76א לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]".
3. תיקון חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התשי"ו-1950,⁷ בסעיף 21(א)(1), בסופו יבוא "למעט פיצויים לדוגמה לפי סעיף 76א לפקודת הנזיקין [נוסח חדש]".
4. תחולה 4. הוראות חוק זה, יחולו על כל תביעה לפיצויים בשל מעשה טרור או פגיעת איבה שהיתה תלויה ועומדת ערב תחילתו של חוק זה.

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 112.

⁶ ס"ח התש"ל, עמ' 126.

⁷ ס"ח התשי"ו, עמ' 162.

דברי הסבר

מטרת הצעת החוק היא להגביר משמעותית את ההרתעה ביחס לגורמי טרור במישור האזרחי, ולאפשר לנפגעי טרור לנהל מאבק משפטי אזרחי אפקטיבי ויעיל בתביעות נזיקין נגד גורמי טרור. ההצעה מכוונת גם כלפי מדינות ורשויות הממנות טרור, דוגמת אירן או הרשות הפלסטינית, אשר אינן נותנות את הדין במישור הכלכלי אל מול נפגעי אותו טרור.

מוצע לחייב את בתי המשפט להטיל פיצויים לדוגמה לטובת התובע בתביעות בשל מעשה טרור או מעשה איבה, על גורמי טרור מקומיים ובין-לאומיים. רוח ההצעה עולה בקנה אחד עם הגישה המקובלת בעולם, המדגישה את חומרת מעשי הטרור המכוונים כנגד קורבנות חפים מפשע.

יתר על כן, החוק יגשר על הפער הקיים בין הטלת פיצויים לדוגמה כפי שזו נוהגת במדינות מערביות, ובין זו הנהוגה במדינת ישראל. בשיטות קונטיננטליות, קורבן מעשה טרור יכול להצטרף להליך פלילי כנגד המפגע כצד אזרחי (Partie Civile), ולקבל פיצויים ללא צורך בפתיחת הליך אזרחי. הטלת פיצויים לדוגמה אף מהווה כלי מקובל במשפט הבינלאומי הפלילי. למשל, אזרחים אמריקאים שנפגעו בפעולות טרור מוגנים על ידי ה-Antiterrorism Act, הקובע פיצויים לדוגמה אוטומטיים בשיעור של פי שלוש משיעור הנזק שנגרם לקורבן.

הפער בפיצויים שמוטלים על גורמי טרור הנתבעים בארצות הברית לעומת אלה הנתבעים בישראל הוא רב. לדוגמה, בארצות הברית חויב ארגון חמאס בפיצויים בסך 120 מיליון דולר בתביעה שהוגשה בעקבות פיגוע שהתרחש באוטובוס בירושלים. לזכות משפחתה של עליזה פלאטו, שנהרגה בפיגוע בקו 36 בגוש קטיף בשנת 1995, נפסקו 255 מיליון דולר כפיצויים מאת ממשלת איראן שמימנה את הארגון שביצע את הפיגוע. בעניין פיגוע ירי שהתבצע בחדרה בשנת 2002 שבו נרצחו שישה אנשים, ביניהם אזרח אמריקאי, נפסקו בארצות הברית פיצויים בגובה 120 מיליון דולר.

האקלים המשפטי הנוכחי תומך בהרחבת האפשרות להטלת פיצויים לדוגמה, ובעקבות כך מוצע תיקון זה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ז' בטבת התשע"ח – 25.12.17

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת

יעל כהן-פארן
טלי פלוסקוב
יוסי יונה
נורית קורן
מיכל בירן
חמד עמאר
מיקי רוזנטל
עודד פורר
עליזה לביא
אברהם נגוסה
נחמן שי
רוברט אילטוב
מיקי לוי
יעל גרמן
סתיו שפיר
חיים ילין
יעקב פרי
קסניה סבטלובה
איל בן ראובן
דב חנין
מיכל רוזין
תמר זנדברג
יואל חסון

4591/20/פ

הצעת חוק המקרקעין (תיקון – התקנת מערכת הפקת חשמל מהשמש בבניין משותף), התשע"ז–2017
הוספת סעיף 59 ט 1. בחוק המקרקעין, התשכ"ט–1969¹, אחרי סעיף 59 ח יבוא :

---

¹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 259.

”התקנת מערכת הפקת חשמל מהשמש בבניין משותף

59ט. (א) בעלי דירות שבבעלותם שני שלישים מהדירות בבית המשותף, רשאים להחליט באסיפה הכללית על התקנת מערכת להפקת חשמל מאנרגיית השמש (להלן – המערכת) ברכוש המשותף, אם נתקיימו תנאים אלה:

(1) המערכת תעמוד בדרישות תקן שייקבעו על ידי מכון התקנים הישראלי בהתאם להוראות חוק התקנים, התשי”ג–1953²;

(2) עמידה בהוראות חוק התכנון והבנייה, התשכ”ה–1965³, לעניין התקנת המערכת, לרבות קבלת היתר בנייה לפי חוק זה ככל שהוא נדרש;

(3) עמידה בהוראות חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס”ו–2006⁴, לעניין התקנת המערכת והפעלתה, לרבות קבלת היתר לפי חוק זה ככל שהוא נדרש;

(4) המערכת תותקן כך שתאפשר לכל דייר התקנה של מתקנים חיוניים על גג הבניין המשותף, ובכלל זה דוד שמש ואנטנות לוויין;

(5) ניתנה חוות דעת מקצועית בנוגע להתקנת המערכת מאת שמאי מקרקעין או כלכלן המומחה בתחום הפקת חשמל מאנרגיית השמש, שבחנה את התועלת אשר המערכת צפויה להסב לדיירי הבית המשותף.

(ב) (1) בעלי הדירות המחליטים על התקנת המערכת יישאו בהוצאות התקנתה, ככל שישנו, ורשאים הם להסכים כי רק מקצתם יישאו בהוצאות כאמור.

² ס”ח התשי”ג, עמ’ 30.
³ ס”ח התשכ”ה, עמ’ 307.
⁴ ס”ח התשס”ו, עמ’ 158.

(2) התשלומים שבהם יישאו בעלי הדירות לפי סעיף זה, יהיו בהתאם ליחס שבין שטח רצפת כל דירה ובין שטח הרצפה של כל הדירות שבעליהן נושאים באותם תשלומים.

(3) הוצאות הפעלת המערכת, לרבות אחזקה, מיסוי, ביטוח, תקורות ועמלות ככל שישנן, ימומנו מהכנסות הפקת החשמל של המערכת.

(4) הכנסות מהמערכת ישמשו לרווחת בעלי הדירות שנשאו בעלות התקנת המערכת, בכפוף לשיעור השתתפותם בה.

(ג) (א) הוראות סימן ד' לפרק ו' יחולו על הדיון לפי סעיף זה בפני המפקח, בשינויים המחוייבים.

(ב) המפקח רשאי להורות על ביטול החלטה שהתקבלה לפי סעיף זה, על שינויה או על התנייתה בתנאים לרבות בפיצוי, הכול כפי שימצא לנכון."

דברי הסבר

מוצע לתקן את חוק המקרקעין, התשכ"ט-1969, באופן שיקל על התקנת מערכות להפקת חשמל מאנרגיית השמש (להלן – מערכת) בבניינים משותפים, כך שתידרש לכך הסכמה חלקית של בעלי הדירות בבניין, בניגוד להסכמת כלל בעלי הדירות להתקנה.

מדינת ישראל התחייבה בהסכם פריז להפחתת פליטות גזי החממה ולהגברת ייצור החשמל ממקורות של אנרגיה מתחדשת. על מנת לעמוד ביעדי ההפחתה וייצור החשמל ממקורות האנרגיה המתחדשת, כדי להקל על התקנת מערכות כאמור וכדי לתמך בעלי בתים לעשות כן, הוסרו לאחרונה חסמים רגולטוריים רבים. הורדת רף ההסכמה הנדרש מבעלי הדירות בבניינים משותפים לצורך התקנת המערכת, תשלים את המהלך ותאפשר תנופה של התקנות וייצור חשמל במרכזי הערים. כך תימנע הקמת חוות פאנלים סולאריים לייצור חשמל בשטחים פתוחים, תוך פגיעה בהם. כמו כן, לייצור החשמל בערים ועל גגות בנייני המגורים בסמוך למוקדי הצריכה, יתרונות של חיסכון ברשת, יעילות אנרגטית ואמינות אספקה הודות לביזור הייצור.

התקנת המערכות בבניינים משותפים תואמת את היעד הממשלתי והחברתי להורדת יוקר המחיה. התקנת המערכות תוזיל את עלויות אחזקת הבניין לכל דייריו, בין אם לטובת תפעול מעליות ובין אם לצריכת חשמל משותפת נוספת.

בהינתן התועלות כאמור אין היגיון בכך שלהתקנת מערכות כאלו תידרש הסכמה רחבה יותר מזו

הנדרשת להתקנת מעלית או לחיזוק הבניין לרעידות אדמה, אשר משיתים יותר עלויות על הדיירים ועלולים לגרום הפרעה ופגיעה רבות יותר בזמן ההתקנה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

ג' באב התשע"ז – 26.7.17

מזכירות הממשלה

סעיף מספר חק/2620 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 05.11.2017.

חק/2620. הצעת חוק המקרקעין (תיקון - התקנת מערכת הפקת חשמל מהשמש בבניין משותף), התשע"ז-2017 של חה"כ יעל כהן-פארן ואחרים (פ/4591)

יושבת ראש ועדת השרים פותחת.

מניין קולות

המשך הדיון נדחה בחודש.

הערה

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
נורית קורן
דוד ביטן
טלי פלוסקוב
יואב קיש
מרב מיכאלי

4866/20/פ

הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון – תנאים להגבלת רישיון נהיגה), התשע"ח–2017

תיקון סעיף 66א 1. בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז–1967¹, בסעיף 66א, במקום פסקה (6) יבוא :

"(6) (א) הגבלת החייב מקבל, מהחזיק או מחדש רישיון נהיגה ; הגבלה זו לא תוטל אלא לאחר שהתקיים דיון במעמד שני הצדדים בפני רשם ההוצאה לפועל, במהלכו השתכנע רשם ההוצאה לפועל לאחר בדיקה שערך, כי הטלת ההגבלה לא פוגעת פגיעה ממשית בעיסוקו של החייב וביכולתו לשלם את החוב או שרישיון הנהיגה אינו חיוני לחייב עקב נכותו או עקב נכות בן משפחה התלוי בו ; לעניין זה יראו את מי שהוטלה עליו הגבלה מהחזיק רישיון נהיגה כמי שרישיון הנהיגה שלו פקע מחמת אי-תשלום אגרה.

(ב) לא יטיל רשם ההוצאה לפועל הגבלה כאמור בסעיף קטן (א) אם מצא שהחייב מועסק כנהג או עוסק כעוסק מורשה כנהג ; שר המשפטים, בהתייעצות עם ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, יקבע רשימה של מקצועות נוספים שעל העוסקים בהם לא ניתן יהיה להטיל את ההגבלה כאמור.

¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116.

(ג) הזמנה לדיון כאמור בסעיף קטן (א) תנוסח בלשון פשוטה וברורה, ותומצא לצדדים בדרך של המצאה מלאה; בהזמנה יצוין כי החייב רשאי לבקש דחיית הדיון כדי למנות לעצמו עורך דין או כדי לקבל ייצוג לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי אם הוא זכאי לכך לפי הוראות אותו חוק; בהזמנה ייכלל מידע בדבר האפשרויות למינוי עורך דין לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי.

דברי הסבר

בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967 (להלן – החוק), נקבעו מגבלות שניתן להטיל על חייבים שנועדו לעודד אותם לשלם את חובם. ביניהן, הגבלת חייבים מלקבל, להחזיק או לחדש רישיון נהיגה. בפועל, זוכים בתיקי חוב מבקשים מרשמי ההוצאה לפועל להחיל הגבלה זו כדבר שבשגרה, ובקשות אלה לרוב מאושרות.

בעייתיות רבה מתעוררת מהקלות שבה ניתן להטיל מגבלה על רישיון נהיגה. הדבר מהווה גזירה קשה בייחוד כשמדובר באנשים בעלי מוגבלות הזקוקים לרכבם לצורך התניידות יום-יומית שלהם או של בן משפחתם, או כאשר פרנסתם של החייבים תלויה ברכבם. יותר מכך, בהטלת המגבלה נפגעת יכולת החייבים להחזיר את חובם.

החוק מאפשר לרשם ההוצאה לפועל שלא להטיל את ההגבלה אם שוכנע כי הטלתה אינה מוצדקת, עלולה לפגוע פגיעה ממשית בעיסוקו של החייב וביכולתו לשלם את החוב או שהרישיון חיוני לחייב עקב נכותו או נכות בן משפחתו התלוי בו. לשם כך, נדרש החייב להגיש בקשה מנומקת, מגובה בניירת רבה, שתוכיח כי הפגיעה אכן אינה מוצדקת. הגשת בקשה זו מאלצת חייבים רבים לשכור את שירותיו של עורך דין שייצג נאמנה את טענותיהם, דבר מהווה נטל כספי נוסף על החייב המתקשה בתשלום חובותיו.

הצעת החוק נועדה לאזן בין זכויות החייב והזוכה, ולוודא כי הטלת הגבלה על רישיון נהיגה תעשה בצורה מושכלת. זאת על ידי חובת עריכת דיון במעמד שני הצדדים, במהלכו על רשם ההוצאה לפועל לבדוק ולהשתכנע כי הטלת ההגבלה אינה פוגענית יתר על המידה, וכי אינה שוללת מן החייב את היכולת לעמוד בצווי התשלומים שהושתו עליו ולהשתקם. מוצע עוד כי לא תוטל הגבלה על רישיון נהיגה של חייב שמקצועו הוא נהג. בנוסף, מוצע כי הזמנה לדיון האמור תשלח לצדדים באופן של המצאה מלאה, ותכלול יידוע לחייב כי הוא רשאי למנות לעצמו עורך דין שייצגו בהליך.

הצעות חוק בנושא דומה הונחו על שולחן הכנסת השמונה-עשרה והתשע-עשרה על ידי ח"כ עגאבריה עפו וקבוצת חברי הכנסת (פ/18/2799; הוסרה מסדר היום ביום כ"ה בתמוז התשע"א (27 ביולי 2011); פ/19/707; הוסרה מסדר היום ביום ז' בשבט התשע"ד (8 בינואר 2014)), ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת שרון השכל (פ/20/4366), ועל ידי חבר הכנסת איתן כבל וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/4757).

הצעת החוק נכתבה בסיוע עמותת "ידיד".

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ל' בכסלו התשע"ח – 18.12.17

הכנסת העשרים

יוזמת: חברת הכנסת ציפי לבני

פ/20/5028

הצעת חוק ברית הזוגיות, התשע"ח-2018

הגדרות 1. בחוק זה –

"בית המשפט" – בית המשפט לענייני משפחה;

"בקשה ליישוב סכסוך" – פתיחת הליך בבית המשפט בבקשה ליישוב סכסוך בין בני זוג לפי תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984,¹ או בהתאם למנגנון יישוב סכסוכים שייקבע בתקנות;

"ברית זוגיות" או "ההתקשרות" – התקשרות בין בני זוג לחיות יחד ולקיים חיי משפחה ומשק בית משותפים בלי להינשא לפי הדין האישי החל בישראל;

"הרשם" – רשם ברית הזוגיות שמונה לפי הוראות סעיף 4;

"חוק מרשם האוכלוסין" – חוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965;²

"מרשם האוכלוסין" – מרשם האוכלוסין המתנהל לפי חוק מרשם האוכלוסין;

"מרשם ברית הזוגיות" – מרשם של בני זוג שהתקשרו בברית זוגיות לפי הוראות חוק זה;

"רושם נישואין" – הרשות הרושמת כהגדרתה בפקודת הנישואין והגירושין (רישום)³;

¹ ק"ת התשמ"ד, עמ' 2220.

² ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

³ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 876, (א) 903.

"תושב ישראל" – מי שהתגורר בישראל במשך תקופה של שלוש שנים מתוך חמש השנים שקדמו ליום הגשת הבקשה לרישום במרשם לפי סעיף 5, שהוא אחד מאלה:

(1) אזרח ישראלי;

(2) מי שניתנה לו אשרת עולה או תעודת עולה לפי חוק השבות, התשי"א-1950;⁴

(3) מי שניתן לו רישיון לישיבת קבע לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952;⁵

"השר" – שר המשפטים.

2. כשירות להתקשר
בברית זוגיות
בני זוג יהיו רשאים לערוך בפני הרשם ברית זוגיות ולהירשם במרשם ברית הזוגיות, אם התקיימו בהם כל התנאים המפורטים להלן, ובכפוף להוראות סעיפים 5 עד 7:

(1) הם בני 18 שנים לפחות;

(2) הם תושבי ישראל;

(3) הם אינם קרובי משפחה; לעניין זה –

"קרוב משפחה" – הורה, הורה של הורה, צאצא, בן זוג או מי שהיה בן זוג של כל אחד מהם, וכן אח או אחות ובני זוגם;

"בן זוג", של אדם – מי שנשוי לאותו אדם וכן מי שרשום כבן זוגו של אותו אדם במרשם ברית הזוגיות;

(4) הם אינם נשואים האחד לשני ואינם רשומים במרשם האוכלוסין כנשואים האחד לשני;

(5) איש מהם אינו נשוי לאחר, אינו רשום במרשם האוכלוסין כנשוי לאחר ואינו רשום כבן זוגו של אחר במרשם ברית הזוגיות או במרשם דומה המתנהל על פי דין במדינה אחרת;

(6) היה אחד מהם פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס – בית המשפט אישר שהוא מסוגל לתת הסכמה מדעת להתקשרות בברית זוגיות.

⁴ ס"ח התשי"א, עמ' 159.
⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

לבית המשפט סמכות ייחודית לדון בעניינים שבחוק זה.

3. סמכות ייחודית של בית המשפט

(א) השר ימנה אדם הכשיר להתמנות לשופט בבית המשפט לרשם, ורשאי הוא למנות כמה רשמים אם מצא לנכון לעשות כן; מינה השר כמה רשמים, ימנה אחד מהם לרשם ראשי.

4. רשם ברית הזוגיות

(ב) הרשם ינהל את מרשם ברית הזוגיות; מינה השר כמה רשמים, יפקח הרשם הראשי על פעולתם של הרשמים ויהיה אחראי על ניהולו התקין של המרשם.

(ג) לצורך מילוי תפקידו יהיו לרשם סמכויות חקירה לפי סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה, התשכ"ט-1968.⁶

5. בקשה להתקשרות בברית הזוגיות ולרישום במרשם

(א) בני זוג המבקשים לערוך ברית זוגיות ולהירשם במרשם ברית הזוגיות, יגישו לרשם בקשה בטופס שקבע השר (להלן – בקשה לרישום), בצירוף תצהיר של בני הזוג כי מתקיימים בהם התנאים שבסעיף 2 ובצירוף מסמכים אחרים שקבע השר.

(ב) הוגשה בקשה לרישום לפי הוראות סעיף קטן (א) ומצא הרשם כי מתקיימים בבני הזוג התנאים שבסעיף 2, לאחר שבדק את פרטי הרישום של בני הזוג במרשם האוכלוסין, לרבות פרטי הרישום לעניין המצב האישי, בפנקס האימוצים לפי חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981,⁷ ובמרשם הילודים לפי חוק תרומת ביציות, התשי"ע-2010,⁸ יפרסם בתוך 15 ימים הודעה לציבור על הגשת הבקשה לרישום; מצא הרשם כי לא מתקיים אחד מהתנאים שבסעיף 2, ידחה את הבקשה לרישום וימסור הודעה על כך לבני הזוג.

(ג) השר יקבע הוראות לעניין אופן פרסום ההודעה על הגשת בקשה לרישום לפי סעיף קטן (ב) והפרטים שייכללו בה.

6. התנגדות הציבור לרישום במרשם

(א) כל אדם רשאי להגיש לרשם, בתוך 30 ימים מהיום שבו פורסמה הודעה לציבור לפי סעיף 5(ב), התנגדות לבקשה לרישום בשל כך שלא התקיים תנאי מהתנאים האמורים בסעיף 2; הוגשה לרשם התנגדות כאמור, ימציא הרשם העתק ממנה לבני הזוג, ורשאים בני הזוג להשיב להתנגדות, בתוך תקופה שקבע השר.

⁶ ס"ח התשכ"ט, עמ' 28.
⁷ ס"ח התשמ"א, עמ' 239.
⁸ ס"ח התשי"ע, עמ' 520.

(ב) הוגשה התנגדות לפי הוראות סעיף קטן (א), יבחן הרשם את ההתנגדות ויחליט אם לדחותה או לקבלה; החליט הרשם לדחות את ההתנגדות, ימשיך בהליכי הרישום במרשם ברית הזוגיות לפי הוראות סעיף 7; קיבל הרשם את ההתנגדות, ידחה את הבקשה לרישום ויודיע על כך לבני הזוג.

(א) לא הוגשה התנגדות או נדחתה התנגדות לפי סעיף 6(ב), יזמין הרשם את בני הזוג להתייצב לפניו לשם עריכת ברית הזוגיות בתוך 60 ימים ממועד פרסום ההודעה כאמור בסעיף 5(ב), או אם הוגשה התנגדות לפי סעיף 6(א), בתוך תקופה אחרת שקבע השר.

(ב) התייצבו בני הזוג לפני הרשם, יסביר להם את משמעותה של ההתקשרות בברית הזוגיות ואת תוצאותיה; בני הזוג יצהירו לפני הרשם כי מתקיימים בהם התנאים האמורים בסעיף 2, וכי הם מסכימים לערוך את ההתקשרות.

(ג) נוכח הרשם כי מתקיימים התנאים שבסעיף 2 וכי כל אחד מבני הזוג מסכים לברית הזוגיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ואת תוצאותיה, יחתמו בפניו בני הזוג על ברית הזוגיות, והרשם יאמת את ההתקשרות בחתימתו.

(ד) הרשם ירשום במרשם את פרטי בני הזוג כפי שקבע השר; העתק מן הרישום יישלח לבני הזוג ולפקיד הרישום לפי סעיף 15 לחוק מרשם האוכלוסין.

(א) המרשם לא יהיה פתוח לעיון אלא למפורטים להלן ולצורך מילוי תפקידם:

(1) שר הפנים או מי שהשר הסמיכו לכך;

(2) מי שבית משפט או בית דין דתי הסמיכו לכך לעניין מסוים התלוי ועומד לפנייהם;

(3) רושם נישואין או מי שהרושם הסמיכו לכך;

(4) בעל תפקיד אחר שקבע השר.

(ב) כל אדם רשאי לקבל ידיעה בנוגע לרישום לגביו במרשם ברית הזוגיות וכן העתק או תמצית מן הרישום.

(א) בני זוג שהסכימו לבטל את ברית הזוגיות ולהימחק מהמרשם רשאים להגיש לרשם בקשה למחקם ממרשם ברית הזוגיות, בטופס שקבע השר; היה אחד מבני הזוג פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס, תוגש הבקשה לבית משפט לפי הוראות סעיף 10(ג).

7. התקשרות בברית הזוגיות ורישום במרשם

8. עיון במרשם וקבלת ידיעות מהמרשם

9. מחיקה מהמרשם בידי הרשם

(ב) הוגשה בקשה לפי הוראות סעיף קטן (א), יתייצבו בני הזוג לפני הרשם ויצהירו בפניו כי הם מסכימים לבטל את ההסכם.

(ג) נוכח הרשם כי כל אחד מבני הזוג נתן את הצהרתו בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ואת תוצאותיה, יחתמו לפניו בני הזוג על הצהרתם והוא יאשר את הצהרתם בחתימתו וימחק את רישומם ממרשם ברית הזוגיות.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), ימחק הרשם בני זוג ממרשם ברית הזוגיות גם בהתקיים אחד מאלה:

(1) אחד מבני הזוג נפטר;

(2) בית משפט נתן פסק דין חלוט המתיר את ברית הזוגיות לפי הוראות סעיף 10; לעניין זה יראו את המועד שבו פסק הדין הפך לחלוט, כמועד המחיקה;

(3) התקבלה הודעה לפי סעיף 4 לפקודת הנישואין והגירושין (רישום), ולפיה בני הזוג נישאו זה לזו.

10. התרת ברית הזוגיות בידי בית המשפט
(א) לא הושגה הסכמה בין בני זוג הרשומים במרשם ברית הזוגיות, הנדרשת לצורך הגשת בקשה למחיקתם מהמרשם לפי הוראות סעיף 9(א), רשאי בן זוג המעוניין בהתרת ברית הזוגיות ומחיקתו מהמרשם, להגיש לבית המשפט בקשה ליישוב סכסוך.

(ב) הוגשה לבית משפט בקשה ליישוב סכסוך לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, לבקשת אחד מבני הזוג, להתיר את ברית הזוגיות, אם התקיים אחד מאלה:

(1) בני הזוג הגיעו להסכמה בדבר הסדר הסכסוך, הכולל הסכמה לבטל את ההתקשרות בברית הזוגיות;

(2) בני הזוג לא הגיעו להסדר כאמור בפסקה (1) בתוך שישה חודשים מיום שהוגשה הבקשה ליישוב סכסוך ואחד מבני הזוג ביקש מבית המשפט להתיר את ברית הזוגיות; ואולם, בית המשפט רשאי לעכב את התרת ברית הזוגיות עד שיסתיימו הליכים הקשורים ליחסי הממון בין בני הזוג או באפוטרופסות ובהחזקת הילדים;

(3) חלפה שנה מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך ולא ניתן היה לאתר את בן הזוג ולהמציא לו את הבקשה.

(ג) הסכימו בני זוג לבטל את ברית הזוגיות והיה אחד מהם פסול דין או מי שמונה לו אפוטרופוס, יגישו בקשה כאמור בסעיף 9(א) לבית המשפט, ויצהירו בפני בית המשפט כי הם מסכימים לבטל את ברית הזוגיות; בית המשפט ייתן פסק דין המבטל את ברית הזוגיות לאחר שנוכח כי פסול הדין או מי שמונה לו אפוטרופוס מסוגל להבין בדבר וכי כל אחד מבני הזוג הסכים לביטול ברית הזוגיות בהסכמה חופשית ובהבינו את משמעותה ותוצאותיה.

(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיפים קטנים (א) עד (ג), רשאי בית המשפט לתת פסק דין המתיר את ברית הזוגיות גם בהתקיים אחד מאלה:

(1) ברית הזוגיות נעשתה למראית עין;

(2) הרישום במרשם נעשה על יסוד מידע כוזב או שגוי;

(3) בית המשפט נוכח כי לא ניתן לקבל את הסכמת בן הזוג לביטול ברית הזוגיות מחמת ליקוי נפשי או שכלי שבשלו בן הזוג אינו מסוגל להבין את משמעות הביטול ותוצאותיו.

(ה) התיר בית המשפט את ברית הזוגיות, יעביר את החלטתו לרשם כדי שימחק את בני הזוג מהמרשם.

11. ערעור על החלטות הרשם
הרשם כמפורט באותן פסקאות:

(1) כל אחד מבני הזוג שהגיש בקשה לרישום – על החלטת הרשם לדחות את בקשתו לפי סעיף 5(ב) או 6(ב);

(2) אדם שהגיש התנגדות לפי סעיף 6 – על החלטת הרשם לרשום את בני הזוג במרשם לפי סעיף 7;

(3) בן זוג הרשום במרשם או שנמחק ממרשם – על החלטת הרשם שניתנה לגביו לפי סעיף 9.

12. הדין החל על בני זוג הרשומים במרשם
(א) בכפוף להוראות סעיף זה –

(1) דין בני זוג הרשומים במרשם ברית הזוגיות לפי הוראות חוק זה, כדין בני זוג נשואים;

(2) דין בני זוג שרישומם במרשם ברית הזוגיות נמחק, כדין בני זוג שנישואיהם הותרו;

(3) דין אדם שבן זוגו נפטר בעת שהיה רשום כבן זוגו במרשם, כדין אלמן.

(ב) הוראות חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973⁹ (בסעיף זה – חוק יחסי ממון), יחולו על בני זוג הרשומים במרשם ברית הזוגיות, בשינויים המחויבים ובשינוי זה: בלי לגרוע מהוראות סעיף 2 לחוק יחסי ממון, הסכם ממון בין בני זוג שערכו ברית זוגיות יכול שיאומת גם בידי הרשם בעת הרישום במרשם ברית הזוגיות לפי הוראות סעיף 7 או בעת מחיקת הרישום כאמור בידי הרשם לפי הוראות סעיף 9(ג), וזאת לאחר שנוכח כי בני הזוג ערכו את ההסכם בהסכמה חופשית וכי הם מבינים את משמעותו ואת תוצאותיו; אומת הסכם ממון בידי הרשם, דינו לכל דבר ועניין, פרט לערעור, כדין פסק דין של בית המשפט.

שמירת דינים 13. אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בדיני נישואין וגירושין ובסמכות השיפוט של בתי הדין הדתיים לפי כל דין.

ביצוע ותקנות 14. (א) השר ממונה על ביצוע חוק זה, והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובכלל זה בעניינים אלה:

(1) ההליכים בפני הרשם;

(2) סדרי הדין בפני בית המשפט;

(3) אגרות בעד הגשת בקשה לרישום במרשם או בקשה למחיקת רישום כאמור.

(ב) תקנות לפי סעיף קטן (א)3 יותקנו באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

תיקון חוק מרשם האוכלוסין 15. בחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965¹⁰ –

(1) בסעיף 2, במקום סעיף קטן (א)1 יבוא:

”(א)1 על אף הוראות סעיף קטן (א) –

(1) תושב הרשום במרשם ברית הזוגיות, כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות, התשע"ח-2018 (בסעיף קטן זה – מרשם ברית הזוגיות), יירשם בפרט הרישום האמור בסעיף קטן (א)7 הנוגע למצבו האישי (בסעיף קטן זה – פרט המצב האישי), כנשוי;

⁹ ס"ח התשל"ג, עמ' 267.
¹⁰ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.

(2) תושב שנמחק רישומו ממרשם ברית הזוגיות, יירשם
בפרט המצב האישי כפנוי;

(3) תושב שבן זוגו נפטר בעת שהיה רשום כבן זוגו במרשם
ברית הזוגיות, יירשם בפרט המצב האישי כאלמן." ;
(2) בסעיף 15, במקום פסקה (א2) יבוא :

"(א2) רישום בני זוג במרשם ברית הזוגיות או מחיקתם מהמרשם
האמור, לפי הוראות חוק ברית הזוגיות, התשע"ח-2018"; ;
(3) בסעיף 31, במקום פסקה (7) יבוא :

"(7) רשם ברית הזוגיות, כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות, התשע"ח-
2018."

תיקון פקודת הנישואין והגירושין (רישום) 16. בפקודת הנישואין והגירושין (רישום)¹¹, במקום סעיף 4 יבוא :

"משלוח הודעה 4. הממונה על המחוז ישלח לרשם ברית הזוגיות,
למרשם ברית כהגדרתו בחוק ברית הזוגיות, התשע"ח-2018,
הזוגיות מדי חודש, הודעה על נישואין שנרשמו באותו
המחוז במהלך החודש שקדם לו."

תחילה 17. תחילתו של חוק זה שישה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

אין לכפות על אדם הליכים וטקסים דתיים בניגוד לאמונתו. למרות זאת, בענייני נישואין וגירושין
מפנה הדין הישראלי לדין הדתי. זאת על אף שרבים מאזרחי המדינה אינם יכולים או אינם רוצים להינשא
בנישואין הדתיים.

המציאות המשפטית הנהוגה בישראל הביאה לכך שיש מספר גדול של אזרחים ותושבים, במיוחד
בקרב עולים חדשים וילדיהם ובני זוג מאותו המין, שאין ביכולתם לממש, הלכה למעשה, זכויות יסוד
אלה.

המצב המשפטי הקיים מביא לכך שגם בני זוג אשר יכולים היו להינשא בישראל, בוחרים לחיות יחדיו
כמשפחה ומנהלים משק בית משותף כידועים בציבור בלי להסדיר את מערכת היחסים שביניהם במסגרת
חוקית המספקת יציבות משפחתית. יש לציין כי מעמד הידועים בציבור אינו מאפשר לבני הזוג ליהנות
מכל ההטבות וההגנות שנישואין מקנים.

¹¹ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 876, (א) 903.

החוק המוצע ייצר חלופה אזרחית לדין הדתי שתאפשר לזוגות אשר אינם מעוניינים או אינם יכולים למסד את חיי משפחתם על פי הדין הקיים, ליצור באופן אזרחי תא משפחתי שיקנה להם זכויות בדומה לבני זוג נשואים. כל זאת, בלי לפגוע במעמדם או באופיים של הנישואין והגירושין הדתיים. דין "ברית הזוגיות" כדין הנישואין לכל דבר ועניין.

הצעת החוק מפרטת את מכלול רכיבי "ברית הזוגיות" – ממינוי רשמי ברית הזוגיות ועד להליכי התרת הברית על ידי הרשם או בית המשפט.

הצעת החוק כוללת הוראות באשר למחיקת זוגיות מהרישום. התרת הקשר הזוגי, בדומה ליצירתו, תהיה מבוססת על החלטה אוטונומית של בני הזוג, ולשם כך הם יצטרכו להצהיר בפני הרשם על רצונם להתרת ברית הזוגיות.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת עליזה לביא וקבוצת חברי הכנסת (פ/19/1859), ועל ידי חברת הכנסת סתיו שפיר (פ/19/2604), ועל שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת עליזה לביא וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/257); הוסרה מסדר היום ביום כ"א בתמוז התשע"ה (8 ליולי 2015); פ/20/4098 ועל ידי חברת הכנסת ציפי לבני וקבוצת חברי הכנסת (פ/20/1614); הוסרה מסדר היום ביום ט"ו באדר א' התשע"ו (24 בפברואר 2016)).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ו' בשבט התשע"ח – 22.1.18

הכנסת העשרים

יוזמים : חברי הכנסת
עליזה לביא
דב חנין
נחמן שי
איתן ברושי
מרב מיכאלי
מירב בן ארי
יפעת שאשא ביטון
יואל רזבוזוב
יעל גרמן
יהודה גליק

5289/20/פ

הצעת חוק שירותי הדת היהודיים (תיקון – פרסום מחירון לרכישת קבר), התשע"ח–2018

1. תיקון סעיף 4א14 . בחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א–1971 (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 4א14 –
- (1) בכל מקום, המילה "בחיים" – תימחק ;
- (2) הסיפה – תימחק.
2. החלפת סעיף 9א14 . במקום סעיף 9א14 לחוק העיקרי יבוא :
- "חובת הצגת מידע 9א14. (א) מי שנותן שירותים כאמור בסעיף 14ב, יציג על ידי נותן שירותים במשרדיו, במקום בולט לעין ובאופן ברור וקריא את כל אלה :

(1) מפה מפורטת של בית העלמין, בחתימת נציג המוסד לביטוח לאומי, שבה יצוינו הגושים והחלקות בבית העלמין, לרבות השטחים המוגדרים שבהם רשאי נותן השירותים לגבות אגרת שירותים ותשלום אחר, בקשר לקבורה ולהקמת המצבה, נוסף על דמי הקבורה לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995;

(2) רשימת תעריפים של הסכומים שיש לשלם בעד חלקת קבר לפי הוראות חוק זה, לרבות התעריף לאותו בית עלמין כמפורט בתוספת הראשונה או בתוספת השנייה לחוק, אגרות שירותים ותשלומים אחרים שנותן השירותים כאמור רשאי לגבות בקשר לקבורה ולהקמת המצבה, נוסף על דמי הקבורה לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, לעניין השטחים המוגדרים כאמור בפסקה (1), הנחות כאמור שלהן זכאי הרוכש ואפשרויות רכישת חלקות קבר בבית העלמין; רשימה כאמור תפורסם בשפות אנגלית, עברית, רוסית ומהרית.

(ב) נותן השירותים כאמור בסעיף 14ב יעביר לידי השר את רשימת התעריפים כאמור בסעיף קטן (א), והיא ותפורסם באתר האינטרנט של המשרד לשירותי דת.

(ג) ביקש נותן שירותים לעדכן את רשימת המחירים, כאמור בסעיף קטן (א), יעביר את רשימת המחירים המעודכנת לשר; תעריפים לעניין תשלומים אחרים שנותן שירותים כאמור רשאי לגבות בקשר לקבורה ולהקמת המצבה, נוסף על דמי הקבורה לפי חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, לעניין השטחים המוגדרים כאמור בפסקה (1), וייכנסו לתוקף עם פרסומה של הרשימה באתר האינטרנט של המשרד לשירותי דת.

ד ב ר י ה ס ב ר

פרק הזמן שבין פטירתו של אדם קרוב למועד קבורתו, הוא זמן טעון מבחינה רגשית ואף גדוש בפעולות לוגיסטיות שונות שמוטלות על בני משפחתו ויקיריו של הנפטר. על בני המשפחה לדאוג להבאת יקירם לקבורה, לסדרי הלוויה ולהתארגנות לקראת ימי האבלות, כל זאת בהקדם האפשרי. לעתים קרובות נדרשים יקירי הנפטר לקבל סדרה של החלטות חשובות בפרק זמן קצר מאד, כשאינן בידיהם את כלל המידע הרלוונטי לקבלת ההחלטה, וכאשר הם נמצאים במצב נפשי רגיש. מצב זה עלול להשפיע על שיקול דעתם.

במצב החוקי הקיים, אדם זכאי להיקבר בחינם לאחר פטירתו. במקרים מסוימים רשאית חברת הקבורה לדרוש תשלום עבור רכישת קבר, וזאת כאשר אדם מבקש לרכוש עבור עצמו חלקת קבר בעודו בחיים, או שמשפחתו מבקשת לרכוש עבורו חלקת קבר בבית עלמין שלא במקום מגוריו, בבית עלמין סגור או בחלקה חריגה שעליה הכריז המוסד לביטוח לאומי ככזה שמוותר לגבות בו תשלום עבור חלקת קבר. ואולם, בעוד שתעריפי רכישת קבר על ידי אדם בעודו בחיים קבועים בחוק, ביתר המקרים שבהן רשאיות חברות הקבורה לדרוש תשלום – החוק איננו מגביל את המחיר שאותו הן יכולות לדרוש, כך שחלקת קבר אחת יכולה להאמיר לסכום של למעלה ממאה אלף שקלים חדשים. במציאות זו, משפחתו של נפטר המבקשת לרכוש חלקת קבר לאחר פטירת יקירה נאלצת לנהל משא ומתן על מחירו של קבר ברגע הקשה ביותר. מצב זה, שבו כל המידע איננו חשוף למשפחת הנפטר, ובו אין כל חובה על חברות הקבורה לפרסם את כל מחירי הקבר בחלקות השונות, מקשה על יישום חובת שקיפות ושוויון בין רוכשי חלקות הקבורה. מטרתה של הצעת חוק זו היא להביא לכך שכל חברות הקבורה תפעלנה לקביעת מחירון של חלקות הקבורה שברשותן, ושאלו יפורסמו במשרדיהן ובאתר האינטרנט של המשרד לשירותי דת. מהלך זה יגביר את השקיפות בכל הנוגע להליך רכישת הקבר ויסייע למשפחת הנפטר ויקיריו לקבל החלטה בצורה מושכלת.

יש לציין כי חלק מהסעיפים המוצעים בהצעת חוק זו מופיעים כיום בנהלי המשרד לשירותי דת, במסמך "תנאי רישיון לחברה לענייני קבורה, לפי תקנות שירותי הדת היהודיים (חברות לענייני קבורה)", התשכ"ז–1966". על אף שהדברים הללו קבועים בנהלים, רבות מחברות הקבורה אינן קובעות תעריפים לכל סוגי הקבורה אותם היא מבצעת, וכל שכן אינן מפרסמות אותם. יתרה מזו, נהלים אלו קבועים את

התנאים לקבלת רישיון קבורה, בזמן שכיום, מוערך כי כשליש מחברות הקבורה פועלות ללא רישיון תקף כלל. כמו כן, גם כאשר מדובר בחברות קבורה בעלות רישיון תקף, סמכויות האכיפה שמעניק החוק למשרד לשירותי דת מצומצמות.

לצד קביעת המחירון ופרסומו במשרדי החברה, הצעת החוק כוללת גם פרסום באינטרנט ומנגנון שימנע מחברת הקבורה לקבוע מחירים מחדש בכל יום או בכל עסקה, באמצעות הדרישה להגיש את רשימת המחירים לשר לשירותי דת. בעידן הנוכחי, כאשר האפשרות לערוך סקרי שוק והשוואת מחירים עבור כמעט כל מוצר זמינה לכל באמצעות האינטרנט, הגיעה העת לאפשר זאת גם לגבי רכישת קבר שנעשית, כאמור, ברגעים קשים ביותר לאדם.

הצעת החוק נוסחה בשיתוף עם עמותת 'עתים'.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים

והונחה על שולחן הכנסת ביום

כ"ז באדר התשע"ח – 14.3.2018